

**Державний вищий навчальний заклад
«Запорізький національний університет»
Міністерства освіти і науки України**

**Віктор Антонович
ЧАБАНЕНКО**

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

**(До 70-річчя з дня народження
і 50-річчя наукової діяльності)**

ЗАПОРІЖЖЯ - 2007

Державний вищий навчальний заклад
„Запорізький національний університет”
Міністерства освіти і науки України

**ВІКТОР АНТОНОВИЧ
ЧАБАНЕНКО**

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

*(До 70-річчя з дня народження
і 50-річчя наукової діяльності)*

ЗАПОРІЖЖЯ - 2007

Віктор Антонович Чабаненко: Біобібліографічний покажчик
/ Упорядник О.М.Сергієнко. - Запоріжжя: ЗНУ, 2007. – с. 96

Біобібліографічний покажчик присвячений 70-річчю з дня народження та 50-річчю наукової діяльності й літературної творчості українського мовознавця, фольклориста, публіциста, історика, поета, перекладача й педагога, доктора філологічних наук, професора, академіка Академії наук Вищої школи України, завідувача кафедри загального і слов'янського мовознавства Запорізького національного університету Віктора Антоновича Чабаненка.

Мета видання - показати роботу, яку здійснив відомий учений, член Національної спілки письменників України протягом 50 років.

Видання розраховане на лінгвістів, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, а також працівників бібліотек.

The Biobibliography is devoted to the 70-th anniversary of professor Victor Chabanenko and 50-th anniversary of his scientific activity. Professor Chabanenko is famous for his linguistic activity. He is known as a writer, poet, historian, essay-writer, interpreter and educator. He has been a member of the National Union of Writers of Ukraine for 50 years. Victor Chabanenko is a Doctor of Philology, Professor, Academician of the Academy of Higher School of Ukraine, the chief of the department of General and Slavonic Linguistics of the Zaporizhzhya National University.

The aim of the list of works is to show the achievements which the well-known scientist and writer has.

It is meant for linguists, lectures, post-graduate students of the institutions of higher learning and library workers.

Упорядкування та комп'ютерний набір О.М.Сергієнко
Відповідальна за випуск В.О.Герасимова

Тарас Шевченко

ВЕЛИЧАЛЬНЕ СЛОВО ФІЛОСОФІЇ СЕРЦЯ

Підгрунтя українських сьогочасних проблем державного будівництва „лежить у питанні формотворчої, будівничої правлячої касти”. Вона мусить бути „тверда і невблаганна щодо самої себе, не піддаватися матеріальним спокусам вигідництва чи оспалості, ставлячи над усе поняття чести і обов’язку, безоглядно вірити в свою справу...”. У степовому краю Нижньої Наддніпрянщини, де нуртувала козацька воля, гартувалася духовна і національна верства провідників, „лицарських синів”, формувалася державницька ідея, ще збереглися представники, які не втратили алгоритм генетичного коду, намагаючись віднайти „золоту нитку історії” в проваллі віку юрби (бо тільки „в своїй хаті своя правда, і сила, і воля”), і свідомі свого великого покликання „у царстві людської культури”.

До таких лицарських синів належить доктор філологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, члена Національної спілки письменників України Віктора Антоновича Чабаненко. Він народився у простій селянській родині, батьки якої через усі випробування більшовицьким режимом зберігали українське національне коріння з твердим моральним законом не піддаватися матеріальним спокусам, дотримувалися понять „честі й обов’язку”, виховували у дітей почуття синівської любові до „занапащеного” козацького краю, його історії, культури, до праці, до людей. Духовне життя родини перебувало у лоні збереження і плекання історичної пам’яті про своїх героїчних предків, запорозьких козаків. Українська народна пісня, що лунала в біополі козацького степу і вдома, козацькі думи, легенди і перекази, народні традиції склали глибинний шар духовного світу; а ще в ті далекі й незабутні молоді роки йому здавалося, що все навколо пов’язане із Шевченком, живе Шевченком – сформували його особистість.

Віктор Чабаненко закінчив у 1954 році Кушугумську середню школу Комишуваського району Запорізької області і цього ж року став студентом філологічного факультету Запорізького державного педагогічного інституту. З відзнакою його закінчив у 1959 році і був призваний до війська. Вступає, закінчивши службу у війську, до аспірантури при кафедрі української мови Запорізького педінституту, в якій навчається під керівництвом відомого мовознавця професора С.П. Самійленка. Дисертація „Говори долини річки Кінської” у 1965 році була направлена до вченої ради Дніпропетровського університету й успішно захищена. Автор цієї роботою започаткував вивчення живого народного мовлення Запорізького краю в усьому його розмаїтті. У ній він відзначав, що „говори долини річки Кінської в значній частині генетично співвідносні із говорами середньонаддніпрянськими і є їх своєрідною новонародженою гілкою, поширені в зоні поступового переходу старожитніх середньонаддніпрянських говорів у „новоутворені” степові говори. Процес утворення досліджуваних говорів яскраво відображає закономірності розвитку південно-східного наріччя, а також дещо й закономірності розвитку української загальнонаціональної мови”.

Повний сил, енергії і бажання працювати молодий кандидат наук цілком поринає в наукову і навчальну роботу кафедри на посаді асистента, викладача, старшого викладача, в.о. доцента. Та життєвий тест, який Віктор Чабаненко склав на мудрість, треба було пройти ще й на мужність, „на сил безмірність”, коли став на захист від огульної критики знизу і згори роману О.Гончара „Собор”, влаштований на замовлення „керуючою і направляючою”, її всюдисущого і „недремного вуходоносора”. За непохитність думок у 1968 р. був звільнений з роботи. Та

поневір'яння кандидата наук у ранзі безробітного лише посилили в ньому ті цінності, якими ніколи не поступався: справедливість і свобода, любов до рідного Запорозького краю і до Батьківщини, осмислення себе як частини великої цілісності – свого народу.

Повернувшись до наукової і викладацької роботи, Чабаненко продовжує плідно працювати не лише у галузі українського мовознавства, а й літературознавства, тісно співпрацює із редакцією Білоруської енциклопедії та газетою „Література і мистецтво”, перекладає українською мовою з білоруської поезії М.Богдановича, Я.Купала, Я.Коласа, П.Бровки, Р. Барадуліна та ін., з німецької Г.Гайне, Г.Гервега, з російської А.Майкова та ін. Одночасно працює над докторською дисертацією. Публікує низку статей з обраної теми дисертації: „Мовні контакти і мовна експресія”, „Норми словотворення і мовна експресія”, „Засоби експресивного волевиявлення в українській мові”, „Стилістичне увиразнення фразеологізмів”, „Стилістичні можливості словотвірних варіантів” та ін., а згодом монографію „Основи мовної експресії” й автореферат дисертації „Речевая экспрессия и актуальные вопросы украинской лингвостилистики”. У монографії автор вперше здійснює дослідження експресивних засобів на фактичному матеріалі загальнонародної української мови, вивчає психолінгвістичні, соціолінгвістичні основи мовної експресії та структурну організацію мови з огляду мовної експресії, встановлює засоби, які забезпечують експресивність у сучасній українській мові. Автор простежує розмаїтість експресивних засобів мови і робить висновок, що „усі експресивні засоби сучасної української загальнонародної мови взаємно пов'язані й утворюють чітко організовану систему. Ця система складалася, шліфувалася, вдосконалювалася протягом тривалого часу... Вона й нині бурхливо розвивається і збагачується, будучи міцним діалектичним переплетінням нового, такого, яке щойно народилося, з традиційним, усталеним, таким, що спирається на історично глибокий культурно-національний контекст, на великий мовотворчий досвід українського народу”.

У 1984 році захистив докторську дисертацію. Відтоді протягом одинадцяти років (1985-1996) обіймав посаду декана філологічного факультету, на якій багато праці доклав для становлення на базі педагогічного інституту новоствореного університету, філологічного факультету, кафедри загального мовознавства, яку очолює з 1984 року до цього часу. Він є одним із провідних дослідників засобів мовної експресії. Творчо, по-новому автор розглядає актуальні питання української лінгвостилистики в уже згаданій праці „Основи мовної експресії” (1984) та „Стилістика експресивних засобів української мови”. Частина 1 (1993); Частина 2 (1995); Частина 3 (1996), „Стилістика експресивних засобів української мови” (2002). У монографіях аналіз виражально-зображальних, експресивних засобів української мови він проводить на фактичному матеріалі всіх структурних рівнів, функціональних стилів і різновидів сучасної української загальнонародної мови нетрадиційно, не в стосунку їх до того чи іншого рівня мовної структури, а в зв'язку з тими основами, на яких вони постають у різномірній мовленнєвій практиці людини.

Професор В.А.Чабаненко – вчене звання присвоєно в 1987 році – викладає загальне мовознавство, історію мовознавства, стилістику української мови, вступ до слов'янської філології, керує науковими роботами аспірантів, чотирнадцять з яких успішно захистили кандидатські дисертації. Він член спеціалізованої ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій при Дніпропетровському університеті, був протягом трьох каденцій головою спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій при Запорізькому національному університеті, продовжує розробляти проблеми лінгвостилистики, соціолінгвістики, української діалектології і діалектної лексикології та лексикографії, історії й актуальні питання сучасної української мови. Він автор багатьох наукових розвідок у галузі літературознавства, літературної критики, публіцистики, фольклористики. Публікує власні поезії в альманахах „Вітрила - 69”, „Хортиця – 2”, „Великий Луг”, продовжує роботу над перекладами з білоруської, польської, болгарської, сербської, словенської мов. Пізніше переклади поезій з різних мов (їх об'єднують ідеї свободи, патріотизму, нескореності й незнищенності людського духу в боротьбі зі злом) будуть видані під назвою „Суголося” (2004) видавничим центром Запорізького обласного об'єднання Всеукраїнського Товариства

„Просвіта” імені Тараса Шевченка на кошти Товариства української мови „ТУМ–Чикаго”, головою якого є професор Віра Боднарук.

Ще у студентські роки, а потім, коли збирав діалектні матеріали для написання дисертації, В.А.Чабаненко долучився і прислухався не лише до говіркового мовлення, але й до історичної пам'яті народу про хоробрих козаків, оборонців, славних лицарів землі української, про їхню боротьбу за волю рідної Батьківщини. Старанно записував діалектні слова, фрази, пісні, народні прислів'я, приказки, перекази та легенди. Згодом виник задум зібрати докупи й видати окремою книжкою легенди і перекази збирачів-подвижників усної народної творчості, зокрема тих, які „пройшли фольклорною нивою Нижньої Наддніпрянщини”, доповнивши її власними записами і записами своїх сучасників. Так з'явився збірник легенд та переказів Нижньої Наддніпрянщини „Савур-могила” (К.: Видавництво художньої літератури „Дніпро”, 1990), до якого ввійшли записи народної творчості, здійснені Я. Новицьким, Д.Яворницьким, І. Манжурою, О. Стороженком, О.Афанасьєвим-Чубинським.

В.А.Чабаненка, записувача і дослідника потужного пласту говорів нижньонаддніпрянського ареалу, приваблює насамперед вроджена народна мудрість його носіїв, дотепність, семантичне розмаїття говіркового мовлення, захоплює природа народного мислення. Свій задум передати це творче мовностилістичне і семантичне багатство народного мовлення здійснює в серії „Пам'ятки мовної культури Нижньої Наддніпрянщини”, до якої увійшли книги: „Сестра орлів. Легенди та перекази” (1991 р., 96 с.), „Мудре слово. Прислів'я та приказки в говірках Нижньої Наддніпрянщини” (1992 р., 170 с.), „Гартоване слово. Постійні порівняння в говірках Нижньої Наддніпрянщини” (1995 р., 164 с.), „Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини” (2001 р., 200 с.), „Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини” (Книга 1, 2005 р., 260 с.; Книга 2, 2005 р., 261-491 с.). До першої збірки включено легенди та перекази, які пов'язані з історією та героїчною боротьбою козаків Запорозької Січі і зібрані переважно укладачем. Друге видання серії вміщує майже три з половиною тисячі прислів'їв та приказок. Упорядник для публікації взяв лише ті, що є, власне, місцевими варіантами або переробками уже відомих висловів, які були не зафіксовані на той час в академічних та популярних виданнях. Третій і четвертий збірники серії вміщують близько двох тисяч постійних порівнянь і близько трьох тисяч фразеологічних зрощень, фразеологічних єдностей, фразеологічних сполучень тощо, і є вагомим надбанням у справі регіональної фіксації українського живого мовлення й українського мовознавства зокрема. Це словники диференційного типу, бо в них подаються лише ті постійні порівняння і сталі фразеологічні звороти, які не фіксуються „Фразеологічним словником української мови” (1993) або ж введені до реєстру у змінній формі, з іншим лексичним складом чи значенням. П'ятий випуск цієї серії – це словник прізвиськ мешканців Нижньої Наддніпрянщини у двох книгах, який фіксує майже 12 тисяч неофіційних, вуличних антропонімів, записаних переважно самим укладачем та студентами Запорізького національного університету, колегами та численними кореспондентами у 254 населених пунктах Нижньої Наддніпрянщини. Укладач Словника поставив завдання повного антропонімного обстеження регіону Нижньої Наддніпрянщини, тому записи прізвиськ здійснювалися не тільки в сільських населених пунктах, але й у містах і селищах міського типу. Це й дало змогу зібраний значний матеріал на території суцільного обстеження систематизувати й подати попередню класифікацію неофіційних антропонімів за типологічними, генетичними, системно-семантичними, граматичними, словотвірними, стилістичними і функціональними ознаками, яку автор подав у Передмові. В історії українського мовознавства це перший регіональний словник неофіційних антропонімів, який може бути використаний для широкого кола досліджень.

Багато праці доклав В.А.Чабаненко при укладанні „Словника говірок Нижньої Наддніпрянщини” у чотирьох томах (Запоріжжя, 1992). Словник фіксує понад десять тисяч реєстрових одиниць, зібраних укладачем і студентами філологічного факультету ЗНУ, і до нього введено понад тисячу лексем, що зафіксовані укладачем серед фольклорних і етнографічних записів другої половини XIX – початку XX століття в 175 населених пунктах колишньої Катеринославської, Таврійської та Херсонської губерній; використано „Словник української мови” Д. Яворницького (т.1,

Катеринослав, 1920) й окремі діалектологічні студії сучасних українських мовознавців. Словник певною мірою можна вважати історичним, оскільки джерела його реєстру охоплюють лексику порівняно широкого хронологічного зрізу. „Словник говірок Нижньої Наддніпряни” був високо поцінований Олесем Гончарем і українською науковою громадою. За цей словник у 1996 р. Українським Товариством охорони пам’яток історії і культури він був нагороджений премією імені Павла Чубинського.

У дослідницькій роботі В.А.Чабаненка значне місце посідає вивчення українсько-білоруських літературних і культурних взаємин. Серед не одного десятка статей, що торкаються цієї широкої теми, назвемо тільки такі: „Українська література і Янка Купала”, „Співець братерства”, „Над сівм Дняпром, над гаманливим Чарамошам”, „Олесь Гончар і Білорусь”, „З любою да братняга народа”, „Зачарований білоруським мелосом” тощо. До різних білоруських енциклопедій ним написано більше ста статей про українсько-білоруські літературні взаємини. Найбільша авторова увага надається українсько-білоруським зв’язкам, як наслідок тісної творчої співпраці з білоруськими мовознавцями і літераторами, і в збірнику наукових праць „Славістичні студії” / Зв’язки, постаті, оцінки (Запоріжжя, 2003. – 203 с.). Ввійшли до нього й авторіві статті, в яких розглядаються окремі питання славістики, зокрема міжслов’янських літературних, мовних, фольклорних і культурно-історичних взаємин. Усього у збірнику вміщено двадцять п’ять статей та нарисів про Івана Франка, Йозефа Добровського, Шандора Петефі, Христо Ботева, Агатангела Кримського, Максима Богдановича, Федора Корша, Олеся Гончара, Янку Купалу, а також рецензії, відгуки й анотації.

Значну увагу приділяє В.А.Чабаненко вивченню мовотворчості Т. Шевченка, І. Франка, І. Вишенського, Лесі Українки, В. Стефаніка, В. Поліщука, Олеся Гончара, Яра Славутича та інших українських письменників.

У творчому доробку В.А.Чабаненка численні рецензії не лише на дослідження з мовознавства І.О.Варченка, С.І.Дорошенка, У.В.Аніченка, В.С.Ващенко, С.Я.Єрмоленко, В.Супруненко та ін., але й на художні твори, зокрема на книги Д.Бандрівського, Я.Баша, Дніпрової Чайки, П.Ребра, М.Лиходіда, В.Мисика, Яра Славутича та ін. Упорядник та автор біографічних довідок про поетів антології „Січовий парнас” (Запоріжжя, 2000. – 400 с.), в якій знайомить із поезією майже сорока вихованців Запорізького національного університету.

Він є автором близько трьохсот статей в українських енциклопедіях: „Українській радянській енциклопедії”, „Українській літературній енциклопедії”, „Шевченківському словнику”, малій енциклопедії „Українське козацтво” та енциклопедії „Українська мова”.

В.Чабаненко є упорядником, редактором, автором Переднього слова і приміток збірника „Січова скарбниця. Легенди та перекази Нижньої Наддніпряни” (1999). Це інша назва уже згаданої фольклорної збірки „Савур-могила”, яку упорядник майже вдвічі доповнив новими переказами та легендами.

Видає два збірники „Моя Франкіана” (2005) і „Моя Шевченкіана” (2006), до яких увійшли мовознавчі, літературознавчі, історичні та публіцистичні нариси, енциклопедичні статті, публічні промови, рецензії. У першому знаходимо статтю „Щоб слава наша не вмирала (І.Франко про козацтво)”, у якій автор „щедру данину феномену українського козацтва” розглядає через призму Франкового поетичного слова і літературознавчих студій. „Він зробив, – пише автор, – усе для того, щоб ця слава не вмерла і не дала згаснути історичній пам’яті його рідного народу”. Автор Франкові студії про козацтво бачить у тісній сув’язі з поезією Кобзаря, у творчості якого козацька тема є однією з провідних. До збірок В.Чабаненко включив свої вірші „Сповідь” (написаний узимку 1960 року після того, як автор у складі військової делегації під час строкової служби відвідав Львів; вперше вірш опублікований у збірці „У вічному двобої”(2000)), „Мій меч” та „Правда вогнелика (Пам’яті Т.Шевченка)” „Сіячеві слава”, написані у далекі 60-і роки, але опубліковані вперше у цій збірці. Вірш „Сповідь” – це твір глибокого філософського змісту про історичну долю України, гострої сатири на існуючий лад, незнищенності українського козацького духу, етнічної єдності степової і гірської України. Подамо тут лише уривок:

Пророче великий, мій названий тату!

Прибув я до тебе з далеких країв,
Де славу твою приземлили крилату,
Де люд "патріот" дурманом напоїв.

Прибув я зі степу, широкого поля,
У жилах козацька – не рабська кров.
В московську шинель зодягла мене доля,
Щоб я волелюбство своє поборов.

Серед публіцистичних нарисів збірки „Моя Шевченкіана”, особливий бентежний щем викликає спогад „Мої перші кроки до Шевченка”, в якому автор пише, що „захоплення Шевченком у мене зростало в міру того, як моїм очам і моєму дитячому розумові відкривалася навколишня дійсність. Усе в цій дійсності я оцінював через призму Шевченкових ідеалів, із огляду на світобачення поета. Читаю, було, „А там степ та могила”, „Зашебече соловейко в лузі на калині”, „Меж ярами над ставами Верби зеленіють”, „Тополі по волі Стоять собі, мов сторожа, Розмовляють з полем”, „За байраком байрак”, „Ой діброво – темний гаю!” – і мов бачу наш *степ* аж до *Гайманової могили*, іду *Великим Лугом* і чую, як на *каліні* витьохкує *соловейко*, стою під *вербою* над *Больбатівським ставком*, біжу в *поле* до мами, а над дорогою шумлять *тополі*, спускаюся в глибокий *байрак* за старим панським садом, спостерігаю, як десь за *дібровою* сідає на спочинок сонце... Одним словом, Шевченкові образи суголосили з тим, що складало прикмети моєї батьківщини. Пізніше я довідався, що це образи-прикмети не просто батьківщини, а Батьківщини-України". Любов родини, чесна батьківська праця, Шевченкове правдиве слово сформували його як „патріота-шевченколюб”, свідомого своєї приналежності до великого народу. Тому так урочисто і заклично звучать рядки, присвячені пам'яті Т.Шевченка:

З тобою ми рівняєм кожен крок.
Жили, живем і житимем тобою.
Ти наш Мойсей, провидець і пророк,
І трубний клич до праведного бою.
Твоєї слави повен білий світ,
Ти дав їй крила стрімкосоколіні;
З пісень, з проміння, з лавра ніжних віт
Вона вінок сплітає Україні!
Агей, брати! Певніше, ширше крок!
То не біда, що ворог зла нам зичить.
Із нами Правда, з нами ж бо Пророк, –
Від Бога він! Він – наш, земний, мужичий!

Серед наукових інтересів В.Чабаненка важливе місце посідає публіцистика, присвячена проблемам відродження мови, історії, культури і духовності українського народу. Торкаючись дражливих питань національного відродження, він завжди пише про українство як духовно цілісну націю, яка має не кимсь написану, а свою власну історію і самобутню культуру. У численних виступах по обласному радіо, телебаченні, у газетних публікаціях він гостро виступає проти закриття українських шкіл в м. Запоріжжі, застерігає, яку небезпеку для держави становить недбале ставлення і байдуже використання державної мови серед представників ряду професій, в чому полягає загроза російщення українців і надання російській мові статусу державної, виступає проти плюндрування природи, оскільки у світі все взаємопов'язане: природа, людина, мова, історія. У руйнації віковичної природи вбачає не лише наукове невігластво, але й цілеспрямоване нищення „дороговказів”–символів нашої незалежності, свободи, боротьби за волю і самостійне державне життя у колі вільних народів.

Упродовж багаторічних роздумів, пошуків, досліджень з'являється оригінальна наукова розвідка В.Чабаненка „Великий Луг Запорозький” (Історико-топонімічний словник. – Запоріжжя, 1999. – 331 с. + 2 карти), яку присвятив „невмирущої пам'яті вірному синові України, шляхетному лицареві й великому страднику Петрові Кальнишу зі всім славним Військом Запорозьким Низовим”. Це перша книжка автора про „одне з див української природи та історії – Великий Луг Запорозький, який

перестав існувати після побудови Каховської гідроелектростанції і виникнення Каховського моря”.

Тієї осені помер Великий Луг,
Пішла на дно сплюндрована Гілея, –
Розгнівався загачений Дніпро
Й розлився на півсвіту мутнохвилям.

Матеріалом для історико-топонімічного словника стали власні спостереження, спогади земляків, друковані, архівні, картографічні джерела, легенди та перекази, хронологічні межі якого сягають від Геродотових часів до сьогодення. Книжка „Великий Луг Запорозький” – це словник енциклопедичного типу, в якому подано історичні, географічні, археологічні, лінгвістичні, фольклорні та інші відомості про 2075 топооб’єктів, „абсолютна більшість яких назавжди зникла з карти Нижньої Наддніпряни”. Укладаючи словник, його автору довелося провести надзвичайно ретельну перевірку і зіставлення фактів, оскільки „протягом віків фізична географія Великого Лугу та його околиць неодноразово мінялася. Все це утруднювало наукове опрацювання реєстрових одиниць”. Десятки разів доводилося зіставляти добути факти, щоб встановити локалізацію того чи іншого топооб’єкта і подати істинну історію реєстрової одиниці. Кожна словникова стаття несе не лише топографічні, але й історичні, етимологічні, культурні та інші відомості про об’єкт.

Словник передає сутність його автора як науковця, людини, патріота: глибокі роздуми над минулим і сучасним станом нашої віковичної природи, матеріальної, культурної, духовної й історичної пам’яті нашого народу. Розкриває ганебну роль „приходьків”, безбатченків у їх руйнації. Так, у статті *Нікополь* автор зазначає, що це „місто обласного підпорядкування... веде свій початок від поселення *Микитино* або *Микитино* *Перевозу*, заснованого в першій половині XVI століття запорожцем Микитою Циганом... 1781 року дістало назву *Нікополя*... Остання назва (вона ж і сучасна) походить від двох давньогрецьких слів: Ніка (ім’я богині перемоги) та поліс (місто), придумана царськими фаворитами, московськими завойовниками в честь їхньої „перемоги” над запорожцями. Українськими патріотами топонім має сприйматися як глум над нашими славними лицарями, над нашою історією. З утвердженням справжньої незалежності України він неодмінно буде змінений первісним, козацьким найменуванням – *Микитине*”.

У Словнику авторові пояснити основні причини затоплення Великого Лугу не завжди вдається, зважаючи на його специфіку, і він це виголошує у публічних виступах, зокрема на обласному радіо у програмі Василя Федина „Мова рідна, слово рідне”: „Яку мету переслідували ті люди, які нищили Великий Луг? Ясно, що був елемент невігластва: не прораховано на належному науковому рівні, до чого це зможе призвести. Але я абсолютно впевнений, там була ще й інша причина, яка підштовхнула до руйнації Великого Лугу, до знищення цієї землі. Це ж територія, де була Запорозька Січ. А що таке Запорозька Січ для України, для українського народу? Це символ нашої незалежності, свободи, боротьби за свободу й незалежність. Це наша історія.

І ось люди, які тепер тут живуть, які їдуть електричками повз так зване Каховське море, не знають, що вони їдуть повз руїни, повз труну нашої волі, нашої історії, повз труну нашої правичності, яка веде свій родовід ще з трипільських часів, періоду, який сягає в глибину в 7-10 тисяч років історії. Так от знищено все. Але справа не тільки в тому, що воно знищено – нищиться воно й досі”.

Національна Спілка письменників України і Дніпропетровський державний історичний музей імені Д.І. Яворницького в 2002 році нагородили професора Віктора Чабаненка премією імені Д. І Яворницького за історико-топонімічний словник „Великий Луг Запорозький”.

Своєрідним продовженням „Великого Лугу Запорозького” стала не менш оригінальна книга В.Чабаненка „Українська Атлантида” (Запоріжжя, 2006. – 405 с.). Це, власне, два різних за задумом томи книги–реквіему, в яких розкривається одна із трагічних сторінок нової української історії: затоплення Великого Лугу.

Книга В.Чабаненка – це й ода пам’яті віковичній природі, рослинному і тваринному світу Великого Лугу, унікальній екологічній системі, які склалися протягом багатьох тисячоліть і пішли „мутнохвилям” на дно Каховського моря, нашій

давній людності, що творила матеріальні й духовні цінності, січовому великолузькому товариству XVI–XVIII століття, лицарському ордену запорожців, що мав великий авторитет у всьому цивілізованому світі.

Запорожці говорили, що „Січ – мати, а Великий Луг – батько”, де „Запорозька Січ стала осередком, навколо якого склався військовий і політичний центр української нації, а потім і державна система – козацька республіка... за своїм демократичним спрямуванням була унікальним явищем у тогочасній Європі, справжнім островом свободи в океані середньовічної авторитарності й покори”. Середньовічній Європі запорожці показували не лише високий військовий вишкіл, але й глибокий свідомий патріотизм, справжню демократію, правдиву віру в Бога, освіченість, вміння господарювати і захищати власні права вільної людини, оберігати й примножувати природні багатства. Про все це у цій книжці.

Та не лише знайде читач в ній правдиву історію Великого Лугу і Запорожжя, але й ономастичні, етимологічні, фольклорно-етнографічні, географічні, мемуарні спостереження автора. Подаючи останню історичну сторінку з життя Великого Лугу, автор робить опертя на власні спогади та спогади своїх земляків, мешканців надвеликолузької місцевості. Книга ця також про те, як „байстрюки Єкатери́ни”, силою й обманом відбирали нашу споконвічну землю, січові вольності–займища. Примусові переселенці із північних регіонів більше двох століть „обустрявали” споконвічно український край. Ось сучасні наслідки цього колонізаторського „обустройства”, про які пише автор: „Теперішня різнопле́нна людність *Нікополя* (значною мірою „рускоязычна”) мало цікавиться *Запорожжям*. Та воно й не дивно, адже після зруйнування *Січі* і протягом 19-го століття місцевим жителям московська окупаційна влада суворо забороняла згадувати й розповідати чи співати на людях про козаччину. Хто порушував заборону, того карали різками. Не можна було захоплюватися запорозькою героїкою і в часи московсько-більшовицької імперії (СРСР), оскільки таке захоплення вважалося „українським буржуазним націоналізмом” і каралося *Сибіром*, *Соловками*, в’язницею або розстрілом. Отож сучасні нікопольці цікавляться більше єврейсько-вірменськими та московськими „хохмами”, аніж легендами й переказами про козаків. Нещодавно 2-й канал („1+1”) Українського телебачення на повному серйозі повідомив, що в *Нікополі* (за бажанням громадськості) має відкритися музей... „мадам Грицацуевой” і що буцімто ця „мадам”, як і Остап Бендер (персонажі з творів І.Ільфа та Є.Петрова), були родом саме з *Нікополя*! Отакі-то чудеса в решеті! Який там *Петро Кальнишевський*, який там *Іван Сірко*!...Нате вам, дурні хахли, мадам Грицацуеву!”.

Крізь призму лінгвістичного, історичного, фольклорного та іншого матеріалу В.Чабаненко проводить думку, що кожен народ протягом історії набуває власний досвід у спілкуванні з природою, виробляє стійкі духовні і моральні цінності, основа яких у шанобливому ставленні до лицарів княжої, гетьманської та новітньої доби, до національних і культурних святинь. Вину в трагедії Великого Лугу, – хоч вона була лише „епізодом” серед трагедій в колоніальному минулому України, – автор вбачає не лише в тому, що національні дороговкази знищені імперською, а потім тоталітарно-більшовицькою експансією, але й „правнуками поганими”, що „дали себе в пута взяти”. Та Великий Луг сьогодні живе, оскільки „світить нам ясними очима-озерами із мороку передчасся, він шумить нам п’янкими вітрами із трипільсько-скитських тисячоліть, він озивається до нас легендами із козацьких віків... Удивляймося в ті очі – і побачимо свої першосліди на Землі!. Услухаймося в той шум – і почуємо голос своєї Долі! Вникаймо розумом у ті легенди – і дізнаємось, чії ми нащадки”.

Зроблено на науковій ниві професором В.Чабаненком багато: більше тридцяти опублікованих книг і більше 1000 статей; він – редактор „Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори”, відповідальний редактор багатьох наукових видань, член редакцій кількох наукових, літературних і періодичних видань, активний громадський діяч (Почесний голова Запорізького обласного об’єднання ВУТ „Просвіта”, нагороджений медаллю Всеукраїнського Товариства „Просвіта” імені Тараса Шевченка „Будівничий України” за вагомих особистий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави).

У мовознавчій, літературознавчій, публіцистичній і поетичній творчості Віктор Антонович Чабаненко, на нашу думку, продовжує розвивати українську філософську школу, яка бере початок від Григорія Сковороди і Памфіла Юркевича, відома під назвою кордоцентризму або „філософії серця”. Вона – в усвідомленні українцями величі славної й героїчної історії, культури, духовності, створених нашими пращурами після нескінченних жертв і втрат; вона – „в співах без ярма”, в емоційному стані душі, що зберігає первісну силу і наводить народ до власних традицій на життєвій державницькій ниві.

Бажаємо у переддень сімдесятиріччя здоров’я, плідної праці, нових здобутків, творчих злетів і „щастя пити із сонячних криниць”.

З роси і води, дорогий побратиме!

Ірина ПАВЛЕНКО, Микола ДМИТРЕНКО

ДУХОМ КОЗАЦЬКИМ ГАРТОВАНИЙ (Про народознавчу і краєзнавчу діяльність В. А. Чабаненка)

Колись геніальний Микола Гоголь захоплено констатував: „Наша Україна дзвенить піснями”. Не менш талановита в українців й усна народна проза — прислів'я та приказки, загадки, прикмети, казки, легенди, перекази, бувальщини, жарти. Вважається, що найбагатшими фольклорними регіонами України є Поділля, Полісся, Волинь, Середня Наддніпрянщина, Прикарпаття. Своєрідною „білого плямою” на мапі українського фольклору уявляється Нижня Наддніпрянщина. Існує думка, що на цих землях із незвичайною історією нині мало „поживи” для фольклориста, і після того як тут працювали Г. Залюбовський, І. Манжура, Я. Новицький, Д. Яворницький, І. Бессараба, якісь серйозні записи не велися, та й після міграцій, що тут відбувалися, навряд чи можна знайти щось цікаве. Але ж усі пам'ятають про багатство нижньонаддніпрянських збірок кінця XIX-го — початку XX ст., про високу оцінку зібраного в цій місцевості фольклору Ф. Колессою, М. Сумцовим та ін. Записи з Нижньої Наддніпрянщини становлять значну частину зібрання українських історичних пісень, є у складі всіх академічних видань творів так званих традиційних жанрів.

У сучасних виданнях з'являється все більше творів, що їх записав великий знавець традиційної народної культури, гідний спадкоємець славетних попередників Віктор Антонович Чабаненко — відомий український письменник і вчений: професор, доктор філології — лінгвіст, фольклорист, етнограф, громадський діяч, автор більш ніж 1000 наукових праць із мовознавства, фольклористики, літературознавства, компаративістики, етнографії, укладач фольклорних збірок, збірок постійних народних порівнянь та народної фразеології.

В. Чабаненко народився 12 вересня 1937 р. в селі Єлизаветівці Балківської сільради Василівського району Запорізької (в той час — Дніпропетровської) області. У 1959 р. закінчив філологічний факультет, а в 1962 р. — аспірантуру на кафедрі української мови Запорізького державного педагогічного інституту. У 1966 р. захистив кандидатську дисертацію „Говори долини річки Кінської”, написану під керівництвом відомого мовознавця С.П. Самійленка, та працював асистентом ЗДПІ. У 1968 р. за патріотичні переконання звільнений з роботи, поновлений у 1969 р. 1984 року захистив докторську дисертацію „Мовленнєва експресія й актуальні питання української лінгвостилістики”. З цього ж року — завідувач кафедри загального та слов'янського мовознавства ЗДУ.

1987 р. отримав наукове звання професора. З 1985 р. по 1996 р. працював на посаді декана філологічного факультету.

Внесок В. Чабаненка в українське мовознавство досить вагомий: численні монографії, статті, словники (зокрема „Основи мовної експресії” — 1984; „Стилїстика експресивних засобів української мови: У 3-х частинах” — 1993—1997; „Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини: В 4-х томах” — 1992 та ін.).

Із 1999 р. В. Чабаненко — член Національної Спілки письменників України, автор книг поезій і поетичних перекладів „Собор душі моєї” (1998), „В гостях у юності твоєї” (1999), „У вічному двобої” (2000), „Оратанія” (2001), упорядник антології „Січовий Парнас. Поетичні твори вихованців ЗДУ” (2000), відповідальний редактор „Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори” (з 2003 р.). Активно займається громадською діяльністю. У 1989-1991 роках був головою Запорізької обласної організації Всеукраїнського товариства „Просвіта” ім. Т.Г. Шевченка. З 1996 — голова Запорізького обласного відділення Конгресу української інтелігенції.

Наукова та збирацька робота професора В. Чабаненка в роки української незалежності неодноразово відзначалися: у 1996 р. за „Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини: В 4-х томах” (1992) та „багаторічну невтомну діяльність у справі збереження історико-культурної спадщини України” Українським товариством охорони пам'яток історії та культури йому присуджено премію імені П. Чубинського, у 1999 Запорізьким обласним відділенням Українського Фонду культури — премію імені

Я. Новицького за збереження, збирання та видання пам'яток усної народної творчості Запорізького краю, у 2000 — Національною Спілкою письменників України і Дніпропетровським музеєм ім. Д. Яворницького за історико-топонімічний словник „Великий Луг Запорозький” — премію імені Д. Яворницького. У 2002 р. за значні наукові здобутки Віктор Чабаненко отримав звання „Заслужений діяч науки та техніки України”.

У родині, де він народився, мав зрости поет або знаний філолог, оскільки і мати, і батько були щедро обдарованими людьми, знали безліч пісень, легенд, повір'їв, бувальщин, переказів, прикмет... Ще в студентські роки від матері записав близько 400 народних пісень (вони ще чекають на видання), що пробуджували почуття та думки. В середині 60-х р. на прохання відомого фольклориста О. Дея, якому подобався спів тодішнього аспіранта-філолога, наспівав 4 почуті від діда історичні пісні. (Ці записи зберігаються у фондах ІМФЕ). Частина родинного фольклорного репертуару увійшла в укладені В.А. Чабаненком фольклорні збірки, прислужилася під час укладання історико-топонімічного словника тощо. У збірці „Січова скарбниця” вміщено твори, записані від матері, — „Сон грішниці”, „Зловіщий знак”, „Плач Божої матері” та батька — „Осокори-братки”, „Голодомор” (це оповідання передруковане Олесем Волею у збірці народних свідчень про голодомор в Україні), „Правду казали діди”.

Отже, лінгвістичні та фольклорно-етнографічні уподобання, інтерес до духовного життя земляків та власних предків виплекані родиною, красою рідної землі й талановитістю земляків, у якій пересвідчився, коли збирав фольклор під час студентської фольклорно-діалектологічної практики (тоді за завданням Інституту мовознавства ім. О. Потебні Академії наук Української РСР записав говірковий матеріал у багатьох селах Запорізької області (записи надруковано пізніше у третьому томі „Атласу української мови”), коли у 1963 р., збираючи матеріали для кандидатської дисертації, пішки пройшов усю долину річки Кінської, зупиняючись у кожному селі і знаходячи скрізь цікавих співрозмовників, чудових народних оповідачів та співаків. Саме ці матеріали стали підґрунтям для наукових узагальнень та оригінальним матеріалом для словників і фольклорних збірок.

Головна мета наукової діяльності професора В. А. Чабаненка — вивчення народної традиційної культури Нижньої Наддніпряни, тому значна частина його праць пов'язана з регіоном, включає питання фольклору та етнографії краю або містить публікації фольклорних творів та посилання на них. Проблема регіональної мовної ситуації присвячені розвідки створеної ним наукової школи „Соціолінгвістична ситуація Нижньої Наддніпряни”. 12 захищених під керівництвом В. А. Чабаненка кандидатських дисертацій та ще п'ять тих, що готуються до захисту, поєднані цією проблемою. У кожній з них, відповідно до теми, залучається фольклорний та етнографічний матеріал, зафіксований у книжках та періодичних виданнях, зібраний самим аспірантом, студентами ЗДУ, а часто — науковим керівником.

Працюючи у царині української фольклористики, В. Чабаненко продовжує славні традиції своїх попередників — Я. Новицького, Д. Яворницького, І. Манжури, С. Чернявської та ін. Саме він, з благословення О. Дея та К. Гуслистого, першу свою статтю, надруковану в академічному журналі „Народна творчість та етнографія”, присвятив Я. Новицькому, прорвавши мовчання навколо цього імені, і потім неодноразово звертався до наукової спадщини нижньонаддніпрянського етнографа та фольклориста. Привертає увагу той факт, що популярним серед етнографів та фольклористів це ім'я стало вже в пострадянський період (хоч, звичайно, його записи передруковували у академічних виданнях історичних пісень, легенд та переказів і т. ін.). В. Чабаненко нагадав про заслуги земляка-попередника у період відлиги і пам'ятає про них нині, коли працює над систематизацією його фольклорних записів та підготовкою до друку двох томів фольклористичної спадщини невтомного дослідника Запорожжя. Не обійшов увагою й інших збирачів регіонального фольклору. І тому символічним визнанням спадкоємності у вивченні духовної спадщини Запорожжя є присуджені за фольклорно-етнографічну діяльність премії імені знаменитих попередників.

Пов'язані з історією фольклористики факти з'являються у багатьох роботах В.А. Чабаненка. Він член редакційної колегії унікального видання — малої енциклопедії

„Українське козацтво”, для якої написав майже сотню статей, присвячених історії, видатним особам, дипломатичним зв’язкам, культурі та побуту козацтва, зокрема такі розвідки як „Козацтво і музична та вокальна культура”, „Козацтво і українська мова”, „Козацтво і фольклор”, статті про діячів української фольклористики та етнографії М. Загірню (Грінченку), О. Стороженку, О. Полю, про особу, чие ім’я так часто згадується в історичних піснях та легендах — Гната Голого, кобзарів Євгена Адамцевича, Данила Бандурка, Василя Марченка, бандуриста Прокопа Скрыгу тощо. У статті „Козацтво і фольклор” В. Чабаненко зазначає: „...Важливо розрізнити власне козацький фольклор (народнопоетичні твори, складені самими козаками) і фольклор про козаків (народні уснопоеетичні твори, що виникли поза козацьким середовищем)”, пропонує критерії виділення власне козацького фольклору як важливої складової української фольклорної спадщини („Щоб визначити належність уснопоеетичного твору до власне козацького фольклору, слід враховувати два головні моменти: час виникнення та першого запису цього твору (якщо є такі дані) та тематику й сюжетно-версифікаційні його особливості. Перевага другого моменту для доказовості більш очевидна...”); подано стислу характеристику (із наведенням найяскравіших взірців) дум, історичних та ліричних пісень, прислів’їв, приказок, легенд, переказів, казок, що виникли у козацькому середовищі або складені про козаків як сучасниками козацтва, так і в наступні часи. У статті автор посилається не лише на загальновідомі твори: у пригоді стали і власні фольклорні записи, зроблені на теренах історичного Запорозжя, часто в родинних козацьких нащадків.

Збірка „Славістичні студії” складається із статей, розвідок та рецензій різних років, присвячених переважно питанням українсько-інослов’янських культурних та наукових зв’язків. У статті „Зачарований білоруським мелосом» В. Чабаненко висвітлює внесок видатного українського фольклориста, музикознавця, композитора Ф. Колесси у вивчення білоруського народного мелосу.

Серед статей про видатного діяча слов’янської культури М. Богдановича одна — „Видатний поет і слов’янознавець” — присвячена рецепції фольклору, в тому числі й українського, у його поезії. Характер вивчення та популяризації білоруського фольклору В. Гнатюком висвітлюється у розвідці „Білорусознавчі інтереси Володимира Гнатюка”. В. Чабаненко згадує й про те, що у рецензії на перший том праці Юхима Карського „Беларусы” (Варшава, 1903) видатний український фольклорист порушив питання про білорусько-українські (українсько-білоруські) фольклорні взаємовпливи, „зокрема факту проникнення в білоруське середовище багатьох українських народних пісень”. Ця проблема залишається актуальною до сьогодні, особливо після виходу видання білоруських народних пісень Брестської області. Перманентно спалахує полеміка щодо етнічної належності пісень, поширених на теренах Білорусі, особливо на землях, близьких до України, що засвідчує актуальність дослідження українсько-білоруських фольклорних зв’язків, характеру рецепції інослов’янського фольклору, фольклору порубіжних регіонів тощо. Тому не втратили актуальності і статті В. Чабаненка про українську мову та культуру, видатних діячів вітчизняної літератури та науки, в тому числі фольклористики та етнографії, написані для білоруських енциклопедичних видань.

З 1987 р. в обласній газеті „Комсомолец Запоріжжя”, з 1992-го у газеті „Запорозька Січ” і в 1993-му — в альманасі „Веселий курінь” друкуються тематичні добірки фразеологізмів В. Чабаненка. Це було своєрідною підготовкою до видання збірки „Мудре слово. Прислів’я та приказки в говірках Нижньої Наддніпряниці”. Вона містить майже три з половиною тисячі укладених за алфавітним принципом прислів’їв та приказок, що побутували та побутують на Нижній Наддніпряниці. Декілька десятків паремій з відповідними посиланнями та паспортизацією подані за збірками та роботами А. Афанасьєва-Чужбинського, І. Бессараби, І. Манжури, Я. Новицького, Д. Яворницького, архівними матеріалами та сучасними виданнями прислів’їв та приказок. Але переважна частина — це записи укладача та студентів-філологів ЗДУ (ЗДП), зроблені протягом 1952-1992 рр. у 295 населених пунктах. У „Передмові” В. Чабаненко зазначив, що видані лише ті паремії зі свого зібрання, „які не зустрічаються у відомих академічних і популярних виданнях, та ті, які являють собою місцеві варіанти та переробки широко знаних висловів...”. Таким чином, ця збірка,

гідно оцінена читачами та науковою громадськістю, є вагомим доповненням до вже спопуляризованого фразеологічного надбання української мови та відбиває розвиток народної фразеології в регіоні впродовж значного (півтора століття) проміжку часу. Характерною ознакою цього видання, як і інших збірок В. Чабаненка, є солідний науковий апарат: пояснення діалектних слів, перелік використаних джерел, перелік пунктів та регіонів, де записані фразеологізми в XIX-му — на початку XX ст., назви населених пунктів і регіонів, де записані фразеологізми в 1950-1990-х роках. Логічним продовженням роботи над паремійним багатством регіону стала збірка „Гартоване слово”, присвячена „Світлій пам’яті моїх пращурів Єфросинії та Якова Чабаненків і Афанасії та Федора Малишів”. Видання цієї книжки для автора-упорядника - виконання їх духовного заповіту: „...Хай вони знають, що я виконав їх духовний заповіт: не забув, не одцурався Материнського слова, не осквернив його „ради лакомства нещасного”. Книжки В. Чабаненка присвячені батькові („Січова скарбниця”), пращурам („Гартоване слово”), „Незабутньому Вчителю — проф. С.П. Самійленкові” („Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини”), колишнім землякам („Мудре слово”), Петрові Кальнишу та всьому Війську Запорозькому Низовому („Великий Луг Запорозький”). У цих присвятах — правдиве відчуття зв’язку з предками та історією краю, усвідомлення необхідності збереження духовної спадщини. У проникливих словах: „Хай їм добре ведеться на далеких райських островах” — доказ власної причетності до духовної традиції, до січової скарбниці, оскільки десь, на райських островах, за версією старанно зібраної та укладеної ним народної прози Нижньої Наддніпрянщини, живуть богатирі, оселилися тут і запорожці. Звідти вони захищають хрещений світ від різної нечисті, і право на життя після смерті поряд з героями прийдешніх часів отримали „сивочолі страдники, тихосумні страдниця”.

У збірці „Гартоване слово” вперше в історії української діалектної лексикографії подаються постійні порівняння, вживані в говірках одного регіону. Упорядник збірки підкреслює високий художній рівень поданого матеріалу, значна частина якого (а всього видання вміщує приблизно дві тисячі постійних порівнянь) — „живомовні компаративи”, записані ним самим упродовж сорокалітньої збирацької роботи. Хоч, звичайно, є тут і записи фольклористів, що працювали на теренах нинішніх Запорізької, Дніпропетровської та Херсонської областей у XIX-му - на початку XX ст. (І. Манжури, Я. Новицького, Д. Яворницького, І. Бессараби та ін.), та матеріали студентських фольклорно-етнографічних експедицій.

Наступне видання серії „Пам’ятки мовної культури Нижньої Наддніпрянщини” - укладений В. Чабаненком „Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини” — налічує близько трьох тисяч фразеологічних одиниць і є словником диференційного типу, оскільки вміщені тут лише ті сталі звороти, що не фіксуються відомими лексикографічними роботами або ж подаються у відмінній формі, в іншому лексичному складі чи з іншим значенням. У порівнянні з попередніми збірками розширюється джерельна база видання (за рахунок введення матеріалів із пісенних збірок Я. Новицького, усних оповідань Микити Коржа в редакції О. Стороженка, нарисів А. Падалки, до складу яких входить значна кількість фольклорних записів тощо). У „Додатках” подано фразеологізовані каламбури, нісенітниця, прокльони, побажання, заклинання, поради, застереження, подяки, вітання та ін. І знову, як і в попередніх, основу збірки складають унікальні записи самого укладача та його учнів.

Д. Яворницький свого часу здобував історичні та фольклорні і етнографічні матеріали, мандруючи „По следам запорожцев” (так він назвав і книжку, у якій відтворено сам процес збирання запорозької спадщини), а В. Чабаненко часто теж іде шляхами запорожців та своїх видатних попередників. Значна кількість нових записів зроблена на місцях колишньої фольклорно-етнографічної роботи Я. Новицького та Д. Яворницького, що дає змогу порівняти стан збереження народної прози, прислів’їв, приказок та інших народних фразеологізмів на місцях колишніх „козацьких попелищ”, простежити, що із традиційної для регіону фольклорної спадщини збереглося до наших днів і як відбуваються зміни фольклорної традиції. Звертає на себе увагу, що записувач не просто „йшов слідом” за знаними етнографами, але й те, що збігаються місця

фольклорних записів найчастіше тоді, коли місцевість пов'язана з історією та діяльністю запорозького козацтва, з розташуванням січей та зимівників, там, де довгий час зберігалася запорозька духовна спадщина. Не випадково у переліку населених пунктів, що поданий у додатках до кожного його словника та укладеної фольклорної збірки, є Нікополь, Капулівка, Покровське та ін.

Значною мірою ґрунтується на фольклорних та етнографічних матеріалах унікальне видання - історико-топонімічний словник „Великий Луг Запорозький” (1999), присвячене „Невмирущій пам'яті вірному синові України, шляхетному лицареві й великому страднику Петрові Калнишу зі всім славним Військом Запорозьким Низовим”. Ця книга — своєрідна енциклопедія Великого Лугу — містить найрізноманітніші (лінгвістичні, історичні, географічні, археологічні, топографічні, фольклористичні) відомості про більш як дві тисячі „топооб'єктів”. Актуальність та необхідність такої праці зумовлена тим, що переважна частина природних локусів, назви яких зафіксовано та походження їх проаналізовано у словнику, зникла після будівництва Каховського водосховища 1957 р. Після знищення природних об'єктів поступово забуваються і топонімічні перекази, з ними пов'язані, тим більше, що на берегах водосховища виросло багато нових міст та селищ, людність яких формувалася, як і скрізь на великих новобудовах, зі всього колишнього Радянського Союзу, а отже, історична пам'ять про ці місця у населення майже відсутня і твори про вже неіснуючі елементи ландшафту практично не запам'ятовуються. Відомо, що функціонування фольклорної традиції та трансмісія окремих текстів значною мірою залежать від середовища. В даному випадку йдеться про чисельні зміни в етнічному, соціальному, віковому складі населення (на новобудови приїздила в основному молодь), про зміни природні, ландшафтні та техногенні. Саме тому цінність словника полягає в тому, що він не лише фіксує віковічні природні об'єкти краю, подає наукові розвідки про походження їх назв, але й широко звертається до фольклорної етимології, зафіксованої у топонімічних легендах та переказах. Органічною частиною багатьох словникових статей стали фольклорні фабулати або хронікати, запозичені із відповідними посиланнями зі збірок фольклору Нижньої Наддніпрянщини (наприклад, стаття „Велике”, крім суто лінгвістичного матеріалу, містить записаний Я. Новицьким 1887 р. від М. Пазюка переказ про Велике городище та життя в ньому втікачів від панщини; у статті „Дніпро” — записаний Надхіним переказ про ставлення запорожців до Дніпра — і т. ін.). Значна кількість фольклорних матеріалів зібрана самим автором. Використані в роботі і сучасні фольклорні записи інших збирачів. Старанна паспортизація матеріалів засвідчує, що носії фольклорного знання про минуле краю — переважно літні люди, що бачили й знали Великий Луг.

Дві карти, створені самим В. А. Чабаненком, є органічним додатком до праці, фіксують стан Великого Лугу до і після будівництва Каховської ГЕС. Ці карти — свідчення зухвало і бездушного ставлення не лише до природи, але й до історії та народної культури. Великий Луг — не лише місцевість, облюбована козаками, що стала символом Запорожжя (не дарма ж легенди та перекази „пам'ятають” традиційне вітання запорожців: „Пугу, пугу! — Козак з Лугу”). Великий Луг з його річками, урочищами, балками постійно згадується в історичній пісенності та народній прозі Нижньої Наддніпрянщини, оскільки був притулком, захистом та годівником запорожців. Після створення Каховського водосховища його величезна територія пішла під воду разом із запорозькими січами та зимівниками. Колишнє населення рідної В. Чабаненкові Єлизаветівки змушене покинути свої домівки, оскільки село було затоплене. Представники старшого покоління — хранителі та носії нижньонаддніпрянської народної культури, про що свідчать записані від них твори, але покоління, що народилося вже в іншій місцевості, успадкувало лише частину живої локальної традиції, яка раніше підтримувалася спільною фольклорно-історичною пам'яттю сільської громади і красою та багатством Великого Лугу.

Вражає багатство топоніміки краю, влучність й поетичність історичних назв та їх народної етимології: кожна, бодай найменша часточка рідного пейзажу мала свою назву, усну історію, пов'язані з нею легенди, перекази, бувальщини тощо. Ми часто дивуємося, що в деяких народів опоетизовано кожне джерельце та валун. В словнику топонімів Великого Лугу поряд з іншими відомостями, необхідними для наукової

роботи і обов'язковими у довідковому апараті такого роду видання, є „Список досліджених топонімів, їх паралелей і варіантів”, у якому матеріал згрупований за типами топооб'єктів. Одразу ж виявляється, що основна частина топонімів пов'язана з водою (вміщено такі підрозділи: „Ріки, річки, потоки, струмки”, „Протоки”, „Рукави рік, річок і проток”, „Ділянки річок, проток і їх рукавів”, „Уступи”, „Коліна рік, рукавів, проток”, „Тоні”, „Озера, групи озер”, „Лимани”, „Затоки, саги”, „Бухти”, „Плеса”, „Болота”, „Криниці, колодязі”, „Водоймища”). Отже, не дивно, що в героїчних думках, значній частині історичних пісень, що генетично пов'язані із Дніпровим Низом, та в нижньонаддніпряньській народній прозі, особливо в легендах та переказах про запорозьке козацтво, простір маркується ріками, річками, річечками...

Про багатство поетичної уяви та поетичного ставлення до природи свідчить і те, що власні назви та пов'язані з ними легенди мали навіть камені: „Паліїв камінь...”, на ньому були вибиті дві ступні. Легенди свідчать: „Тут Семен Палій лежав та стріляв качок. Так ото від нього і сліди на скелі. А жив він у цьому самому лісу, від того й ліс прозався Паліївщиною”. Якщо врахувати, що за однією з легенд під час такого полювання Палій убиває Нечистого, то й місце цієї славної події визначено в легенді про останній камінь Паліївської забори. Засвідчені і назви окремих дерев, про які також творилися народні перекази та легенди: Баштові дуби, осокори Братки (наведено лише хронікат, тоді як у „Січовій скарбниці” — народне оповідання з розгорнутим сюжетом, записане В. Чабаненком від батька та Трохима Бондаренка. Щодо Великих осокорів подається згадка про те, що на одному з них гніздилися орли, і той осокір вважався у місцевих жителів недоторканим, — дуже цікаве свідчення, оскільки Запорізький край асоціюється у пересічній свідомості переважно з дубами, але у словнику лише одна власна назва цих дерев — Баштові дуби. В. Чабаненко зареєстрував три власні назви осокорів та чотири — верб. І це корелюється з історичними піснями Нижньої Наддніпрянщини, де постійно зустрічаємо образ „верби похильної”. Згадки про дуби часті у нижньонаддніпряньському фольклорі, але, як правило, вже у записах XIX ст. йдеться про їх знищення, до нашого часу їх збереглося мало, тому й топонімічні легенди та перекази про них в основному забулися.

Загалом у словникові відтворені та проаналізовані назви різних типів топооб'єктів, переважна кількість яких — природні. Значна частина цих природних і штучних локусів та їх назв поступово відходить у небуття, зникає пам'ять про них, тому словник та внесений у нього фольклорний матеріал мають неоціненне значення як спосіб увічнення пам'яті про одне із знаменних місць України. Значення словника і в ствердженні поетичності народної етимології, у доказі того, що і в нас народ оспівав не лише кожний куточок, але й кожен камінь, дерево. Потрібно просто уважно слухати та ретельно збирати те, що знають та пам'ятають наші сучасники, враховувати записи попередників, як, власне, і робить В. Чабаненко, і на сторінках, здавалось би, суто наукового видання енциклопедичного типу поступово проявиться народна поетична топографія. Фольклорний матеріал, що став підґрунтям до деяких словникових статей, є і значною складовою розділу „Отак і назвали” у збірках „Савур-могила”, „Січова скарбниця”.

Останні десятиріччя відзначені намаганням повернути напівзабуту фольклорно-етнографічну спадщину регіону, але поки що перевидана лише незначна її частина. Передрук та публікація окремих виданих та архівних матеріалів І. Манжури, Я. Новицького та Д. Яворницького є в різних збірках фольклорних наративів, але із зрозумілих причин — це збірки української народної прози, тому укладачі не мали на меті висвітлити наративну традицію окремих регіонів — таких легенд та переказів мало. У XX ст. майже не перевидувалися пісенні збірки Я. Новицького, роботи Д. Яворницького, збірки фольклорної прози І. Манжури тощо, отже, вони практично недоступні пересічному читачеві. В. Чабаненко уклав збірки фольклорної прози одного з унікальних історико-етнографічних регіонів України, що дозволило використати значно більший обсяг матеріалу (хоч, звичайно, в одну книжку все накопичене за два століття багатство убити неможливо), залучити значну частину записів знаних етнографів та фольклористів, які працювали в регіоні. До того ж, він один з перших звернув увагу на фольклорні записи в історичних та етнографічних роботах Г.П. Надхіна, П.К. Дзяковича, на нижньонаддніпряньське походження багатьох записів

легенд, що увійшли до тривалий час замовчуваної роботи Г. Булашева „Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях”, перевидав тексти, розпорошені у періодичних виданнях.

До видання збірок народної прози Нижньої Наддніпрянщини учений ішов поступово. Окремі записи легенд та переказів почав друкувати у запорізькій періодиці ще на початку 1980-х років. Першою виданою В. Чабаненком збіркою народних наративів була „Савур-могила”. Книжка отримала схвальний відгук Олеся Гончара: „Видання цікаве і потрібне. Адже народні перлини Нижньої Наддніпрянщини ще раз засвідчують, кому належить цей козацький край”, була відзначена фахівцями. Оpubлікована 150-тисячним тиражем, вона швидко знайшла своїх читачів та стала бібліографічною рідкістю. За замовленням видавництва „Промінь (потім – „Січ”) на її ґрунті укладено збірку „Сестра орлів”, до якої включено твори, записані впродовж 1950 - 1980-х років В. Чабаненком та його студентами на теренах Запорізької області, тобто на території, значно вужчій за Нижню Наддніпрянщину, що і зумовило менший обсяг видання, яке також стало раритетом. Саме цим виданням розпочато серію „Пам’ятки мовної культури Нижньої Наддніпрянщини”.

Постійне прагнення ознайомити сучасників із культурним надбанням Нижньої Наддніпрянщини, читацький попит та накопичення нового фольклорного матеріалу спонукали до нового видання — збірки „Січова скарбниця”, — обсяг фольклорних наративів у якому майже вдвічі більший за той, що був у попередніх збірках. І якщо назва першої збірки наративів орієнтована на регіональність матеріалу, а символом Нижньої Наддніпрянщини в українському фольклорі стала „Савур-могила”, то „Січова скарбниця” вказує на джерела духовності, генетичний зв’язок сучасної культури краю із фольклорною спадщиною запорожців, січовиків. Вже сама назва та підзаголовок: „Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини” — спрямовані на усвідомлення читачем того, що Дніпровий Низ — це історичне Запорожжя, з існуванням якого пов’язується українська ідея золотого віку і втраченого раю. Легенди розповідають про колосальну кількість скарбів, що залишили запорожці в цих водах і землях, але найбільший, найвагоміший скарб - це січова скарбниця запорозького вільного духу, незалежності та козацької слави. У розділі „Із прадавніх криниць” вміщені етіологічні, апокрифічні, етногонічні, зоогонічні та інші легенди; у наступних „Понад шляхом чумацьким”, „Оборонці покривджених”, „На нашій — не своїй землі” є низка записів про події посткозацької доби, але основний масив переказів узгоджується з особливостями регіональної фольклорної традиції та традиціями запису фольклорно-етнографічного матеріалу на Нижній Наддніпрянщині: Я. Новицький часто орієнтувався на „козацькі попелища”, Д. Яворницький досліджував переважно Запорожжя козацьке, що зумовило характер та тематику багатьох його фіксацій фольклору, - відтворення народної пам’яті про Запорожжя та запорожців.

У „Січовій скарбниці” подані точна паспортизація текстів, посилання на всі використані джерела — значну кількість книг та публікацій у періодиці, сучасні записи, зроблені укладачем, студентами, знавцями культури регіону. Заголовки легенд та переказів дано здебільшого упорядником та, оскільки у багатьох випадках у ХІХ ст. твори друкувалися російською мовою, то „довелося зробити зворотний, український переклад”.

У порівнянні із першою збіркою фольклорних наративів, „Січова скарбниця” містить значно більше матеріалів. Зберігся тематичний принцип укладення, а отже і попередні розділи, які, в той же час, містять нові матеріали: „Із прадавніх криниць”, „Ой Січ-мати”, „Великий Луг-батько”, „Славні лицарі”, „Заклятий скарб”, „Понад Шляхом Чумацьким”, „Отак і назвали”, „Оборонці покривджених”. Новим є розділ „Хто на Кубань, хто за Дунай” (про долю запорожців після знищення Запорозької Січі). Цей розділ цікавий тим, що засвідчує народну увагу до долі запорожців у посткозацький період, те, що художній простір нижньонаддніпрянського регіонального фольклору ширший за географічні межі краю, і що, як і в період козаччини, сюди, на терени історичного Запорожжя, поверталися твори про його синів, їх діяльність, побут, перемоги, вірність традиціям. Не було у „Савур-могилі” і розділу „На нашій - не своїй землі”, до якого увійшли наративи, різні за часом творення та побутування, але об’єднані задумом укладача показати, що історія Нижньої Наддніпрянщини, як і всієї

України, — це історія постійних намагань підкорити цю землю, тому сюди включені перекази про ординські напади, покріпачення, колективізацію, голодомор, Другу світову війну та повоєнні часи.

Записи ХХ ст., значна частина яких належить самому В. Чабаненкові, свідчать про те, що народна наративна традиція існує й до сьогодні, креативні потенції народу не знищені і традиція усної оповіді зберігає кращі риси фольклору Запорозжя. Серед творів про боротьбу та звитягу запорозьких козаків, їх долю та побут частка сучасних записів незначна, що відповідає загальному стану збереження фольклорної пам'яті в регіоні. Найширше побутують легенди та перекази про козацькі скарби, що також вдалося відтворити в аналізованій збірці. Поширеним залишається мотив зачарованого скарбу. Розповсюдженість цих творів настільки велика, що перманентно ведуться пошуки то запорозьких, то махновських скарбів, та навіть скарбу Полуботка, який, буцімто, втоплений у річці Молочній.

Взагалі збірка містить 38 текстів, записаних власноруч укладачем та більше сотні творів, зафіксованих в регіоні впродовж другої половини ХХ ст. В. Чабаненкові вдалося віднайти та записати ту частину народної спадщини, яка довгий час замовчувалася, ігнорувалася, а часто і переслідувалася. Лише в останні півтора десятиліття з'явилася можливість записати твори про події першої половини ХХ ст. До нових належать записи оповідань та переказів про голодомор, часи окупації тощо. У збірці вміщені також народні оповідання та перекази про „власного” нижньонадніпряньського героя, діяльність якого дістала широкий розголос, — Нестора Махна: на нього та його прибічників екстраполюються деякі риси, притаманні у регіональному фольклорі запорожцям, а це, в свою чергу, свідчить про загальну позитивну оцінку махновщини, яка побутувала у народній творчості всупереч офіційному трактуванню цього явища.

Свідченням єдності та безперервності фольклорної традиції є збереження мотиву власної відповідальності за долю краю та звинувачення самих себе за його занепад: запорожці звинувачують себе в тому, що не виконували християнські норми у повсякденному побуті, і цей мотив часто зустрічається у пісенних та прозових творах про руйнування Січі (є такі твори і в аналізованій збірці). Сучасне покоління, спостерігаючи збіднення природи внаслідок тотальної зміни крайового ландшафту та екології, також убачає у цьому свою провину. Апокаліптичні ноти звучать у оповіданні, записаному від батька — Антона Яковича, світлій пам'яті якого присвячена книга „Правду казали діди”: за знищення старого береста та гнізда воронів”...на больбатівців лихо за лихом почало накочуватися... Голод тридцять третього року, війна, голод сорок сьомого, а тоді ще де не взялась і Каховка! Вигублено плавні, зруйновано старі кладовища, і самої Больбатови не стало. Розлетілись наші люди хто куди понав. Нема тепер ні саду, ні слободи, нічого нема...”.

Збірка засвідчує самобутність та багатобарвність народної прози Запорозжя, дозволяє виявити в ній як загальноукраїнські (та ширше - слов'янські) так і регіонально-самобутні риси, зумовлені геокліматичними та ландшафтними особливостями, умовами історичного, соціального та демографічного розвитку краю. Проведення записів на тих місцях, де працювали знані етнографи та фольклористи ХІХ-го — початку ХХ ст., чітка паспортизація текстів дають змогу порівняти характер побутування та трансформації локальної фольклорної прозової традиції, розвитку окремих мотивів, концептів, образів.

У „Передньому слові” до „Січової скарбниці” укладач слушно зауважує: „Легенди на Нижній Наддніпрянщині творяться і сьогодні. Це легенди нового українського відродження. Колись і їм подивуються наші нащадки”.

Живе на теренах історичного Запорозжя гартоване слово, не вичерпані духовні джерела січової скарбниці, про що й свідчить подвижницька діяльність Віктора Антоновича Чабаненка.

Основні дати життя й діяльності В.А.Чабаненка

1937 р. Народився 12 вересня в селі Єлизаветівці (Балківська сільрада) Василівського р-ну Запорізької обл.

1944-1953 рр. Учився в Балківській початковій та Балківській середній школах.

1954 р. Закінчив Кушугумську СШ Комишуваського р-ну Запорізької обл.

1954-1959 рр. Студент філологічного факультету Запорізького держ. пед. інституту.

1959-1962 рр. Служив у війську.

1962-1965 рр. Аспірант кафедри української мови Запорізького державного педагогічного інституту.

1965-1968 рр. Асистент, викладач, старший викладач, в.о. доцента кафедри української мови ЗДПІ.

1966 р. Захистив кандидатську дисертацію „Говори долини р. Кінської”.

1968 р. Звільнений з роботи за патріотично-демократичні переконання.

1969 р. Поновлений на роботі як асистент.

1972 р. Присуджено вчене звання доцента.

1984 р. Захистив докторську дисертацію „Мовленнєва експресія й актуальні питання української лінгвостилістики”.

1984 р. і до цього часу. Завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Запорізького державного університету.

1985-1996 рр. Декан філологічного факультету ЗДУ.

1987 р. Присуджено вчене звання професора.

1989-1991 рр. Голова Запорізької обласної організації Всеукраїнського Товариства „Просвіта” ім. Т. Шевченка.

1996 р. Присуджено премію Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури ім. П.Чубинського.

1996 – 1999 рр. Голова Запорізького обласного відділення Конгресу української інтелігенції.

1999 р. Прийнятий до Національної Спілки письменників України. Присуджено премію Запорізького обласного Фонду культури ім. Я. Новицького.

2000 р. Нагороджений медаллю Всеукраїнського товариства „Просвіта” ім. Т. Шевченка „Будівничий України”.

Присуджено премію ім. Д. Яворницького НСПУ та Дніпропетровського державного історичного музею ім. Д. Яворницького.

2002 р. Присвоєне почесне звання „Заслужений діяч науки і техніки України”.

2005 р. Обраний академіком АН Вищої школи України.

2006 р. Нагороджений Грамотою Верховної Ради України.

2007 р. Нагороджений орденом "За заслуги" третього ступеня на честь 16-ї річниці незалежності України.

ЛІТЕРАТУРА

про життя, творчість і громадську діяльність В.А.Чабаненка

(укладено в хронологічному порядку)

1. **Ващенко В.С.** Словник полтавських говорів. - Харків: Вид-во Харків. ун-ту, 1960. - Вип.1. - 108 с.
Про В.А. Чабаненка як записувача говіркової лексики в с.Єлизаветівці на Запоріжжі, с. 9.
2. Розмова про найголовніше // Літ. Україна. - 1963. - 26 липня.
Пропозиції В.А.Чабаненка щодо поліпшення змісту газети «Літ. Україна». – 26 липня.
3. **Редько Ю .** Сучасні українські прізвища.- К.: Наук. думка, 1966. - 216 с.
Про В.А.Чабаненка як збирача українських антропонімів на Запоріжжі, с. 6.
4. **Олійник І.С.** Наукове життя: Хроніка // Мовознавство. - 1967. - № 4. - С. 96.
Про участь В. А. Чабаненка в Респ. наук. кон-ції, присвяченій підсумкам і проблемам наук. вивчення української мови в повоєнний період, та про його доповідь на цій конференції.
5. **Симоненко Петро.** Співець синьоокого краю: Вірші білоруського поета в перекладах Віктора Чабаненка // Запорізька правда. - 1967. - 29 грудня.
Про переклади В.А. Чабаненка, вміщені в кн. «Максим Богданович. Лірика». - К.: Дніпро, 1967. - 172 с.
6. **Лойка Алєг.** Вянок сяброўства // Літаратура і мастацтва. - 1968. - 23 січня (Мінськ).
Про переклади В.А.Чабаненка, вміщені в кн. «Максим Богданович. Лірика». - К.: Дніпро, 1967. – 172 с.
7. **Самійленко С.П.** На кафедрі української мови Запорізького держ. пед. ін-ту // Мовознавство. - 1968. - № 3. - С. 95.
Про наукову роботу В. А. Чабаненка протягом 1965 - 1968 рр. та її перспективи.
8. **Ватацы Н.** Сведчанне братняй дружбы // Літаратура і мастацтва. - 1968. - 17 грудня (Мінськ).
Рецензія на статтю В.А. Чабаненка «Видатний поет і слов'янознавець М. Богданович», уміщену в зб. «Слов'янське літературознавство і фольклористика». - К.: Наук. думка, 1968. - Вип. 4. - 176 с.
9. **Самійленко С.П.** Принципи укладання зворотно-морфемного словника української мови // Мовознавство. - 1969. - №2.- С. 11-17.
Про В.А. Чабаненка як одного із співукладачів словника, с. 11.
10. Віктор Чабаненко // Вітрила - 69. - К.: Молодь, 1969. - С. 179.
11. **Крижанівський Степан.** Книга молодих надій // Літ. Україна. - 1970. – 21 серпня.
Про поезії та поетичні переклади В.А. Чабаненка, вміщені в альм. «Вітрила-69». - К.: Молодь, 1969. - 256 с.
12. **Нелин Іван.** Живчик народу б'є ... // Визвольний шлях. - 1970. - Вересень, ІХ.- С. 1070-1071 (Лондон).
Про мову поезій В.А. Чабаненка, вміщених в альманасі «Вітрила-69», с. 1070.

13. Поетичне слово братів // Комсомолец Запоріжжя. - 1971. - 13 листопада.
Про В.А.Чабаненка як перекладача і популяризатора білоруської поезії.
14. **М.П.** XX наукова Шевченківська конференція // Рад. літературознавство. - 1971. - №6. - С. 94-95.
Про участь В.А. Чабаненка в 20 наук. Шевченківській кон-ції (Ужгород, 9-10.3.1971 р.) і його доповідь «Антронімія в Шевченкових поезіях (лінгвостилістичний аналіз)», с. 95.
15. Захист докторських і кандидатських дисертацій з укр. та рос. мовознавства в УРСР (1966-1971 рр.) // Інформаційні матеріали Наук. ради з проблеми «Закономірності розвитку нац. мов у зв'язку з розвитком соц. націй». - К.: Наук. думка, 1972. - Вип.14. -С. 43-57.
Про захист В.А. Чабаненком канд. дис. «Говірки долини р. Кінської» 1966-го року в Дніпропетровському ун-ті, с. 45.
16. **Маргынава Э.М.** Беларуска-українські паэтычны узаемапераклад. - Мінськ: Навука і тэхніка, 1973. - 208 с.
Про переклади В. А. Чабаненком творів М. Богдановича, сс.145, 150, 153.
17. **Семенченко М.Л.** Наукові конференції // Інформаційні матеріали Наук. ради з проблеми «Закономірності розвитку нац. мов у зв'язку з розвитком соц. націй». - К.: Наук. думка, 1974. - Вип. 15. - С. 10
Про участь В.А. Чабаненка в Респ. наук. кон-ції, присвяченій фразеології східнослов. мов (Полтава, 24-27.5.1972р.), с. 13.
18. **Олійник І.** Наукове життя: Хроніка // Мовознавство. - 1975. - № 1. - С. 95-96.
Про участь В.А. Чабаненка в Респ. наук. кон-ції з питань східнослов. словотвору (Запоріжжя, 24-25.10.1974р.), с. 96.
19. **Калашник В.С.** Із виступу на пленумі Респ. Наук. ради з проблеми «Закономірності розвитку нац. мов у зв'язку з розвитком соц. націй» 23-24.12.1973р. // Інформаційні матеріали Наук. ради з проблеми «Закономірності розвитку нац. мов у зв'язку з розвитком соц. націй». - К.: Наук. думка, 1975. - Вип.18. - С. 32-33.
Про статтю В.А. Чабаненка «Західнослов'янськи в ролі експресивних засобів української мови» («Мовознавство», 1972, № 4), с. 33.
20. **Баранник Д., Левун Н.** Наукове життя : Хроніка // Мовознавство. - 1976. - № 4. - С. 95-96.
Про участь В.А. Чабаненка у Всесоюзн. наук. кон-ції з актуальних проблем історичної лексикології східнослов. мов (Дніпропетровськ, 18-22.11.1975 р.), с. 96.
21. **Жовтобрюх М.А.** Мовознавство на кафедрах вищих шкіл республіки // Мовознавство. - 1977. - № 5. - С. 21-34.
Про роботи В.А. Чабаненка, присвячені вивченню експресивних засобів української мови, с. 29.
22. **Рагойша Вячаслау.** І нясе яна дар... - Мінск: Мастацкая літаратура, 1977. - 288 с.
Про В.А. Чабаненка як дослідника, популяризатора й перекладача творів М. Богдановича, сс. 144, 150-151.
23. **НімчукВ., Чепіга І.** Наукове життя: Хроніка // Мовознавство. - 1978. - № 3. - С. 90-91.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі симпозиуму, присвяченому 50-річчю з часу опублікування «Лексикону славенороського» П. Беринди (Запоріжжя, серпень, 1977р.), с. 91.

24. Общеславянский лингвистический атлас : Вступительный выпуск. Общие принципы. Справочные материалы. - М.: Наука, 1978. - 256 с.
Про В.А. Чабаненка як збирача матеріалів до атласу, сс. 157, 244.
25. Розвиток мовознавства в УРСР, 1967-1977. - К.: Наук. думка, 1980. - 248 с.
Про роботи В.А. Чабаненка 1967 - 1977 рр., сс. 134, 144, 176.
26. **Піскун Г.О., Сич В.Ф.** Рец.: Культура слова. - К.: Наук. думка, 1979. - Вип.17 // Укр. мова і літ. в школі. - 1981. - № 3. - С. 78-79.
Про статтю В.А.Чабаненка «Експресивно-стилістичні функції білорусизмів в українській мові», с. 78.
27. Чабаненка Віктар Антонович // Янка Купала :Энциклапедычны даведнік. - Мінск : Бел. сав. Энциклапедыя ім. П. Броўкі, 1986, - С. 650.
28. **Ермоленко С., Ленець К.** Від функцій мови до мовно-виражальних засобів // Мовознавство .- 1986. - № 3 .- С. 77-78.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Основи мовної експресії». - К.: Вища школа, 1984. - 166 с.
29. Віктор Чабаненко // Комсомолец Запоріжжя . -1987. - 16 травня.
30. **Волох О.** Від студента - до професора // Запорізький університет. - 1987. - 18 вересня.
31. Чабаненка Віктар Антонович // Энциклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі. - Мінск: Бел. сав. энциклапедыя ім. П. Броўкі, 1987. - Т. 5. - С. 501.
32. **Экстеркин Б.** Родного слова звук // Индустриальное Запорожье. - 1989. - 5 марта.
Про участь В.А. Чабаненка в установчих зборах Запорізького обл. Тов-ва Єврейської мови.
33. **Гривцова Е.** Неделя родного языка // Индустриальное Запорожье. - 1989. - 10 марта.
Про участь В.А. Чабаненка в Тижні української мови у Запорізькому держ. ун-ті.
34. **Колінько М.** Звучала українська поезія // Інженер-машинобудівник. - 1989. - 7 квітня.
Про участь В. А. Чабаненка у вечорі української поезії в Запорізькому машинобудівному ін-ті.
35. **Завгородній Ів.** На часі - практичні заходи // Запорізька правда. - 1989. - 19 квітня.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі розширеного пленуму Правління Запорізької обл. орг-ції Тов-ва української мови.
36. Чабаненко Віктор Антонович // Запорізька правда. - 1989. - 30 квітня.
37. **Михайлюта А.** Люди ждут конкретных дел // Индустриальное Запорожье. - 1989. - 23 апреля.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі розширеного пленуму Правління Запорізької обл. орг-ції Тов-ва української мови.
38. Кандидат в народные депутаты профессор В.А. Чабаненко // Индустриальное Запорожье. – 1989. – 30 апреля.
39. Що тривожить душу // Запорізька правда. - 1989. - 3 жовтня.
Про участь В.А.Чабаненка в роботі пленуму Правління Асоціації обласних Тов-в рідних мов.

40. **Захаренко А.** Народ без мови - не народ // Запорізька правда. - 1989. - 28 листопада.
Про участь В.А. Чабаненка в розширеному засіданні Правління Запорізької обл. орг-ції Тов-ва української мови.
41. **Рекубрацький А.** Постане пам'ятник Кобзарю! // Запорізька правда. - 1989. - 2 грудня.
Про участь В.А.Чабаненка у благочинному вечорі-концерті по збору коштів на будівництво пам'ятника Т. Шевченкові в м. Запоріжжі.
42. Видавництво «Дніпро» готує до друку збірник народних легенд та переказів «Савур-могила» // Друг читача. - 1989. - 28 грудня.
Про видання фольклорної збірки, упорядкованої В.А. Чабаненком.
43. Институтская ячейка // Медицинский работник. - 1990. - 3 январа.
Про участь В.А. Чабаненка у роботі установчих зборів Тов-ва української мови в Запорізькому держ. мед. ін-ті.
44. Вниманию запорожцев! // Индустриальное Запорожье. - 1990. - 24 январа.
Оголошення про уроки української мови В.А. Чабаненка на курсах у Будинку політосвіти.
45. Завітайте, як додому // Запорізька правда. - 1990. - 11 лютого.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі пленуму обл. відділення Тов-ва дружби та культур. зв'язків із українцями, що живуть за кордоном.
46. **Лиходід М.** Говоріть, говоріть, не соромтесь... // Запорізька правда. - 1990. - 13 лютого.
Про виступ В.А. Чабаненка на засіданні обл. комісії з виконання Закону про мови в Українській РСР.
47. **Іваненко А.** Вивчають українську // Сільські вісті.- 1990. - 6 березня.
Про роботу В.А.Чабаненка на курсах української мови при запорізькому обл. Будинку політосвіти.
48. **Завгородній І.** На сторожі коло рідного слова // Запорізька правда. - 1990. - 13 березня.
Про участь В.А.Чабаненка в роботі звітно-виборної кон-ції Запорізької обл. орг-ції Тов-ва української мови.
49. **Ребро П.П.** К родникам патриотизма // Индустриальное Запорожье. - 1990. - 21 марта.
Про роботу очолюваної В.А. Чабаненком Запорізької обл. орг-ції Тов-ва української мови в 1989 - 1990 рр.
50. **Сушко Костянтин.** Навіть коли б ця книжечка не з'явилась на світ... // Выбор. - 1990. - № 38.
Рец. на фольклорну збірку «Савур-могила», впорядковану В.А. Чабаненком.
51. **Михайлюта Олександр.** Розтерзаний факультет // Михайлюта Олександр. Ми не раби. - К.: Молодь, 1990. - С. 111-114.
Про участь В.А. Чабаненка в диспуті за романом О. Гончара «Собор» (Квітень 1968р., Запорізький пед. ін-т). та про наслідки цього диспуту.
52. **Лиходід М.** Почитайте тую славу // Запорізька правда. - 1990. - 29 липня.
Рецензія на фольклорну збірку «Савур-могила», впорядковану В.А. Чабаненком.
53. Державну мову України - в навчальні заклади // Запорізька правда. - 1990. - 25

вересня.

Про виступ В.А. Чабаненка на мітингу в м. Запоріжжі 22.9.1990 р. на захист прав української мови.

54. Збережемо рідну мову // Запорізька правда .- 1990. - 23 грудня.
Відповідь В.А. Чабаненка на запитання читача С. Тимощука.
55. Савур-могила // Сільські вісті. - 1990. - 27 грудня.
Презентація фольклорної збірки, впорядкованої В.А. Чабаненком.
56. **Фалько Ярослав.** Чи допоможе ООН? // Выбор. - 1991. - № 19.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі 2-ої звітно-виборної кон-ції Запорізької обл. орг-ції Тов-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка і виклад його доповіді на цій кон-ції.
57. **Захаренко А.** Собор завершив роботу // Запорізька правда. - 1991. - 9 липня.
Про участь В.А. Чабаненка у Другому Всесвіт. Соборі Духовної України.
58. **Бевзенко С.П.** Історія українського мовознавства: Історія вивчення української мови. - К.: Вища школа, 1991. - 232 с.
Про внесок В.А. Чабаненка в українську лінгвостилістику, с. 211
59. Вчора - радянські школярі, сьогодні - українські гімназисти // Запорозька Січ.- 1992. - 21 січня.
Про участь В.А. Чабаненка в презентації запорізької Української гімназії мистецтв.
60. **Рекубрацький Анатолій.** Очищення джерел // Запорізька правда. - 1992. - 22 січня.
Про участь В.А. Чабаненка в тій же презентації.
61. **Босва Наталія.** Співають гарно «Козаки»! // Запорозька Січ. - 1992. – 28 лютого.
Про участь В.А. Чабаненка в презентації хору «Запорозькі козаки».
62. **Дмитренко Микола.** Легенди та перекази Нижньої Наддніпряни // Народна творчість та етнографія. – 1992. - №1. – С. 65-67.
Рецензія на фольклорну збірку В.А. Чабаненка «Савур могила».
63. **Перепадя Владислав.** Як будемо переіменувати вулиці? // Запорозька Січ. - 1992. - 10 березня.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі запорізької міської ономастичної комісії.
64. Запоріжжя відзначило день народження Тараса Григоровича Шевченка // Запорізька правда. - 1992. - 11 березня.
Про участь В.А. Чабаненка в ювілейному вечорі громадськості м.Запоріжжя, присвяченому 178-ій річниці з дня народження Т. Шевченка.
65. **Сухар І.** Замовте, не пошкодуєте // Трудова слава. - 1992. - 8 квітня (м.Оріхів).
Анотація на видання: Чабаненко В.А. Словник говірок Нижньої Наддніпряни. - Запоріжжя, 1992. - Т. 1–4.
66. **Рекубрацький А.** За єдність народу України // Запорізька правда. - 1992. - 23 квітня.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі пленуму Асоціації нац.-культур. Тов-в Запорізької обл.
67. **Симоненко Д.** Вчиться красному слову // Запорозька Січ. - 1992. - 26 вересня.
Про курс лекцій з риторики, читаний В.А. Чабаненком у Запорізькому міському Тов-ві «Просвіта» ім. Т. Шевченка.
68. Хроніка (1991) // Хортиця. - 1992 - № 2. - С.112 - 114, 132 -135.

Про участь В. А. Чабаненка в Другому Всесвітньому Соборі Духовної України, с.113; у Респ. наук. кон-ції «Запоріжжя в історії та культурі» (вересень 1991р., Запоріжжя), сс. 113-114; у пленумі Правління Запорізької обл. орг-ції Тов-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка (лютий 1991р.), с. 133; в установчих зборах обласного відділення Республіканської асоціації українознавців (березень 1991р.), с.133 і в звітно-виборній кон-ції Запорізької обл. орг-ції Тов-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка (травень 1991р.), с.133.

69. **Оксанченко О.** Наші земляки - в УЛЕ // Хортиця. - 1992. - №2. - С. 136-139.
Про статті В.А. Чабаненка в 1-ому томі «Укр. літ. енциклопедії», с. 139.
70. **Оксанченко О.** Осінення історією // Хортиця. - 1992. - № 2. - С. 110-111.
Про участь В.А. Чабаненка в Козацьких літературних читаннях (грудень1990), с. 111.
71. **Ребро П.** Шабаш номенклатурників, або «соборування» по-більшовицькому // Хортиця. - 1992 - № 2. - С. 65-85.
Про участь В.А. Чабаненка в диспуті за романом О. Гончара «Собор» (квітень 1968р., Запорізький пед. ін-т) та переслідування вченого органами влади після цього диспуту, с. 73-74.
72. **Віктор Чабаненко** // Великий Луг: Поезії. - Запоріжжя: РВО «Видавець»-МП «Берегиня», 1992. - С. 69.
73. **Дмитренко М.** Література з народознавства // Народознавство. - 1993. - № 1. - С. 4.
Анотація на укладену В.А. Чабаненком зб. «Мудре слово. Прислів'я та приказки в говірках Нижньої Наддніпряни». - Запоріжжя, 1992. - 176 с.
74. 3,5 тисяч мудрих слів // Панорама. - 1993. - 16 январа.
Анотація на ту ж збірку.
75. **Леонід Натанзон.** «Ой, гоп, та й не дуже ...» // Запорізька правда. - 1993. - 23 січня.
Рецензія на ту ж збірку.
76. **Заношук М.** Нова книга професора // Нова Таврія. - 1993. - 30 січня (м. Василівка).
Анотація на ту ж збірку.
77. **Федина В.** Гіркий спогад з доброю надією // Запорізька Січ. -1993. - 16 лютого.
Про переслідування В.А. Чабаненка в роки тоталітарного режиму.
78. **Сушко Костянтин.** Зав'язано!.. // Запорізька Січ. - 1993. - 17 лютого.
Рецензія на зб. В.А. Чабаненка «Мудре слово».
79. Уклін співцеві братолюб'я // Запорізька Січ. - 1993. - 10 березня.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі кон-ці нац.-культур. Тов-в Запорізької обл. 6.3.1993р.
80. **Кривоший Олександр.** Хто очі не відкрив, той ніч не бачить... // Перекур. - 1993. - 13 березня.
Про участь В.А. Чабаненка в Шевченківському вечорі у муз.-драм. театрі м. Запоріжжя.
81. **Сушко Костянтин.** Яків Новицький - серед нас // Запорізька Січ. - 1993. - 17 березня.
Про участь В.А. Чабаненка у відкритті меморіальної дошки Я. Новицького на приміщенні обл. краєзнавчого музею.
82. **Єременко Володимир.** «ТИМ-КО» й «Артекс» - з Лук'яненком // Запорізька Січ. -

1993. - 13 квітня.

Про дарування представниками запорізьких приватних фірм посольствам України в США та в ін. країнах через Л. Лук'яненка збірки В.А. Чабаненка «Мудре слово».

83. **Загнітко Анатолій.** Чудовий дарунок // Східний часопис. - 1993. - 16-30 квітня.
Рецензія на зб. В.А. Чабаненка «Мудре слово».
84. **Загнітко А.** Віднайдений смарагд // Університетські вісті. - 1993. - 21 травня (м. Донецьк).
Рецензія на ту ж збірку.
85. Шанування Кобзареві // Запорозька Січ. - 1993. - 25 травня.
Про участь В.А. Чабаненка в мітингу-концерті на майдані Фестивальному (м.Запоріжжя) з нагоди роковин перевезення праху Т. Шевченка в Україну.
86. Як військові студентів вшанували // Запорозька Січ. - 1993. - 8 червня.
Про допомогу В.А.Чабаненка воїнам Запорізького гарнізону у вивченні української мови.
87. **Миколайчук З.** Книга земляка // Нова Таврія. - 1993. - 12 червня (м. Василівка).
Анотація на «Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини», укладений В.А. Чабаненком.
88. **Дмитренко Микола.** Пам'ятки мудрості // Сільські вісті. - 1993. - 21 липня.
Рецензія на зб-ку В.А. Чабаненка «Мудре слово».
89. **Фалько Ярослав.** «Мудре слово» // Робітнича газета. - 1993. - 29 липня.
Рецензія на ту ж збірку.
90. **Перепада Владислав.** Вечір пам'яті земляка // Запорозька Січ - 1993. - 17 травня.
Про участь В.А.Чабаненка в уроч. вечорі, присвяченому 110-річчю з дня народження Д. Донцова.
91. **Дубенко Іван.** Про голодомор в Україні // Запорозька Січ. - 1993. - 14 вересня.
Про участь В.А. Чабаненка в роботі наук.-практ. кон-ції, присвяченої пам'яті жертв голодомору 1932 - 1933 рр.
92. **Славич Володимир.** Читання проводить «Просвіта» // Запорозька Січ. - 1993. - 12 жовтня.
Про участь В.А. Чабаненка в читаннях з укр. літ-ри та історії у Запорізькому міському осередку «Просвіта».
93. Форум інтелігенції // Запорізька правда. - 1993. - 28 грудня.
Про доповідь В.А.Чабаненка на форумі запорізької інтелігенції.
94. **Юрик Пилип.** Форум інтелігенції області // Запорозька Січ. - 1993. - 28 грудня.
Про те ж.
95. **Гончар Олесь.** Нотатки із сьогодення // Літ. Україна. - 1994. - 10 лютого.
Про «Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини», укладений В.А. Чабаненком.
96. **Сидоренко Михайло.** Професор Чабаненко - кандидат на здобуття премії імені Чубинського // Запорізька правда. - 1994. - 2 червня.
97. На здобуття премії імені Павла Чубинського: Віктор Чабаненко // Народознавство. - 1994. - Серпень, № 13. - С. 6.

98. **Кліковка Ганна.** «Будеш, батьку, панувати...» // Запорізька правда. - 1994. - 10 вересня.
Про участь В.А. Чабаненка в уроч. вечорі громадськості Запоріжжя з нагоди 225-річчя від дня народження Котляревського.
99. **Гончар Олень.** Лист до В.А. Чабаненка від 25.1.1993р. // Хортиця. - 1994. - № 3. - С. 128-129.
100. Chabanenko Viktor Antonovich // Dictionary of International Biography. - Cambridge. - 1994. - Twenty –Third Edition.
101. **Корницький Андрій.** Мово наша рідна, мово наша бідна... // Запорізька правда. - 1995. - 11 січня.
Про участь В.А Чабаненка в письменницькій нараді, присвяченій мовній ситуації на Запоріжжі.
102. **Сидоренко Михайл.** «Гартоване слово» // Наш город.- 1995. - 22 августа.
Анотація на кн.: Віктор Чабаненко. Гартоване слово: Постійні порівняння в говірках Нижньої Наддніпряни. - Запоріжжя, 1995. - 166 с.
103. **Сидоренко Михайло.** «Гартоване слово» // Запорізька правда. - 1995. - 23 серпня.
Те ж саме.
104. **Білоусенко Петро.** Із живомовної криниці // Хортиця. - 1995. - № 4. - С. 108-112.
Рецензія на 4-томний «Словник говірок Нижньої Наддніпряни», укладений В.А. Чабаненком.
105. Акорди ювілейного свята // Хортиця. - 1995. - № 4. - С. 46-47.
Про участь В.А. Чабаненка у святі «Поетичний травень-95», с. 47.
106. **Нещерет Тетяна.** Торкніться серцем мудрості // Запорізька правда. - 1996. - 13 грудня.
Рецензія на збірки В.А. Чабаненка «Мудре слово» і «Гартоване слово».
107. **Кліковка Ганна.** Пишаємось Вами, професоре! // Запорізька правда. - 1996. - 28 грудня.
108. **Сосницький Леонід.** КУІн: порозуміння знайдено // Запорізька Січ. - 1997. - 15 квітня.
Про участь В. А. Чабаненка в засіданні виконкому Запорізького обл. відділення Конгресу української інтелігенції.
109. **Шевченко Тарас.** Віншуємо тебе, побратиме! // Запорізька Січ. - 1997. - 12 вересня.
До 60-річчя В.А. Чабаненка.
110. **Шевченко Тарас.** Складаємо шану духу творчості й провідництва // Запорізька правда. - 1997 - 16 вересня.
До 60-річчя В.А. Чабаненка.
111. **Маремпольський Василь.** Праправнуку козака // Запорізький університет. - 1997. - 25 вересня; те ж у кн.: **Маремпольський В.** Кетяг калини: Поезії. - Запоріжжя: Хортиця, 1997. - С. 54.
Вірш, присвячений В.А.Чабаненкові з нагоди 60-річчя.
112. **Коваленко С.** Спасибі друзям школи «Цвіт» // Цвіт. - 1997. - № 2.
Про співробітництво В.А. Чабаненка зі школою Запорізького пед. уч-ща №1 «Цвіт».

113. **Сосницький Леонід.** Вечір пам'яті - вечір духовності // Запорозька Січ. - 1997. - 14 листопада.
Про участь В.А. Чабаненка у вечорі громадськості з нагоди Дня української писемності.
114. **Недієв Ігор.** Депутатський десант на «Мотор-Січ» // Клич. - 1997. - № 44.
Про участь В.А. Чабаненка в виїзній сесії Головної ради Всеукр. Тов-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка.
115. **Ребро Петро.** Миттєвості літературного процесу чи «парад графоманів»? // Запорізька правда. - 1998. - 9 грудня.
Повідомлення про те, що рада запорізької письменницької організації рекомендувала В.А. Чабаненка для прийому до СП України.
116. **Поповський Анатолій, Шевченко Тарас.** З козацького роду: До 60-річчя професора В.А. Чабаненка // Хортиця. - 1998. - № 6. - С. 97-99.
117. **Шквиря Микола.** Навчання державних службовців // Запорізька правда. - 1998. - 6 січня.
Про лекції В.А. Чабаненка на курсах перепідготовки держслужбовців Запорізької області.
118. **Забара Олена.** Кузня майбутніх журналістів // Запорозька Січ. - 1998. - 10 січня.
Про роботу В.А. Чабаненка в Школі молодого журналіста при редакції газети «Запорозька Січ».
119. **Рекубрацький Анатолій.** Радиться українська інтелігенція // Запорізька правда. - 1998. - 18 лютого.
Про доповідь В.А. Чабаненка на конференції обласного відділення Конгресу української інтелігенції.
120. **Сосницький Леонід.** КУІн: реорганізувавшись, вперед - до виборів // Запорозька Січ. - 1998. - 20 лютого.
Про те ж саме.
121. **Водостой Елена.** В честь юбілея Олеса Гончара // Ярмарка. - 1998. - 16 квітня.
Про участь В.А. Чабаненка в ювілейних заходах, присвячених 80-річчю О. Гончара.
122. **Елена Водостой.** «Бережіть собори наших душ» // Запорізький університет. - 1998. - 22 квітня.
Про те ж саме.
123. **Рекубрацький А.** «Собор душі моєї» // Запорізька правда. - 1998. - 10 червн. - С. 5.
Рецензія на збірку поезій В.А. Чабаненка «Собор душі моєї» (Запоріжжя, 1998).
124. **Дмитренко Микола.** Поетична книжка науковця // Народознавство. - 1998. - №№49-50. - Травень-червень.
Рецензія на ту ж збірку.
125. **Волова Лія.** Чем чревата ума палата? // Добрий день. - 1998. - 16 липня.
Про В.А. Чабаненка як ученого, педагога, інтелігента.
126. **Ємець Олександр.** Дзвони вічності Віктора Чабаненка // Кримська світлиця. - 1998. - 28 серпня.
Рецензія на збірку поезій В.А. Чабаненка «Собор душі моєї».
127. **Заношук М.** «Собор душі моєї» // Нова Таврія. - 1998. - 14 жовтня.

Рецензія на ту ж збірку.

128. **Нагорна Ганна.** Дарунок книжковому храму // Запорозька Січ. – 1998. – 10 жовтня.
Про передачу В.А.Чабаненком своєї збірки «Собор душі моєї» в дар Запорізькій обласній бібліотеці ім. О. Горького.
129. **Денисенко Л.П.** Відображення народної культури у фразеологічних багатствах збірки В. Чабаненка «Мудре слово» // Розвиток культури національних меншин: історія, сучасний стан, перспективи (на матеріалі Південного Сходу України): Тези доповідей. – Запоріжжя, 1998. – С. 73-74.
130. **Поповський Анатолій, Шевченко Тарас.** З козацького роду (до 60-річчя з дня народження відомого мовознавця і письменника В. Чабаненка // Хортиця. – 1998. - №6. –С. 98-100.
131. **Кравченко Дана.** Повільне повернення із забуття // Запорозька Січ. – 1999. – 6 лютого.
Про популяризацію В.А. Чабаненком наукової спадщини Я.П. Новицького
132. **Кліювка Ганна.** Колись і Бердянськ заговорить українською? // Запорізька правда. - 1999. – 20 квітня.
Про участь В.А. Чабаненка в засіданні Обласної комісії з питань відродження та розвитку духовної культури.
133. **Семенов Віктор.** «У серці і в пам'яті» // Запорізька правда. – 1999. – 19 травня.
Про відгук В.А. Чабаненка на збірку спогадів Миколи Дем'яненка.
134. **Премія – професору** // Запорізька правда. – 1999. – 26 травня.
Про присудження В.А. Чабаненкові премії ім. Я. Новицького Запорізьким обл. відділенням Українського Фонду культури.
135. Запорізьким відділенням Всеукраїнського Фонду культури присвоєне звання Лауреата премії ім.Новицького Віктору Антоновичу Чабаненку // Запорізький університет. - 1999. – 3 червн. – С. 1.
136. **Піддубна Олена.** Наукові підсумки та премія професорові // Запорозька Січ. - 1999. – 5 червня.
Про те ж.
137. Меморіальна дошка на честь двомісячника української культури 70-річної давності // Перекур. – 1999. – 20 травня.
Про участь В.А. Чабаненка в урочистому відкритті меморіальної дошки, присвяченої українським письменникам 20-х років минулого століття, на стіні СП «АвтоЗАЗ-Деу».
138. **Москалюк Тетяна.** «Ти моя, заводська Україно...» // Літературна Україна. – 1999. – 24 червня.
Про те ж.
139. **Ємець Олександр.** «В гостях у юності твоєї» // Запорізька правда. – 1999. - 20 липня.
Рецензія на однойменну зб. поезій В.А. Чабаненка.
140. **Стешенкова Тамара.** У Національній Спілці письменників України // Літературна Україна. – 1999. – 7 жовтня.
Про прийняття В.А. Чабаненка до НСПУ.
141. Вітання В.А. Чабаненкові з нагоди прийняття його до НСПУ // Кур'єр Кривбасу. –

1999. - №118. –жовтень. – С. 186.

142. **Лютий Григорій.** Нові члени Національної Спілки письменників України // Запорізька правда. – 1999. – 5 листопада.
Про те ж саме.
143. **Лютий Григорій.** Вітаємо Віктора Чабаненка із прийняттям до Спілки письменників! // Запорізька Січ. – 1999. – 6 лист. – С. 6.
144. **Сидоренко Михайло.** Книжкові обрії // Літературна Україна. – 1999. – 11 листопада.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Петро Ребро. Літературний портрет». – Запоріжжя: Хортиця, 1999.
145. **Єрмоленко Світлана.** Нариси з української словесності. - К.: Довіра, 1999. - С. 328.
Про внесок В.А. Чабаненка в теорію української лінгвостилістики.
146. **Манько Микола.** Книги, пронизані болем // Запорізька правда. – 1999. – 16 грудня.
Про В.А. Чабаненка як співавтора зб. «Спокута». - Запоріжжя, 1999. – Вип.1.
147. **Сушко Костянтин.** Відлуння Великого Лугу // Запорізька Січ. – 1999. – 25 грудн. – С. 6.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорізький: Історико-топонімічний словник». – Запоріжжя, 1999.
148. **Тронько П.Т., Бажан О.Г., Данилюк Ю.З.** Тернистим шляхом до храму: Олесь Гончар в суспільно-політичному житті України. 60-80-ті рр. ХХ ст. // Збірник документів та матеріалів. – К.: Рідний край, 1999.
Про оцінку Запорізьким обкомом КПУ поезії В.А. Чабаненка.
149. **Поповський Анатолій.** Відгомін останнього гнізда // Січеславський край. – 2000. – 2 лютого.
Рецензія на те ж саме видання.
150. **Миколаєнко Микола.** Пахощі Великого Лугу // Зоря. – 2000. – 8 лютого.
Рецензія на те ж саме видання.
151. Нові члени Національної Спілки письменників України // Літературна Україна. – 2000. – 10 лютого.
Про прийняття В.А. Чабаненка до НСПУ.
152. **Юрик Пилип.** Відсвяткували роковини Кобзаря // Запорізька Січ. – 2000. – 11 березня.
Про виступ В.А. Чабаненка на мітингу, присвяченому Шевченківським роковинам.
153. **Білокопитов Микола.** На сповідь до Кобзаря // Літературна Україна. – 2000. – 24 березня.
Про те ж саме.
154. **Абліцов О.** Енциклопедія народного життя Нижньої Наддніпрянщини // Запорізька Січ. – 2000. - 2 вересн. - С. 8.
Про книгу Чабаненка «Січова скарбниця».
155. **Холодний Микола.** Яр Славутич у сузір'ї майстрів // Кур'єр Кривбасу. – 2000. - №131. – Жовтень. - С. 118-119.
Про дослідження В.А. Чабаненком мови художніх творів Яра Славутича.
156. Книгопанорама // Кур'єр Кривбасу. – 2000. - №131. – Жовтень. - С. 152.

Анотація на зб. поезій В.А. Чабаненка «Собор душі моєї».

157. **Краснословенко Ірина.** Скарби наші нетлінні // Дніпрові пороги. – 2000. - №3. - жовтень.
Рецензія на впорядковану В.А. Чабаненком збірку фольклорних творів «Січова скарбниця: Легенди та перекази Нижньої Наддніпряни» (Запоріжжя, 1999).
158. **Заношук М.** «Січова скарбниця» // Нова Таврія. – 2000. – 11 жовтня.
Рецензія на те ж видання.
159. **Захаренко Андрій.** Наче в юність поринули... // Запорізька правда. – 2000. – 2 листопада.
Про презентацію укладеної В.А. Чабаненком антології «Січовий Парнас: Поетичні твори вихованців Запорізького державного університету» (Запоріжжя, 2000).
160. **Юрик Пилип.** «Січовий Парнас» зібрав поетів ЗДУ // Запорозька Січ. – 2000. – 7 листопада.
Про ту ж презентацію.
161. **Юрик Пилип.** Свято мови в «Орбіті» // Запорозька Січ. – 2000. – 14 листопада.
Про участь В.А. Чабаненка у святі День української мови й писемності (палац «Орбіта» в Запоріжжі).
162. **Кузьменко Наталья.** Национальная премия Яворницького - у запорожского ученого и писателя В.А. Чабаненко // Индустриальное Запорожье. – 2000. – 21 листопада.
163. **Шаповал Алла.** На «Січовому Парнасі» // Нива. – 2000. – Листопад.
Відгук про антологію «Січовий Парнас», укладену В.А. Чабаненком.
164. Поздравляем Вас, Виктор Антонович! // Суббота плюс. – 2000. – 23 листопада.
Вітання В.А. Чабаненку з нагоди присудження йому премії ім. Д. Яворницького.
165. **Кліювка Ганна.** Шуми, Великий Луге // Запорізька правда. – 2000. – 23 листопада.
Про вручення В.А. Чабаненку премії ім. Д. Яворницького.
166. **Солонина Євген.** «...Дав присягу зберегти історію нашого краю для нащадків» // Запорозька Січ. – 2000. – 25 листопада.
167. **Білокопитов Микола.** В гостях у нас - «Січовий Парнас» // Запорозька Січ. – 2000. – 25 листопада.
Про антологію «Січовий Парнас» та її укладача В.А. Чабаненка.
168. **Московцева Віталіна.** Загублений Луг, що на дні моря // Запорізький університет. – 2000. – 29 листопада.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький».
169. Відзнаки Дмитра Яворницького // Літературна Україна. – 2000. – 30 листопада.
Про присудження В.А. Чабаненку премії ім. Д. Яворницького.
170. **Юрик Юрій.** Концертний зал імені Глінки святкував 10-річчя двох колективів // Запорозька Січ. – 2000. – 5 грудня.
Про участь В.А. Чабаненка в урочистостях, присвячених ювілеям народного хору «Запорозькі козаки» та Запорізького обласного осередку Національної спілки народних майстрів України.
171. **Гусейнов Григорій.** На землі на рідній: Легенди та перекази Криворіжжя.– Кривий Ріг, 2000. – Кн.1. – С. 49, 222-223.

Про В.А. Чабаненка як записувача фольклору.

172. **Лицареві – лицарське** // Січовий край. – 2000. – 6 грудня.
Інформація про вихід у світ кн. В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький».
173. **Корницький Андрій**. Скарбниці // Запорізька правда. — 2000. — 12 груд.(№ 164). — С. 7
Рецензія на праці В.А. Чабаненка «Січова скарбниця» і «Січовий Парнас».
174. **Захаренко Андрій**. Мова рідна, слово рідне! // Запорізька правда. – 2000. – 14 грудня.
Про участь В.А. Чабаненка в урочистостях, присвячених обласному святу рідної мови.
175. **Красноштан Юхим**. До побачення, Україно! // Київ. – 2000. - №№1-2. – С. 14-16.
Про книгу «Запорізький збірник», присвячену 80-річчю Яра Славутича й підготовлену до друку В.А. Чабаненком (К.-Запоріжжя: Дніпро, 1998).
176. **Ємець О.** Чабаненко Віктор Антонович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопедичного словника. — Львів, 2000. – Вип.7. - С. 373.-374.
177. **Ребро Петро**. Олесь Гончар і літературне Запоріжжя // Запорозька Січ. – 2000. – 8 липня.
Про участь В.А. Чабаненка в диспуті за романом О. Гончара «Собор» та про те, як це позначилося на його долі.
178. **Стрижак Степан**. Побільше таких вечорів! // Запорізька правда. – 2000. – 20 липня.
Про участь В.А. Чабаненка у вечорі, присвяченому пам'яті О. Гончара.
179. **Колісник Наталка**. Примножуючи духовні скарби // Запорізька правда. – 2000. – 10 серпня.
Рецензія на фольклорну збірку В.А. Чабаненка «Січова скарбниця».
180. Словник «Великий Луг Запорозький» // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – Липень,(№128). – С. 156.
Анотація на словник В.А. Чабаненка.
181. **Черкаська Ганна**. Події десятилітньої давності // Дзвін . – 2000. - №1. - Серпень.
Про В.А. Чабаненка як першого голову Запорізької «Просвіти».
182. **Абліцов Олександр**. Енциклопедія народного життя Нижньої Наддніпряни // Запорозька Січ. – 2000. – 2 вересня.
Рецензія на фольклорну збірку В.А. Чабаненка «Січова скарбниця».
183. **Денисенко П.І.** Відбиття етнічних процесів на Півдні України в місцевій історичній топонімії (на матеріалі історико-топонімичного словника В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький») // Етнокультурні процеси на Півдні України в ХІХ-ХХ ст.: Збірка наукових праць 3-ої Регіональної наукової кон-ції 14-15 вересня 2000р. – Запоріжжя, 2000. – С. 197-198.
184. **Шевченко Т.Г.** Чабаненко Віктор Антонович // Українська мова: Енциклопедія. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2000. – С. 721.
185. Митці-сучасники // Запорізька правда. – 2000. – 5 вересня.
Про В.А. Чабаненка як науковця й письменника.
186. **Кобинець Алла**. Данина пам'яті краєзнавцю // Запорізька правда. – 2000. – 22 вересня.

Про участь В.А. Чабаненка у вечорі пам'яті краєзнавця Віктора Фоменка.

187. **Сушко К.** Гибель Гилеи // Суббота плюс. – 2001. – 18 січня.
Про В.А. Чабаненка як автора кн. «Великий Луг Запорозький».
188. **Колісник Наталка.** Отаке багатство в тій скарбниці // Вечірній Київ. – 2001. – 19 січня.
Рецензія на фольклорну збірку В.А. Чабаненка «Січова скарбниця».
189. **Кліковка Ганна.** На чатах слова // Запорізька правда. – 2001. – 20 лютого.
Про В.А. Чабаненка як викладача, науковця й вихователя студентів ЗНУ.
190. Крила творчості // Запорізький університет. – 2001. – 21 лютого.
Про В.А. Чабаненка як поета й викладача ЗНУ.
191. Новини Запорізької «Просвіти» // Дніпрові пороги. - 2001. - №5. – лютий.
Про вручення В.А. Чабаненку медалі «Будівничий України».
192. **Колісник Наталка.** Нетлінні скарби // Січеславський край. – 2001. – 21 березня.
Рецензія на фольклорну збірку В.А. Чабаненка «Січова скарбниця».
193. **Кирилюк В.** «Січова скарбниця» // Літературна Україна. – 2001. – 29 березня.
Рецензія на ту ж збірку.
194. Бібліотечка українця // Дзвін Севастополя. – 2001. - Квітень.
Про вихід у світ праць В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький» та «Січова скарбниця».
195. **Абліцов Олександр.** Скарби Великого Лугу від Чабаненка // Голос України. – 2001. – 4 квітня.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький».
196. **Костенкова Тетяна.** Серія книг Петра Ребра // Запорізька правда. – 2001. – 10 травня.
Про зв'язки В.А. Чабаненка з О. Гончарем, про які йдеться в кн. П. Ребра «Олесь Гончар і Запоріжжя».
197. **Ребро Петро.** Олесь Гончар і Запоріжжя. – Запоріжжя: Хортиця, 2001. – С. 33, 48.
Про зв'язки В.А. Чабаненка з О. Гончарем.
198. **Ребро Петро.** Петрів батіг: Епіграми. – Запоріжжя: Хортиця, 2001. – С. 41.
Епіграма «Вікторові Чабаненку».
199. [Про наукову діяльність В.А. Чабаненка] // Інформаційний бюлетень наукової діяльності університету. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001. - №1. – С. 11, 48, 64.
200. **Денисенко Л.** Історико-топонімічний словник В. Чабаненка «Великий Луг Запорозький» як джерело дослідження етнокультурних процесів на Півдні України // Українське і слов'янське мовознавство: Міжнарод. конф-ція на честь 80-річчя проф. Й. Дзендзелівського. – Ужгород, 2001. – С. 210-211.
201. **Холодний Микола.** Яр Славутич у літературній критиці. – Сімферополь: Доля, 2001. – С. 15-16.
Про В.А. Чабаненка як дослідника мови Яра Славутича.
202. **Сорока Петро.** Поетичний світ Яра Славутича. – Тернопіль: Джура, 2001. – С. 5-6.
Про В.А. Чабаненка як дослідника творчості Яра Славутича.

203. **Гужеловська Маргарита.** «У нас так не кажуть», або Чи потрібен українцям новий правопис // Запорізький університет. – 2001. – 7 червня.
Про В.А. Чабаненка як члена Національної правописної комісії та про його роботу в цій комісії.
204. **Дмитренко Микола.** Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К.: «Народознавство», 2001. – С. 492-494.
Рецензія на зб. В.А. Чабаненка «Мудре слово: Прислів'я та приказки Нижньої Наддніпрянщини» (Запоріжжя, 1992).
205. **Кирилюк В.** «Ваш Олесь Гончар» // Літературна Україна. – 2001. – 14 червня.
Про поведінку В.А. Чабаненка під час диспуту за романом О.Гончара «Собор» у Запорізькому педінституті навесні 1968 року.
206. **Біда Софія.** Поетична антологія «Січковий Парнас» // Дивослово. – 2001. - №6.
Рецензія на укладену В.А. Чабаненком антологію.
207. **Ємець Олександр.** Дякую за українські книжки // Літературна Україна. – 2001. – 12 липня.
Про В.А. Чабаненка як розповсюджувача книг.
208. **Заношук М.** «Оратанія» // Нова Таврія. – 2001. - 1 серпня.
Рецензія на зб. поезій В.А. Чабаненка «Оратанія».
209. **Холодний Микола.** Сталінська премія... антисталініста (до 90-річчя Віктора Некрасова) // Молодь України. – 2001. – 7 серпня.
Тут про диспут 1968-го року у ЗДПІ за романом О. Гончара «Собор» та про участь у цьому диспуті В.А. Чабаненка.
210. **Рекубрацький Анатолій.** З вірою в Україну // Запорізька правда. – 2001. – 14 серпня.
Відгук про поетичну збірку В.А. Чабаненка «Оратанія».
211. Новини Запорізької «Просвіти» // Дніпрові пороги. – 2001. - №8. – Серпень.
Повідомлення про вихід у світ поетичної зб. В.А. Чабаненка «Оратанія».
212. **Юрик Полян.** «Оратанія» єднає Україну з космосом // Запорізька Січ. – 2001. – 8 вересня.
Рецензія на поетичну зб. В.А. Чабаненка «Оратанія».
213. Біля серця – свято... // Літературне Придніпров'я. – 2001. - №10. – Грудень.
Біографічні відомості про В.А. Чабаненка і портрет поета.
214. **Кирилюк Вітольд.** «Прямуймо, браття, сонцеві навстріч...» // Літературна Україна. – 2001. – 20 грудня.
Про зв'язки В.А. Чабаненка з О. Гончарем.
215. **Ужченко В.Д.** До мовних джерел українського народу: Чабаненко В. Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини. – Запоріжжя, 2001. – 201 с. // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии: Научно-методический сборник. – Славянск, 2001. – Вып. IX. Часть 1. – С. 161-168.
216. **Саламевіч Янка.** Українські мовознавець, лексикограф, паэт, доктор філалагічних наук Віктар Антонавіч Чабаненка // Родны край: Андрыйны каляндар на 2002 год. – Мінск: Беларусь, 2001. – 12 вересня.
217. Атлас української мови. – К.: Наукова думка, 2001. – С. 33-34.
Про В.А. Чабаненка як збирача матеріалів до атласу.

218. **Дмитренко Микола.** Січова скарбниця // Народна творчість та етнографія. – 2002. №3. – С. 112-116.
Рецензія на однойменну фольклорну збірку В.А. Чабаненка.
219. **Пилипчук Дмитро.** Повернення пам'яті // Бібліо-ревію. – 2002. – 13 квітня.
Тут про В.А. Чабаненка як співавтора малої енциклопедії «Українське козацтво» (1-видання 2002р.).
220. **Шевченко Тарас.** Віктор Чабаненко // Письменники запорізького краю. – Запоріжжя: Хортиця, 2002. – С. 382-385.
221. Знай наших // Запорізька правда. – 2002. – 20 квітня.
Про вручення В.А. Чабаненкові нагороди «Заслужений діяч науки і техніки України».
222. Новини ЗДУ // Запорізький університет. – 2002. – 17 травня.
Про присвоєння В.А. Чабаненкові звання Заслужений діяч науки і техніки України.
223. **Турченко Ф.Г.** Чабаненко Віктор Антонович // Українське козацтво: Мала енциклопедія. – К.-Запоріжжя: Генеза-Прем'р, 2002. –С. 531.
224. **Кліковка Ганна.** У Малій енциклопедії – велика козацька душа // Запорізька правда. – 2002. – 18 травня.
Про висвітлення наукової діяльності В.А. Чабаненка в енциклопедії «Українське козацтво».
225. **Федака Сергій.** Козацька енциклопедія // Нова книга. – 2002. - №2. – С. 2, 13.
Про статті В.А. Чабаненка в енциклопедії «Українське козацтво» (1-е видання 2002р.).
226. В.А. Чабаненко. Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини // Кур'єр Кривбасу. – 2002. - №150. – С. 191.
Анотація.
227. В.А. Чабаненко. У вічному двобої // Кур'єр Кривбасу. – 2002. - №151. – С. 207.
Анотація.
228. **Слабій Т.** Фонетичні варіанти топонімів у словнику В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький» // Українська мова: функціонування на сучасному етапі / Матеріали Всеукр. студ. наук. кон-ції 15-16 травня 2002р. – Бердянськ, 2002. – С. 17-18.
229. **Дмитренко Микола.** Січова скарбниця // Шлях перемоги. – 2002. – № 21. – 16-22 травня.
Рецензія на однойменну фольклорну збірку В.А. Чабаненка.
230. **Красноштан Юхим.** Яр Славутич – почесний професор університету в Україні // Яр Славутич. Місяцями запорозькими. - Запоріжжя: Хортиця, 2002. – С. 75.
Про В.А. Чабаненка як популяризатора творчості Яра Славутича.
231. **Дмитренко М.** Січова скарбниця // Слово «Просвіти». – 2002. – 14-20 червня.
Рецензія на однойменну збірку В.А. Чабаненка.
232. **Денисенко Л.П.** Принципи номінації топооб'єктів у словнику В. Чабаненка «Великий Луг Запорозький» // Мова і культура: Матеріали міжнар. конф. – К., 2002. – Вип.5.-Т.ІІ/1. – К.: Видавничий дім Д. Бураго, 2002. – С. 88-95.
233. **Кириченко Степан.** Пам'ятаймо ім'я своє // Степан Кириченко. З любов'ю до краю

запорізького. – Дніпропетровськ: Ліра ЛТД, 2002. – С. 74-82.
Про В.А. Чабаненка як патріота й дослідника Запоріжжя.

234. **Холодний Микола.** Оборонець «Собору» // Холодний Микола: Великдень за колючим дротом. – Львів: Кобзар, 2002. – С. 212-240.
Про життя і творчість В.А. Чабаненка.
235. **Орлянський Семен.** ЗДПІ: останній навчальний рік // Запорізький університет. – 2002. – 27 травня.
Про наукову роботу В.А. Чабаненка в останній рік існування ЗДПІ (1985).
236. **Сірінюк Катерина.** «Живий народ, що має письмо» // Запорізька правда. – 2002. – 14 листопада.
Про участь В.А. Чабаненка в заходах, присвячених Дню української писемності.
237. **Науменко Іван.** Коли любиш... // Суббота плюс. - 2003. – 2-8 січня.
Рецензія на кн. С. Кириченка «З любов'ю до краю запорізького» (Дніпропетровськ, 2002), де, зокрема, говориться й про ставлення автора до В.А. Чабаненка.
238. **Юрик Пилип.** Нашому землякові, поетові Яру Славутичу – 85 // Запорізька Січ. – 2003. – 11 січня.
Про В.А. Чабаненка як видавця творів Яра Славутича.
239. **Ліфантій Раїса.** Присяги Яра Славутича // Сільській час. – 2003. – 21 лютого.
Про творчі зв'язки В.А. Чабаненка з Яром Славутичем.
240. **Абліцов Олександр.** Із живою водою добра // Голос України. – 2003. – 4 березня.
Про життя і творчість В.А. Чабаненка.
241. Ни дня без дати // Перекур. – 2003. – 11 вересня.
Відзначення дня народження В.А. Чабаненка.
242. **Ужченко В.Д.** Східноукраїнська фразеологія. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – С. 5, 5-6, 25, 39, 287, 293-294, 299, 328, 351.
Про В.А. Чабаненка як збирача й дослідника говіркової фразеології.
243. **Федина Василь.** І голос той, і ті слова... - Запоріжжя, 2003. – С. 51-66.
Про співробітництво В.А. Чабаненка з запорізьким обласним радіо.
244. **Павленко Ірина.** Історичні пісні Запоріжжя: регіональні особливості та шляхи розвитку. – Запоріжжя: ТанDEM, 2003. – С. 3, 12, 87, 168, 185.
Про фольклористичну діяльність В.А. Чабаненка.
245. **Шевченко Тарас.** Грані великого таланту // Хортиця. - 2003. - №5. – С. 3-4.
Про наукову й художню творчість В.А. Чабаненка.
246. **Супруненко Владимир.** Запорожский край: Популярная энциклопедия. – Запорожье, 2003. – С. 42-43.
Про словник В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький».
247. **Сидоренко Михайло.** Пам'ять не вкриють сніги. – Запоріжжя: УТОПК, 2003. – С. 34-35, 116.
Про книгу В.А. Чабаненка «Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини» та «Гартоване слово».
248. **Ребро Петро.** «Стійте на сторожі Хортиці – серця України» // Культура і життя. – 2003. – 10 грудня.

Про оцінку О. Гончарем громадської діяльності В.А. Чабаненка в листі до П. Ребра (грудень, 1988).

249. **Сушко Константин.** Тени забытых городов. – Запорожье: Полиграф, 2003. – С. 130-131. Про словник В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький».
250. **Денисенко Л.П.** Роль суфіксації у творенні топонімів Великого Лугу Запорозького (на матеріалі словника В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький») // Мова і культура. – К., 2003. – Вип.6. – Т. III/2.
251. **Саламевіч І.У.** Чабаненка Віктар Антонович // Беларуская Энцыклапедыя. – Мінск: Выд-ва «Бел. Энцыклапедыя» імя П. Броўкі, 2003. – Т. 17. – С. 200.
252. **Юрик Пилип.** Вийшов із друку перший вісник про українську діаспору // Запорозька Січ. – 2004. – 10 січня.
Рецензія на 1-й випуск редактованого В. Чабаненком «Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори».
253. Книгопанорама // Кур'єр Кривбасу. – 2004. - №170. – Січень. – С. 195.
Анотація на кн. В.А. Чабаненка «Славистичні студії».
254. **Полюшко Валерий.** Запорожец из Сорбонны // Подробности. – 2004. - 15 січня.
Відгук про В.А. Чабаненка проф. Е.М. Розенбаума.
255. **Сушко Костянтин.** Нашого цвіту – по всьому світу // Суббота плюс. – 2004. – 29 січня.
Рецензія на редактований В.А. Чабаненком 1-й випуск «Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори».
256. Пожертви на Тарасову церкву // Слово «Просвіти». – 2004. – 18-24 березня. – С. 4-10.
Про пожертви В.А. Чабаненка.
257. **Ців'юк Дмитро.** Не зневажайте українську солов'їну мову // Заграва. – 2004. - №3. – березень.
Про В.А. Чабаненка та його патріотичну діяльність у Запоріжжі.
258. **Дригайло В'чеслав.** Голос душі // Запорізька правда. – 2004. – 3 квітня.
Про зв'язки В.А. Чабаненка з О. Гончарем.
259. **Домалега Т.** Раритет духовної скарбниці // Приазовская Новь. – 2004. – 8 травня.
Про книги В.А. Чабаненка в школах Приазовського району.
260. **Сушко Костянтин.** Стежка на Хортиці. – Запоріжжя: Поліграф, 2004. – С. 44-49.
Про поезії В.А. Чабаненка, присвячені острову Хортиця.
261. **Ємець О.** «Суголося» // Запорозька Січ. - 2004. - 22 травня. - С. 5.
Рецензія на однойменну збірку поетичних перекладів В. А. Чабаненка
262. **Зобенко Марія.** «Пролітайте ви, дні, золотими вогнями...» // Кримська світлиця. - 2004. – 28 травня.
Рецензії на 3-й випуск редактованого В.А. Чабаненком «Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори» та збірку поетичних перекладів В.А. Чабаненка «Суголося».
263. Громадський фонд // Літературна Україна. – 2004. – 15 липня.
Про внесок В.А. Чабаненка до Громадського фонду підтримки газети «Літературна Україна».

264. **Славутич Яр.** Оратанія - Україна // Запорозька Січ. – 2004. – 24 липня. – С. 5.
Рец. на поетичну збірку В.А. Чабаненка «Оратанія»: Поезії, поетичні переклади. – Запоріжжя, 2001.
265. Книгопанорама // Кур'єр Кривбасу. – 2004. - №176. – липень. – С. 224.
Анотація на збірку перекладів В.А. Чабаненка «Суголосся».
266. Реабілітовані історією. Запорізька область. - Запоріжжя: Дніпровський металург, 2004. – Кн.1. - С. 149.
Про оцінку поезій В.А. Чабаненка обкомом КПУ.
267. **Шевченко Т.Г.** Чабаненко Віктор Антонович (12.IX.1937) - український мовознавець, перекладач, фольклорист, поет, доктор філологічних наук, професор // Українська мова: Енциклопедія. Вид. друге, випр. і доп. - К., 2004. - С. 786.
268. **Павленко Ірина, Дмитренко Микола.** Духом козацьким гартований // Народна творчість та етнографія. - 2004. - № 4. - Липень-Серпень - С. 33-42.
Про народознавчу і краєзнавчу діяльність В.А. Чабаненка.
269. **Ємець Олександр.** Запорізькі письменники втратили голос? // Суббота плюс. – 2004. – 12-22 серпня.
Про оцінку В.А. Чабаненком літературного процесу на Запоріжжі.
270. **Павленко Ірина, Іщенко Віктор.** У пошуках гартованого слова // Наш город. – 2004. – 17 вересня.
Про життя і творчість В.А. Чабаненка.
271. **Славутич Яр.** Оратанія – Україна! // Гомін України (Торонто, Канада). – 2004. – 4 жовтня.
Рецензія на поетичну збірку В.А. Чабаненка «Оратанія».
272. **Чопик Д.** Студії діаспорної літератури в Україні // Свобода (Нью-Йорк). – 2004. – 23 жовтня.
Рецензія на редактований В.А. Чабаненком «Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори» (вип.1-й).
273. **Рекубрацький Анатолій.** Проблеми через поезію // Запорізька правда. – 2004. – 7 грудня.
Про поезію В.А. Чабаненка в кн. К. Сушка «Стежка на Хортиці» (Запоріжжя, 2004).
274. **Гривцова Олена.** Рідної мови уроки // Запорізька правда. – 2004. – 18 грудня.
Про В.А.Чабаненка як редактора підручника з української мови В.І. Вороніної.
275. **Зобенко М.** Прекрасне починання // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. - Запоріжжя: ЗДУ, 2004. - Вип.2. - С. 205-207.
Про Вісник ЗОВУД та відповідального редактора проф. В. Чабаненка.
276. **Денисенко Л.П.** Суфіксація в системі топонімичного словотворення (на матеріалі словника В.А. Чабаненка «Великий Луг Запорозький») // Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки.- Запоріжжя, 2004. - №1. - С. 13-16.
277. **Аблицов Александр.** С живой водой добра // Позиция. – 2005. – 13 январа.
Про наукову й громадсько-політичну діяльність В.А. Чабаненка.
278. **Науменко Іван.** Яка вона, українська гілка світового дерева? // Запорозька Січ. – 2005. – 15 січня.
Рецензія на 2-й випуск редактованого В.А. Чабаненком «Вісника Запорізького осередку вивчення української діаспори».

279. **Чопик Д.** Серйозні студії діаспорної літератури в Україні // Рідна школа (Нью Йорк). – 2005. – Ч.2. - Травень. – С. 30.
Рецензія на редакційний В.А. Чабаненком «Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори» (вип1-й).
280. **Юрик Пилип.** «Тарасова стежка»: Перший туристично-меморіальний маршрут на Хортиці // Запорозька Січ. – 2005. – 4 червня.
Про участь В.А. Чабаненка у відкритті «Тарасової стежки».
281. **Жолоб Валентина.** «Чернігівко моя, колиско полинова...» // Нива. – 2005. - 6 липня.
Про передмову В.А. Чабаненка до кн. В. Коваленка «Моя Україно» (Чернігівка, 2005)
282. **Юрик Пилип.** Вшанування організаторів Національного заповідника // Запорозька Січ. – 2005. – 16 липня.
Про участь В.А. Чабаненка у вшануванні пам'яті М. Киценка та С. Кириченка на о. Хортиці.
283. **Захарченко Андрій.** Мотив пошуку долі // Дзвін. – 2005. - №9. – Вересень. – С. 143-144.
Рецензія на збірку поезій В.А. Чабаненка «Оратанія».
284. **Мищенко Дмитро.** Дзвони вічності // Рідна школа. – 2006.
Рецензія на збірку поезій В.А. Чабаненка «Оратанія».
285. Новини ЗНУ // Запорізький університет. – 2006. -15 березня.
Про презентацію книги В.А. Чабаненка «Моя шевченкіана».
286. Запорізький Національний університет: Ювілейна книга. – Запоріжжя: Дике поле, 2006. – С. 70, 115-116, 189, 240.
Про В.А. Чабаненка як викладача ЗДПІ й ЗНУ.
287. **Ланчинська Марія.** «Запорізький наш Національний, Ти твердиня розуму й добра» // Запорізький університет. – 2006. – 7 квітня.
Про вручення В.А. Чабаненку Грамоти Верховної Ради України.
288. **Клюєва Ольга.** Про Запорізький Національний пишуть книжки // Там само.
Про В.А.Чабаненка як автора «Гімну ЗНУ».
289. Книгопанорама // Кур'єр Кривбасу. – 2006. - №202. – Вересень. – С. 221.
Анотація на кн. В.А. Чабаненка «Моя шевченкіана».
290. Вітаємо! // Запорізький університет. – 2006. – 22 вересня.
Вітання В.А. Чабаненка з днем народження.
291. **Середа Віра.** Учитель з великої букви // Запорозька Січ. – 2006. – 21 жовтня.
Про В.А. Чабаненка як учня проф. С.П. Самійленка.
292. **Середа Віра.** Учитель і пам'ять // Слово «Просвіти». – 2006. – 26 жовтня-1 листопада.
Про В.А. Чабаненка і його вчителя проф. С.П. Самійленка.
293. **Бочарова Людмила.** Примножувати славу alma mater // Запорізький університет. – 2006. – 3 листопада.
Про вчителя В.А. Чабаненка проф. С.П. Самійленка.
294. **Середа Віра.** Співець Української Атлантиди // Запорозька Січ. – 2006. - 14 лист. - С. 5.
Рец. на кн. В.А. Чабаненка «Українська Атлантида».
295. **Турченко Ф.Г.** Чабаненко Віктор Антонович // Українське козацтво: Мала енциклопедія.

2-е видання. – К.-Запоріжжя: Генеза-Прем'єр, 2006. – С. 627.

296. **Мушкетик Юрій.** Проза триває, як житній хліб // Літературна Україна. – 2006. - 30 листопада.
Відгук на книгу В.А. Чабаненка «Українська Атлантида».
297. **Мищенко Дмитро.** З чистих джерел Франкової криниці // Рідна школа. – 2006. - № 11. – Листопад. – С. 42.
298. Нові народознавчі видання // Народознавство. – 2006. - №72-73. – Листопад-Грудень. – С. 12.
Повідомлення про вихід у світ кн. В.А. Чабаненка «Українська Атлантида».
299. Віктор Чабаненко // Письменники України: Біобібліографічний довідник . – К.: Український письменник, 2006. – С. 447.
300. **Чемерис Валентин.** Великий Луг – батько... // Літературна Україна. – 2006. – 7 грудня.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Українська Атлантида».
301. **Зборовський Анатолій.** Українська Атлантида // Слово «Просвіти». – 2006. – 14-20 грудня.
Рецензія на однойменну книгу В.А. Чабаненка.
302. **Пономарів О.** Голгота української Атлантиди // Книжковий клуб плюс. - 2006. - № 12. - С. 13.
Рец. на те ж видання.
303. Веселий словник Віктора Чабаненка // Весела Січ. – Запоріжжя. – 2006. - № 2. – С. 40.
Відгук про 2-томну працю В.А. Чабаненка «Прізвиська Нижньої Наддніпряни» (словник).
304. **Славутич Яр.** Оратанія – Україна // Яр Славутич. Дослідження та статті. – Едмонтон: Славутич, 2006. – С. 499-450.
Рецензія на поетичну зб. В.А. Чабаненка «Оратанія».
305. Віктор Чабаненко // Мороко В.М., Турченко Ф.Г. Історія рідного краю: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – Запоріжжя: Прем'єр, 2006. – С. 131.
306. **Савченко Віктор.** Сильна уява породжує подію // Свічадо. – 2006. – 33-34. – С. 230.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Українська Атлантида».
307. **Савченко Віктор.** Сильна уява породжує подію: Про книгу В.А. Чабаненка «Українська Атлантида». // Бористен. – 2007. - №1. – Січень. – С. 19.
308. **Мищенко Дмитро.** Коли при владі чужинці // Слово «Просвіти». - 2007. - 8-14 березня.
Рецензія на кн. В.А. Чабаненка «Українська Атлантида».
309. Нові надходження книг до бібліотеки Товариства «Просвіта» // Дніпрові пороги. – 2007. - №1. – Березень.
Анотації на книги В.А. Чабаненка «Українська Атлантида» і «Січ духовна».
310. **Пилип Юрик.** Грінченко нашого часу // Запорозька Січ. – 2007. 11 вересня. – С.6.
До 70-річчя В.А. Чабаненка.
311. **Віра Серeda.** Його два крила // Запорізька правда. – 2007. 13 вересня. С.15.
До 70-річчя В.А. Чабаненка.

312. Тамара Хом'як, Тарас Шевченко. У вічному двобої //Просто:
Український тижневик Запоріжжя. – 2007. - №26(6 вересня). – С. 20-21.
До 70-річчя В.А. Чабаненка.

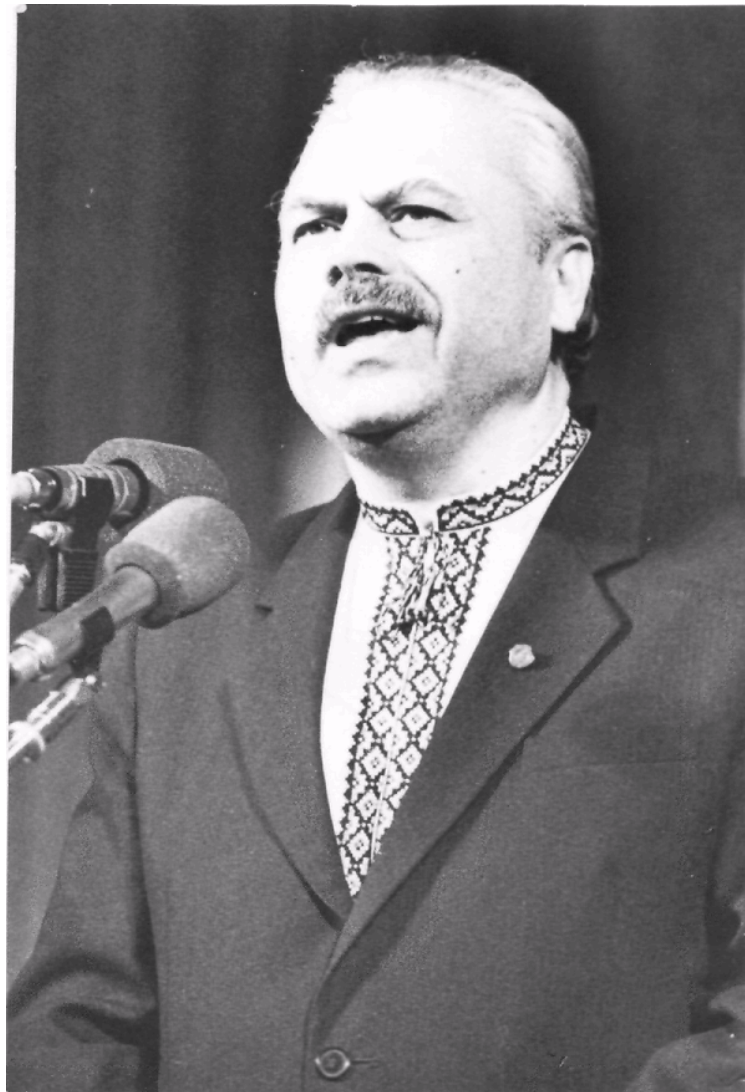
В.А Чабаненко – студент філологічного
факультету ЗДІІ (1954-1959рр.)

В. Чабаненко під час служби у війську
(1959-1962рр.)

В.А. Чабаненк – аспірант ЗДПІ
(1962-1965 рр.)

В. Чабаненко виступає перед зібранням
запорізької "Просвіти"

Почесний Голова Запорізької обл. організації "Просвіта"
з хором цієї організації після концерту

В. Чабаненко з делегатами Запорізької області на святкуванні
10-ї річниці Незалежності України (Київ)

Зав. кофедри В. Чабаненко біля стенда свого вчителя проф. С.П.. Самійленка

Вручення В. Чабаненкові премії ім. Д. Яворницького

Професори Яр Славутич і В. Чабаненко на Набережній у Запоріжжі

В. Чабаненко з українськими мовознавцями
сидять зліва направо П. Білоусенко, В. Німчук, В. Чабаненко, А. Поповський;
стоять зліва направо М. Коломієць, Т. Шевченко

**ГІМН
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

- - -

(Слова В. Чабаненка, муз. А. Сердюка)

**Він постав на березі Славути
Біля давніх хортицьких узвиш –
І по всіх країнах стало чути
Про козацький вимріяний виш.**

**Служимо державницькій ідеї,
Маємо ключі від світлих брам.
Хай життю навчаються спудеї!
Честь і шана їх професорам!**

**Славних запоріжців ми онуки,
Сильні прометеївським вогнем,
В храмі велемудрої науки
Рідному народу присягнем!**

**Ти багата дочками й синами,
Alma mater наша — ясен світ.
Зе-еН-У, ім'я твоє із нами,
Як святий отецький заповіт!**

Приспів:

**Лине спів над світом величальний,
В Україні зоряна пора!
Запорізький наш національний,
Ти — твердиня розуму й добра!**

Публікації В. А. Чабаненка

1957

1. Про зменшено-пестливі форми прикметників у «Народних оповіданнях» Марка Вовчка // Наук. сесія, присвячена 100-річчю з часу першого видання «Народних оповідань» Марка Вовчка (тези доповідей). - Запоріжжя, 1957. - С. 36-37. - В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

1960

2. Мої пропозиції // Літ. газета. - 1960. - 16 серпня.

1961

3. Коротко про книги // Літ. Україна. - 1961. - 24 січня.

1962

4. Круті реформи необхідні // Літ. Україна. - 1962. - 25 травня.

5. Із спостережень над спорадичними змінами в звуковій системі говірок Василівського р-ну Запорізької обл. // Доповіді та повідомлення на кон-ції, присвяченій підсумкам наук.-дослід. роботи за 1962 рік: Тези. - Запоріжжя, 1962. - С. 46-49.

1963

6. Про наболіле // Літ. Україна. - 1963. - 18 січня.

1964

7. У назві - історія наша... // Літ. Україна. - 1964. - 3 січня.

8. Завітайте у Веселянку // Літ. Україна. - 1964. - 31 січня.

9. До питання про діалектизми у поетичних творах Т.Г. Шевченка // Шевченківська кон-ція (тези доповідей). - Дніпропетровськ, 1964. - С. 119-121. - В надзаг.: МВССО УРСР, ДДУ.

10. Із спостережень над народною і Шевченковою поетикою // Питання шевченкознавства: Доповіді та повідомлення на наук. кон-ції, присвяченій 150-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка (тези). - Черкаси, 1964. - С. 31 - 33. - В надзаг.: МО УРСР, Черкас. держ. пед. ін-т, НДП УРСР.

11. Сполучники в говірках басейну р. Кінської // Доповіді та повідомлення на кон-ції, присвяченій підсумкам наук.-дослід. роботи за 1963 рік: Тези. - Запоріжжя, 1964. - С. 84-86. - В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

12. Голосний **і** в говірках басейну р. Кінської // Там само. - С. 86-89.

13. Дієслівні форми в степових говірках долини р. Кінської // Лінгвістичний семінарій: Тези доповідей. I. - Дніпропетровськ, 1964. - С. 59-63. - В надзаг.: ДДУ, К-ра укр. мови.

1965

14. Особливості відмінювання прикметників у говірках долини р. Кінської // Тези доповідей та повідомлень на кон-ції, присвяченій підсумкам наук.-дослід. роботи за 1964 рік. - Запоріжжя, 1965. - С. 115-118. - В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

15. Обставинні підрядні речення в говірках долини р. Кінської // Там само. - С. 118-120.

16. О топонимии Запорожской области Украинской ССР / Всесоюз. кон-ция по топонимике СССР: Тезисы докладов и сообщений. - Ленинград, 1965. - С. 119-123. - Співавтор: Волох А.Т. - В надзаг.: Географ. общ-во Союза ССР.

17. Шукач фольклорно-етнографічних скарбів: До 40-річчя з дня смерті Я.П.Новицького // Народна творчість та етнографія. - 1965. - № 6. - С. 80-81.

18. Говоры долины реки Конской: Автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук. - Днепропетровск, 1965. - 24 с. - В надзаг.: МВССО УССР, ДГУ.

1966

19. Особливості відмінювання іменників у степових говірках долини р. Кінської // Українська лінгвістична географія. - К.: Наук. думка, 1966. - С. 95-102.

20. Суфіксальне словотворення іменників у степових говірках долини р. Кінської (Запорізька обл.) // Лінгвістичний семінарій: Тези доповідей. - Дніпропетровськ, 1966. - С. 59-63. - В надзаг.: ДДУ, К-ра укр. мови.

21. Искатель сокровищ // Индустриальное Запорожье. - 1966. - 9 января.

22. Шукачі скарбів вирушають в похід // Запорізька правда. - 1966. - 31 травня.

23. Знову... трійка // Запорізька правда. - 1966. - 24 серпня. - Співавтор: Ганич О. Ф.

24. «Щоб не докоряли нащадки» // Літ. Україна. - 1966. - 28 жовтня. - Співавтори: Самійленко С., Шульте Ю.

25. Гордість братньої Білорусії: До 75-річчя від дня народження М. Богдановича // Запорізька правда. - 1966. - 2 листопада.

26. Переклади віршів М. Богдановича «Зрізають галузки тополі...», «Народ мій!» і «Над могилою мужика» // Там само.

27. На спільній ниві // Літ. Україна. - 1966. - 9 грудня.

28. Співець братерства: До 75-річчя з дня народження М.Богдановича // Вільна Україна. - 1966. - 9 грудня.

29. Над сівим Дняпром, над гаманливим Чарамошам... // Літаратура і мастацтва. - 1966. - 9 снежня.

30. На сторожі слова: (Професорові С. П. Самійленкові - 60 років) // Запорізька правда. - 1966. - 25 грудня.

31. Словотвір прислівників у говірках Запорізької області // Тези доповідей та повідомлень на кон-ції, присвяченій підсумкам наук.-дослід. роботи за 1965 рік. - Запоріжжя, 1966. - С. 157-159. - В надзаг.: МО УРСР, ЗДП.

32. Особливості вираження підмета в говірках Запорізької області // Там само. - С. 160-162.

1967

33. Переклади віршів М. Богдановича «Ні на мить я не маю просвітку», «Я хліба в багатих просив і молив», «Станемо, браття, на прю», «Над озером» і «Плакало літо, поля покидаючи» // Жовтень. - 1967. - № 2. - С. 124-125, 128.

34. Скарби поетового серця (рец. на зб. В. Мисика «Чорнотроп». - К.: Рад. письменник, 1966) // Запорізька правда. - 1967. - 7 березня.

35. Підсумки і завдання вивчення синтаксису українських діалектів у повоєнну добу // Підсумки і проблеми наук. вивчення укр. мови в повоєнний період (тези доповідей респ. наук. кон-ції). - К.: Рад. школа, 1967. - С. 79-81. - В надзаг.: АН УРСР, Ін-т мов-ва ім. О.Потебні, МО УРСР, ЗДП.

36. Зворотний словник української мови. - Там само. - С. 142-143. - Співавтори: Самійленко С.П., Олійник І.С.

37. Мовознавці республіки в Запоріжжі // Запорізька правда. - 1967. - 16 квітня.

38. Ювілейна підсумкова // Запорізька правда. - 1967. - 29 квітня.

39. Мова - скарб народу // Комсомолец Запоріжжя. - 1967. - 7 травня.
40. Видатний вчений і письменник: До 150-річчя з дня народження М. І. Костомарова // Запорізька правда. - 1967. - 8 травня.
41. Незгасна зоря поезії: До 50-річчя з дня смерті М. Богдановича // Комсомолец Запоріжжя. - 1967. - 24 травня.
42. Переклади віршів М.Богдановича «Ти не згаснеш зоре...», «Білорусь, твій народ...», «Погоня» й «Емігрантська пісня» // Там само.
43. Бунтарська муза: До 150-річчя з дня народження Г. Гервега // Комсомолец Запоріжжя. - 1967. - 31 травня.
44. Ізмаїл Срезневський: До 155-річчя з дня народження // Комсомолец Запоріжжя. - 1967. - 11 червня.
45. Максим Богданович: До 50-річчя з дня смерті // Укр. мова і л-ра в школі. - 1967. - № 6. - С. 91-92.
46. На пошуки скарбів: Студенти педінституту вирушають вивчати народну мову і пісню // Комсомолец Запоріжжя. - 1967. - 21 червня.
47. Нова сторінка франкіани (рец. на кн.: Дмитро Бандрівський. В краю орлів. - Львів: Каменяр, 1967) // Комсомолец Запоріжжя. - 1967. - 27 серпня.
48. Побратим Каменяра: До 110-річчя з дня народження А.Чайковського // Запорізька правда. - 1967. - 30 серпня.
49. Правда орлиного краю (рец. на кн.: Дмитро Бандрівський. В краю орлів. - Львів: Каменяр, 1967) // Літ. Україна. - 1967. - 13 жовтня.
50. Народна енциклопедія Запоріжжя: До 120-річчя з дня народження Я. П. Новицького // Запорізька правда. - 1967. - 14 жовтня.
51. Хронікальна замітка про мовознавчу кон-цію в м. Запоріжжі, квітень, 1967 // Вопросы языкознания. - 1967. - № 5. - С. 156-158. - Співавтори: Бровко А.С., Іваненко В.К., Чемерисов М.Т.
52. Позич мені сили, Дніпре! // Запорізька правда. - 1967. - 17 листопада.
53. Переклади віршів М. Богдановича «Плакало літо, поля покидаючи», «Розрита могила», «Сумно так...», «Серце ние...», «Зрізають галузки тополі...», «Коли поверг у прах Геракл...», «Прийде весна», «На чужині», «Над могилою», «Дош у полі і холод...», «Моя душа», «Над могилою мужика», «Заросла бур'янами могила», «Романс», «Вчора щастя тільки глянуло несміло...», «Пан і мужик», «Чому у нас закам'янілості...», «Бесіда», «С. Полуянові», «Емігрантська пісня», «У Лявона вишиванка...», «Золотої пори» // Максим Богданович. Лірика. - К.: Дніпро, 1967. - С. 23, 25, 35, 38, 50, 55, 75, 78, 79, 84, 87, 89, 90, 91, 95, 96, 98, 103, 122, 126.
54. Яків Новицький // Комсомолец Запоріжжя. - 1967. - 15 грудня.

1968

55. Крутими дорогами (рец. на кн.: Яків Баш. Надія. На крутій дорозі. - К.: Дніпро, 1967) // Літ. Україна. -1968. - 13 лютого.
56. Летопись нового Запорожья (рец. на ту ж книгу) // Индустриальное Запорожье. - 1968. - 5 марта.
57. Літня експедиція студентів // Народна творчість та етнографія. - 1968. - № 2. - С. 109-110. - Співатор: Бисикало С.К.
58. Лексичний повтор як експресивний засіб українського усного літературного мовлення // Респ. наук. кон-ція, присвячена вивченню укр. усного літ. побут. мовлення (тези доповідей). - К.: Рад. школа, 1968. - С. 41-42.
59. Видатний поет і слов'язознавець М. Богданович // Слов'янське літературознавство і фольклористика. - К.: Наук. думка, 1968. - Вип.4. - С. 119-130.

1969

- 60.** Йозеф Добровський // Мовознавство. - 1969. - № 1. - С. 37-40.
61. Христо Ботев і Україна // Жовтень. - 1969. - № 2. - С. 127-130.
62. Патриарх славянської філології: К 140-літтю со дня смерті Йозефа Добровського // Рус. яз. в школі. - 1969. - № 2. - С. 98-99.
63. Дружба, скріплена віками: З історії чехословацько-українських наукових взаємин // Запорізька правда. - 1969. - 28 вересня.
64. Поезії «Слухаючи 3-тю симфонію Бетховена» та «Січень-жалень - як ножами» // Вітрила-69. - К.: Молодь, 1969. - С. 179-180.
65. Переклади віршів Г. Гейне «Світ став нікчемним і сліпим!», «Рибачко молоденька», «Куди не гляну - всюди лихо» та «До Лазаря» // Там само. - С. 180-182.

1970

- 66.** Народно-поетическа лексика и принципы ее выделения в словарном составе украинского языка // Актуальные проблемы лексикологии: Тезисы докладов и сообщений Всесоюз. науч. кон-ции (17 - 20 июня 1970 р.). - Минск: Изд-во БГУ, 1970. - С. 209.
67. Вулиця... Тараса Бульби // Літ. Україна. - 1970. - 4 вересня.
68. «Кобзар» - нова книгарня // Літ. Україна. - 1970. - 18 вересня.
69. Видатний француз - співець Запоріжжя (Проспер Меріме) // Запорізька правда. - 1970. - 23 вересня.
70. Клопоти з наголосами // Літ. Україна. - 1970. - 29 вересня.
71. Будні і свята творчого зростання (рец. на зб. Миколи Лиходіда «Свято». - К.: Рад. письменник, 1970) // Запорізька правда. - 1970. - 1 листопада.
72. Варанько Платон Мікітавіч // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1970. - Т.2. - С. 597.
73. Васілеўская Ванда Львоўна // Там само. - С. 613.
74. Ваўчок Марка // Там само. - С. 628.

1971

- 75.** Велет науки і літератури: 100 років від дня народження А. Ю. Кримського // Запорізька правда. - 1971. - 15 січня.
76. Досвітній вогонь революції // Запорізька правда. - 1971. - 24 лютого.
77. З любов'ю да братняга народа // Літаратура і мастацтва. - 1971. - 21 мая.
78. Зачараваны беларускім меласам // Літаратура і мастацтва. - 1971. - 23 липня.
79. Емоційно-експресивна наснаженість мови Франкової збірки «Зів'яле листя» // Матеріали респ. наук. кон-ції, присвяченої 115-річчю з дня народження та 55-річчю з дня смерті І.Я. Франка (тези, повідомлення). - Житомир, 1971. - С.113-114. - В надзаг.: МО УРСР, Житомир. держ. пед. ін-т.
80. Експресивні засоби мови у шкільному й вузівському викладанні практичної стилістики, їх пізнавальне та виховне значення // Взаємозв'язок вузів зі школою. Новий зміст серед. освіти і вузи республіки: Тези доповідей Третьої респ. наук.-практ. кон-ції з питань взаємозв'язків вузів із школами. - Запоріжжя, 1971. - С. 45-46. - В надзаг.: МО УРСР, МВССО УРСР, ЗДП.
81. Шандор Петефі і Україна // Укр. культура в її інтернаціональних зв'язках: Тези доповідей і повідомлень восьмої Укр. славіст. кон-ції 21-24 жовтня 1971 р. - К.: Наук. думка, 1971. - С. 142-143.
82. Братні обійми // Запорізька правда. - 1971. - 29 жовтня.
83. Переклад вірша Я. Купали «Україна» // Там само.
84. Живий у пам'яті нащадків: До 120-річчя з дня народження Івана Манжури // Запорізька правда. - 1971. - 2 листопада.

85. Вігурская Галіна Васілеўна // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1971. - Т. 3. - С. 70.
86. Вішня Астап // Там само. - С. 134.
87. Галаўко Андрэй Васілевіч // Там само. - С. 304.
88. Ганчар Алесь // Там само. - С. 341.
89. Грабінка Яўген Паулавіч // Там само. - С. 577.
90. Грабоўскі Павел Арсенавіч // Там само. - С. 578.
91. Переклади віршів Р. Барадуліна «Камені Брестської фортеці», О. Лойки «Мати» і П. Панченка «Нашим синам» // Комсомолец Запоріжжя. - 1971.- 13 листопада.
92. Речник волі й братерства: До 80-річчя з дня народження Максима Богдановича // Комсомолец Запоріжжя. - 1971. - 9 грудня.
93. Переклади поезій М. Богдановича «Кредо», «Як згадаю я кохану Білорусь», «Не сумуй, що хмари...», «Білорусь, твій народ ще зустрінеться...» // Там само.
94. Гулак-Арцямойскі Пятро Пятровіч // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1971. - Т.4. - С. 80.
95. Драй-Хмара Міхайла // Там само. - С. 268.

1972

96. Шанувальник Стефаникового таланту // Літ. Україна. - 1972. - 25 січня.
97. Переклади віршів П.Панченка «Мітинги великих революцій...», Р. Барадуліна «Моя Батьківщина» і М. Танка «Коли я забуду...» // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 2 березня.
98. На крилах народної пісні // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 18 березня.
99. Рятівники Златої Праги: Образ радянського воїна-визволителя в чеській і словацькій поезії // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 9 травня.
100. Крилаті вирази іншомовного походження як емоційно-експресивний засіб у листах Лесі Українки // Питання фразеології східнослов'янських мов: Тези респ. наук. кон-ції. - К.: Наук. думка, 1972. - С. 115-116.
101. Переклади віршів П. Бровки «А ти іди!», О. Рязанова «Фарби» й О.Лойки «Проліски в окопах» // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 30 травня.
102. Із легіону свободи // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 3 червня.
103. Переклади віршів Г. Гервега «Остання війна» і «Німецьким поетам» // Там само.
104. Із братнього поля // Літ. Україна. - 1972. - 30 червня.
105. Окраса братньої літератури: До 90-річчя з дня народження Янки Купали // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 6 липня.
106. Переклади віршів Я. Купали «Дуб» і «Сонцю» // Там само.
107. «Як образ Білорусії крилатий» // Запорізька правда. - 1972. - 7 липня.
108. Західнослов'янськи в ролі експресивних засобів української мови // Мовознавство. - 1972. - № 4. - С. 51-58.
109. Переклади віршів М. Танка «О, як легко іти...», «Температура серця» і «Ключ журавлиний» // Літ. Україна. - 1972. - 15 вересня.
110. Переклади віршів М. Танка «Мій хліб насущний», «Температура серця», «О, як легко іти...», «Антенна», «Можливо, тому, що в дитинстві...», «Два орли» і «Нефертіті» // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 16 вересня.
111. Народний пісняр // Запорізька правда. - 1972. - 17 вересня.
112. Певец щастя і дружби народів // Індустріальное Запорожье. - 17 септембля.
113. Переклади віршів М. Танка «Пісня дружби» і «Тост за дружбу» // Там само.
114. Позич мені сили, Дніпре // Сучасні запорожці: Нариси. - Дніпропетровськ: Промінь, 1972. - С. 110-114.
115. Говіркове мовлення як джерело експресивних засобів літературної української мови // Питання взаємодії укр. літ. мови і територ. діалектів (тези доповідей та повідомлень). - К.: Наук. думка, 1972. - С. 109-111.

116. Переклади віршів Я. Коласа «Своєму народові», «Скаженого пса на ланцюг!», «Місяць» і «Ми мовчали» // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 14 листопада.
117. Буйноцвіт рідного слова // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 21 листопада.
118. Кабылянская Вольга Юльянаўна // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1972. - Т. 5. - С. 197.
119. Казачэнка Васіль Паўлавіч // Там само. - С. 225.
120. Казланюк Пятро Сцяпанавіч // Там само. - С. 230.
121. Капыленка Аляксандр Іванавіч // Там само. - С. 415.
122. Феномен науки, бранець поезії // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 28 листопада.
123. П.О. Бузук в історії білорусько-українських літературно-наукових взаємин // Тези доповідей і повідомлень другої наук. кон-ції по вивченню білорус.-укр. літ. зв'язків. - Львів, 1972. - С. 49 - 51. - В надзаг.: Ін-т сусп. наук АН УРСР, ЛДУ ім. І. Франка.
124. Наш перший велемудр: До 250-річчя від дня народження Г.С. Сковороди // Комсомолец Запоріжжя. - 1972. - 2 грудня.

1973

125. Дослідник Хортиці // Вітчизна. - 1973. - № 1. - С. 216-217.
126. Світоч болгарської комуни // Комсомолец Запоріжжя. - 1973. - 6 березня.
127. У світі добра (рец. на зб. А. Солонського «Оце мій світ». - Дніпропетровськ: Промінь, 1973) // Комсомолец Запоріжжя. - 1973. - 10 квітня.
128. Белорусизми в ролі експресивних средств українського язика // Тыпалогія і узаемадзеянне слав. моў і літ-р: Тэзісы дакладаў і паведамленняў II рэсп. кан-цыі 17 - 19 мая 1973 г. - Мінск, 1973. - С. 219-220. - В надзаг.: МВССА БССР, БДУ.
129. Посилення виразносці фразеологізмів // Рідне слово. - К.: Наук. думка, 1973. - Вип. 7. - С. 56-60.
130. Земний, звичайний світ... (рец. на зб. А. Солонського «Оце мій світ». - Дніпропетровськ: Промінь, 1973) // Прапор. - 1973. - № 7. - С. 103-104.
131. Натхнений дивосвітом Запоріжжя: До 65-річчя з дня народження Якова Баша // Комсомолец Запоріжжя. - 1973. - 9 серпня.
132. Всесвітньославна Соломія: До 100-річчя з дня народження С. А. Крушельницької // Педагог. - 1973. - 20 вересня.
133. Її пісня лунає над світом // Комсомолец Запоріжжя. - 1973. - 2 жовтня.
134. Окрилений революцією: До 90-річчя з дня народження Я. С. Степового // Педагог. - 1973. - 18 жовтня.
135. Масэнка Гарэнь // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1973. - Т.7. - С. 76.
136. Антропоніми в Шевченкових поезіях (лінгвостилістичний аналіз) // Зб. праць двадцятої наук. шевченківської кон-ції. - К.: Наук. думка, 1973. - С. 141-156.
137. Видатний письменник і педагог: До 135-річчя з дня народження І. С. Нечуя-Левицького // Педагог. - 1973. - 22 листопада.
138. Рыбак Натан Самойлавіч // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1973. - Т.9. - С. 202.
139. Сасюра Уладзімір Мікалаевіч // Там само. - С. 369.
140. Смоліч Юрый Карнеєвіч // Там само. - С. 617.

1974

141. Експресивно-стилістичні функції південнослов'янських мов в українській мові // Укр. слов'янознавство. - Львів: Вид-во ЛДУ, 1974. - № 9 - С. 46 - 49.
142. Буревісниця з-над Німану // Комсомолец Запоріжжя. - 1974. - 31 січня.
143. Переклад новели Цьотки «Присяга над кривавими борознами» // Там само.

144. Сміх крізь сльози: До 110-річчя з дня народження В.І. Самійленка // Педагог. - 1974. - 31 січня.
145. Великий геній и борец за свободу // Индустриальное Запорожье. - 1974. - 10 марта.
146. Цінне, потрібне видання // Педагог. - 1974. - 26 квітня.
147. Стилiстичні функції підрядних речень в усному мовленні // Матеріали респ. наук. кон-ції з проблем синтаксису укр. сучас. усн. літ. мовлення. - Вінниця, 1974. - В надзаг.: АН УРСР, МО УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. Потебні, Вінницький пед. ін-т.
148. Однорідні члени речення як засіб виразності // Трибуна лектора. - 1974. - № 8. - С.42-43.
149. Стэльмах Міхайла Апанасавіч // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1974. - Т. 10. - С. 95.
150. Експресивний іменний словотвір в українській мові // Тези доповідей та повідомлень міжвуз. наук. кон-ції з питань східнослов'ян. словотвору. - К.: Наук. думка, 1974. - С. 92-93. - В надзаг.: АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. Потебні, МО УРСР, ЗДПІ.
151. Вставлені словосполучення й речення у творах Леся Мартовича // Укр. мовознавство. - К.: Вища школа, 1974. - Вип. 2. - С. 38-40.
152. Яноўскі Юрый Іванавіч // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1974. - Т.11. - С. 546.
153. Нагнібеда Мікола Львовіч // Там само. - С. 643.

1975

154. Прикладка як засіб виразності // Трибуна лектора. - 1975. - № 4. - С. 45-46.
155. Явища експресивного синтаксису в новелах В. Стефаніка // Студії з мовознавства. - К.: Вища школа, 1975. - С. 236-241.
156. Переклади віршів Р.Няхая «Ідуть поїзди», М. Танка «Я не вважав би солдатом себе», Я. Сипакова «Молитва над колискою», Я. Коласа «Комсомольцям» і П. Макаля «Здається, загоєно рани» // Комсомолец Запоріжжя. - 1975. - 21 червня.
157. Переклад вірша М. Танка «Ми світ не ділили» // Запорізька правда. - 1975. - 22 червня.
158. Піліпенка Сяргей Уладзіміравіч // Беларус. сав. энцыклапедыя. - Мінск: Выд-ва АН БССР, 1975. - Т. 8. - С. 435.
159. Світоч вітчизняної філології // Педагог. - 1975. - 26 вересня.
160. Синтаксис словосполучення і простого речення - К.: Наук. думка, 1975. - 224 с. - Співавтори: Вихованець І.Р., Грищенко А.П., Дудик П.С., Єрмоленко С.Я., Іваницька Н.Л., Лобода В.В., Недбайло Л.І., Плющ М.Я., Сологуб Н.М.
161. Емоціонально-експресивная лексика в посланнях Івана Вишенского // Актуальные проблемы исторической лексикологии восточнослав. языков: Тезисы докладов и сообщений всесоюз. науч. кон-ции. - Днепропетровск, 1975. - С. 158. - В надзаг.: АН СССР, Ин-т рус. языка, МВССО СССР, АН УССР, Ин-т языковедения им. А. Потебни, ДГУ.

1976

162. Ще одна радянська енциклопедія // Педагог. - 1976. - 9 січня.
163. Белорусская советская энциклопедия // Индустриальное Запорожье. - 1976. - 9 января.
164. Рец. на кн.: Орфографічний словник української мови. - К.: Наук. думка, 1975 // Мовознавство. - 1976. - № 1. - С. 88-90. - Співавтор: Олійник І.С.
165. Видатний педагог-революціонер // Педагог. - 1976. - 28 травня.
166. Народний учитель // Рад. школа. - 1976. - № 6. - С. 101-103.
167. Присвячена братньому єднанню // Педагог. - 1976. - 18 червня.

168. Білорусознавчі інтереси Володимира Гнатюка // Ленінський промінь. - 1976. - 2 жовтня.

169. Вплив науково-технічного прогресу на збагачення експресивних засобів української мови // Наук.-техн. прогрес і мова: Тези доповідей респ. наук. кон-ції. - Житомир, 1976. - С.163-164. - В надзаг.: МВССО УРСР, МО УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. Потебні АН УРСР, Житомир. пед. ін-т.

170. Народнопісенне слово як засіб естетичного виховання учнів на уроках мови // Укр. мова і л-ра в школі. - 1976. - № 11. - С. 66-73.

171. Написаний нашими викладачами // Педагог. - 1976. - 19 листопада.

172. Глибокі корені (рец. на кн.: Т. В. Кабржыцкая, В. П. Рагойша. Карані дружбы. - Мінск: Выд-ва БДУ, 1976) // Народ. творчість та етнографія. - 1976. - С. 91-92.

173. Шлях професора (С.П. Самійленка) // Педагог. - 1976. - 24 грудня.

174. Алітерація // Шевченківський словник. - К.: Головна редакція УРЕ, 1976. - Т.І. - С.32.

175. Градація // Там само. - С. 168.

176. Корш Федір Євгенович // Там само. - С. 319.

177. Автори - запорізькі науковці // Запорізька правда. - 1976. - 31 грудня.

178. Степан Пилипович Самійленко // Інформаційні матеріали наук. ради з проблеми «Закономірності розвитку нац. мов у зв'язку з розвитком соц. націй». - К.: Наук. думка, 1976. - Вип. 21. - С. 29-30.

179. Прізвиська в системі експресивних засобів народнорозмовної мови (на матеріалі говірок Запорізької та Дніпропетровської областей) // Повідомлення Укр. ономаст. комісії. - К.: Наук. думка, 1976. - Вип. 14. - С. 16-20.

1977

180. Емоційно-експресивна лексика в українських степових говірках Запорізької області // XIУ Респ.діалектолог. нарада: Тези доповідей. - К.: Наук. думка, 1977. - С. 101-102.

181. Переспіви та переклади Т. Г. Шевченка // Шевченківський словник. - К.: Головна редакція УРЕ, 1977. - Т.2. - С. 97-98.

182. Сюжет // Там само. - С. 250-251.

183. Студентська звітно-наукова // Педагог. - 1977. - 20 травня.

184. Науковий симпозіум // Педагог - 1977. - 21 квітня.

185. Говіркове мовлення як джерело експресивних засобів української літературної мови // Укр. літ. мова в її взаємодії з територіальними діалектами. - К.: Наук. думка, 1977. - С. 189-200.

186. Вопросы белорусского языкознания в трудах Н. К. Грунского // Тыпалогія слав. моў і узаемадзеянне слав. літ-ур: Тэзісы дакладаў III Рэсп. канф-цыі. - Мінск: Выд-ва БДУ, 1977. - С. 293-294.

1978

187. Науково-технічна революція і засоби виразності української мови // Укр. мова і л-ра в школі. - 1978. - № 5. - С. 27-34.

188. Алітерація // Шевченківський словник. - К.: Головна редакція УРЕ.. - 1978. - Т.1 (2-ге видання). - С. 32.

189. Градація // Там само. - С. 168.

190. Корш Федір Євгенович // Там само. - С. 319.

191. Переспіви та переклади Т. Г. Шевченка // Там само. - Т.2. - С. 97 - 98.

192. Сюжет // Там само. - С. 250 - 251.

193. Фразеологія говірок Нижньої Наддніпрянищини // Проблеми дослідження діалект. лексики і фразеології укр. мови: Тези доповідей. - Ужгород, 1978. - С. 105-106. - В надзаг.: МВССО УРСР, УЖДУ, АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. Потебні.

194. Мова - візитна картка вчителя // Педагог. - 1978. - 8 грудня.

1979

195. З мовотворчої спадщини Кобзаря // Укр. мова і л-ра в школі. - 1979. - № 3. - С. 21-25.

196. Мовні контрасти і мовна експресія // Мовознавство. - 1979. - С. 44-49.

197. Українська частина «Лексикона» П. Беринди з лінгвостилістичного погляду // Питання східнослов'ян. лексикографії XI - XVII ст. - К.: Наук. думка, 1979. - С. 99-101.

198. З глибин народної мудрості // Комсомолец Запоріжжя. - 1979. - 24 листопада.

199. Експресивно-стилістичні функції білорусизмів в українській мові // Культура слова. - К.: Наук. думка, 1979. - Вип. 17. - С. 15-26.

1980

200. Легенда «Комісар на золотому коні» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 12 січня.

201. Вияв дружби // Літ. Україна. - 1980. - 1 лютого.

202. Норми словотворення і мовна експресія // Мовознавство. - 1980. - № 2. - С. 13-20.

203. Переказ «Подвиг розвідниці» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 8 травня.

204. Гомін сивого Азова (легенди «Дві сестри», «Дарунок милого» і «Помста»; редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 25 травня.

205. Легенда «Любов дніпрянки» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 14 червня.

206. Легенда «Кара» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 30 серпня.

207. Легенда «Сильніша за смерть» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 13 вересня.

208. Переказ «Провчили» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 18 жовтня.

209. Легенда «Зоря безсмертя» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1980. - 11 листопада.

1981

210. Легенда «Занапашена врода» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 17 січня.

211. Переказ «Народний месник» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 7 лютого.

212. Скарб серця // Педагог. - 1981. - 20 лютого.

213. Із родини Прометей: До 110-ї річниці з дня народження Лесі Українки // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 26 лютого.

214. Легенда «Нескорена полонянка» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 17 березня.

215. Так чия ж то полонянка? // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 11 квітня.

216. Українсько-білоруський словник (анотація на видання: В. П. Лемцюгов. Українсько-білоруські слоўнік. - Мінск: Вышэйшая школа, 1980. - 688с.) // Рад. освіта. - 1981. - 11 квітня.

217. Василь Стефаник: До 110-річчя з дня народження // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 14 травня.

- 218.** Харків у творчій біографії Янки Купали // Тези доповідей четвертої наук. кон-ції по вивченню укр.-білорус. літ. і фольклор. зв'язків. - Суми, 1981. - С. 26-27. - В надзаг.: МО УРСР, Сумський ДПШ.
- 219.** Втеча з неволі (перекази «І назвали Юрківкою» та «Загнаний жеребець»; запис і редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 13 серпня.
- 220.** Стилiстичне увиразнення фразеологiзмiв // Укр. мова і л-ра в школі. - 1981. - № 9. - С. 60-62.
- 221.** Легенда «Гора над Кінською» (запис і редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 8 вересня.
- 222.** Невичерпне джерело збагачення мови // Культура слова. - К.: Наук. думка, 1981. - Вип.21. - С. 15-19.
- 223.** Там, де маки червоні (легенди «На старих руїнах» і «Бунтарева родина»; редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 3 жовтня.
- 224.** Фонетична варіантність слова і мовна експресія // Мовознавство. - 1981. - № 5. - С. 28-35.
- 225.** Переказ «Бенкет хижаків» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 5 листопада.
- 226.** Зорі над степом (легенди «І подарує вона людям скарби свої» та «Порада чумаків»; редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 5 грудня.
- 227.** Вірш «Спомин» // Комсомолец Запоріжжя. - 1981. - 10 грудня.
- 228.** Драй-Хмара Михайла // Беларус. ССР: Кароткая энцыклапедыя: Біяграфічны даведнік. - Мінск: БелСЭ, 1981. - Т.5. - С. 210.
- 229.** Масэнка Тарэнь // Там само. - С. 410.
- 230.** Піліпенка Сяргей Уладзіміравіч // Там само. - С. 484.
- 231.** Сасюра Уладзімір Мікалаевіч // Там само. - С. 541.

1982

- 232.** Ознайомлення учнів із стилістичними нормами української мови під час вивчення іменника // Методичні поради до комплексної підготовки студентів-філологів. - Запоріжжя, 1992. - С. 105-111. - В надзаг.: МО УРСР, Запорізьке обл. пед. тов-во, Запорізький ОІУКВ, ЗДПШ, К-ра укр. мови.
- 233.** «Написано рукою Купали» (рец. на кн.: Вячаслау Рагойша. Написана рукою Купали. - Мінск: Выд-ва БДУ, 1981) // Літ. Україна. - 1982. - 4 березня.
- 234.** Вірш «Прихід весни» // Комсомолец Запоріжжя. - 1982. - 13 квітня.
- 235.** Спрямованість - професійна // Педагог. - 1982. - 16 квітня.
- 236.** Дружба і творчі зв'язки Я. Купали та Я. Коласа з українськими письменниками // Янка Купала та Якуб Колас і Україна: Тези доповідей п'ятої наук. кон-ції з питань укр.-білорус. літ. і фольклор. зв'язків. - Суми, 1982. - В надзаг.: МО УРСР, Сумський ДПШ.
- 237.** Переказ «Піймала облизня» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1982. - 17 червня.
- 238.** Великий поет братнього народу // Комсомолец Запоріжжя. - 1982. - 6 липня.
- 239.** Переклад вірша Я. Купали «Захід сонця» // Там само.
- 240.** Щира дружба, плідна співпраця // Літ. Україна. - 1982. - 8 липня.
- 241.** Добрий підсумок (рец. на кн.: Петро Ребро. Вибране: Поезії. - К.: Дніпро, 1982) // Запорізька правда. - 1982. - 25 липня.
- 242.** Дбаймо про красу і силу поетичного слова // Запорізька правда - 1982. - 8 серпня.
- 243.** Непогасна зоря поета // Комсомолец Запоріжжя. - 1982. - 2 вересня.
- 244.** Веселкові мости братерства // Комсомолец Запоріжжя. - 1982. - 16 вересня.
- 245.** Переклади віршів М. Танка «В краю моїм отчім...» і «Казки» // Там само.
- 246.** Творчя сувязі Янки Купали з українськими савецкімі письменніками // Творчая спадчына Янки Купали і Якуба Коласа і развіцце слав. моў і літ-р: Рэсп. навук. кан-цыя,

присвячана 100-гадзю з дня нараджэння народ. паэтау БССР Я.Купалы і Я. Коласа: Тэзісы дакладаў. - Мінск: Вышэйшая школа, 1982. - С. 115-117.

247. Вірш «Хортицькі дуби» // Комсомолец Запоріжжя. – 1982. - 18 грудня.

1983

248. Вірш «Вечір-скіф з високої могили...» // Комсомолец Запоріжжя. - 1983. - 17 березня.

249. Поради викладачеві щодо засвоєння майбутніми вчителями-словесниками основних понять лінгвостилістики // Професійна підготовка вчителів-філологів: Метод. поради до викладання синтаксису, стилістики та здійснення міжпред. зв'язків. - Запоріжжя, 1983. - С. 29-34. - В надзаг.: Запорізьке обл. пед. тов-во, Запорізький ОУКВ, ЗДПІ, К-ра укр. мови.

250. Пошуки словесників // Педагог. - 1983. - 15 квітня.

251. Експресивні інтерферентні елементи в лексиці українських діалектів // Структура і розвиток укр. говорів на сучас. етапі: Тези доповідей і повідомлень. - Житомир, 1983. - С. 79-80. - В надзаг.: Ін-т мов-ва ім. О. Потебні АН УРСР.

252. Вірш «На Гаймановій могилі» // Комсомолец Запоріжжя. - 1983. - 7 травня.

253. Засоби експресивного волевиявлення в українській мові // Мовознавство. - 1983. - №3. - С. 35-41.

254. Самійленко Стефан Пилипович // УРЕ. - К.: Головна ред-ція УРЕ, 1983. - Т.10. - С. 12.

255. Легенда «У хвилях Кінської» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1983. - 20 серпня.

256. Легенда «Озеро Лебедеве» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1983. - 1 жовтня.

257. Раджу прочитати // Педагог. - 1983. - 14 жовтня.

258. Переказ «Слобода Краснокутівка» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1983. - 5 листопада.

259. Стилiстичні можливості словотвірних варіантів // Укр. мова і літ-ра в школі. - 1983. - № 11. - С. 38-40.

260. Легенда «Марусина верба» (запис, редакція) // Педагог. - 1983. - 30 грудня.

261. Самійленко Стефан Филиппович // УСЭ. - К.: Главная ред-ция УСЭ, 1983. - Т. 9. - С. 445.

1984

262. Речевая экспрессия и актуальные вопросы украинской лингвостилістики: Автореф. дис. на соиск. учен. степ. докт. филол. наук. - К., 1984. - 41 с. - В надзаг.: АН УССР, Ин-т языковедения им. А. Потебни.

263. Основи мовної експресії. - К.: Вища школа, 1984. - 168 с.

264. Теоретичні засади дослідження експресивних засобів української мови // Мовознавство. - 1984. - № 2. - С. 11-18.

265. Навчаючись, досліджуємо // Педагог. - 1984. - 20 січня.

266. Легенда «Народжена вдруге» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1984. - 16 червня.

267. Докторська висота (інтерв'ю) // Педагог. - 1984. - 22 червня.

268. Про один експеримент на практичних заняттях з української стилістики // Педагогічно-фахова підготовка вчителів-філологів. - Запоріжжя, 1984. - С. 45-51. - В надзаг.: Запорізьке обл. пед. тов-во, Запорізький ОУКВ, ЗДПІ, К-ра укр. мови.

269. Белавус Дзмітро // Энц-дзя л-ры і мастацтва Беларусі. - Мінск: БелСЭ, 1984. - Т. 1. - С. 323.

270. Бялецкі Аляксандр Іванавіч // Там само. - С. 541-542.

271. Варанько Платон Мікітавіч // Там само. - С. 574.
 272. Вігурская Галіна Васілеўна // Там само. - С. 614.
 273. Вінграноўскі Мікалай Сцяпанавіч // Там само. - С. 626-627.
 274. Вішня Астап // Там само. - С. 664-665.
 275. Увесь із краси: До 90-річчя від дня народження О. П. Довженка // Комсомолец Запоріжжя. - 1984. - 11 вересня.
 276. Нова праця видатного вченого // Педагог. - 1984. - 19 жовтня.
 277. Переказ «Перелякалися на смерть» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1984. - 20 листопада.

1985

278. В степах над Гайчуром-рікою (легенди й перекази «Паліївська криниця», «На туркені оженюся...» і «Чумацьке плесо»; редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1985. - 28 лютого.
 279. Переказ «Таємниця степової балки» (редакція) // Педагог. - 1985. - 7 березня.
 280. Дериваційна варіантність слова і мовна експресія // Дослідження з словотвору та лексикології. - К.: Вища школа, 1985. - С. 110-116.
 281. Мудрість наших земляків // Комсомолец Запоріжжя. - 1985. - 18 травня.
 282. У пошуках істини // Комсомолец Запоріжжя. - 1985. - 8 серпня.
 283. Ганчар Алесь // Энц-дья л-ры і мастацтва Беларусі. - Мінск: БелСЭ, 1985. - Т. 2. - С. 32.
 284. Із скарбниць античної культури // Запорізький ун-т. - 1985. - 20 вересня.
 285. Золотий ключ // Запорізька правда. - 1985. - 20 жовтня.
 286. Легенда «Кара» (запис, редакція) // Легенди та перекази. - К.: Наук. думка, 1985. - С. 248-249.
 287. Переказ «Народний месник» (запис, редакція) // Там само. - С. 249-251.
 288. Легенда «Дві сестри» (редакція) // Там само. - С. 130-131.
 289. Легенда «Зоря безсмертя» (редакція) // Там само. - С. 338.
 290. Легенда «Комісар на золотому коні» (запис, редакція) // Там само. - С. 336-338.
 291. Переказ «Подвиг розвідниці» // Там само. - С. 350-351.
 292. Народний академік // Запорізький ун-т. - 1985. - 20 листопада.
 293. Невтомний трудівник // Запорізький ун-т. - 1985. - 29 листопада.
 294. Нова кафедра // Запорізький ун-т. - 1985. - 20 грудня.

1986

295. Виступ під рубрикою «Слово - керівникам наукових напрямків» // Запорізький ун-т. - 1986. - 21 березня.
 296. Запрошуємо у світ філології // Запорізький ун-т. - 1986. - 11 квітня.
 297. Добірка фраз-мів «Правда та брехня - як вогонь та вода» (запис) // Комсомолец Запоріжжя. - 1986. - 12 квітня.
 298. Добірка фраз-мів «Добре того вчить, хто хоче все знать» (запис) // Комсомолец Запоріжжя. - 1986. - 9 серпня.
 299. Кос-Анатольскі Анатоль Іосіфавіч // Энц-дья л-ры і мастацтва Беларусі. - Мінск: БелСЭ, 1986. - Т. 3. - С.111.
 300. Літвін Сцяпан Міхайлавіч // Там само. - С. 281.
 301. Максiмoвiч Мiхaйл Aляксaндрoвiч // Там само. - С. 406.
 302. Навічэнка Леанід Мікалаевіч // Там само. - С. 739. - Спiвaвтoр: В.Я. Буран.
 303. Два словы пра слоўнік, I (рец. на кн.: Д. И. Ганич, И. С. Олейник. Русско-украинский и украинско-русский словарь. - К.: Рад. школа, 1984) // Моўныя адзiнкi у кaнтэкcце. - Мiнск, 1986. - С. 120-122. - В надзaг.: МА БССР, Мiнскi дзьярж. пeд. iн-т.

304. Переклади віршів О. Кочербитова «Червоне і чорне» та «Розбушувався ураган...» // Слово землі світанкове. - Дніпропетровськ: Промінь, 1986. - С. 40-41.
305. На піднесенні // Запорізький ун-т. - 1986. - 5 грудня.
306. Багалеї Дзмітрій Іванавіч // Янка Купала: Энцыклапед. даведнік. - Мінск: БелСЭ, - 1986. - С. 57.
307. Бажан Мікола // Там само. С. 59.
308. Білавус Дзмітро // Там само. - С. 89.
309. Білецькі Міхайла // Там само.
310. «Більшовик Полтавщини» // Там само.
311. Бойка Рыгор Піліпавіч // Там само. - С. 91.
312. Бузук Петр Апанасавіч // Там само. - С. 91.
313. Бычко Валянцін Васілевіч // Там само. - С. 99.
314. Васілеўская Ванда Львоўна // Там само. - С. 106.
315. Вігурская Галіна Васілеўна // Там само. - С. 113.
316. «Вісті ВУЦВК» // Там само. - С. 114.
317. «Вітчизна» // Там само. - С. 115-116.
318. Вішня Астап // Там само. - С.116.
319. Галота Петр Іванавіч // Там само. - С. 147.
320. Ганчар Алесь // Там само. - С. 148.
321. Ганчарук Захар Уласавіч // Там само.
322. Ганчарэнка Іван Іванавіч // Там само.
323. Гарэцкі Пятро // Там само. - С. 152.
324. Губар Аляксандр Іванавіч // Там само. -С. 173.
325. Дарошка Пятро // Там само. - С. 186.
326. «Дніпро» // Там само. - С. 200.
327. Дрок Канстанцін Леанідавіч // Там само. - С. 204.
328. Жываткоў Алег Аляксандравіч // Там само. - С. 219.
329. Зераў Мікола // Там само. - С. 250.
330. Зісман Марк Давыдавіч // Там само. - С.251.
331. Капыленка Аляксандр Іванавіч // Там само. - С. 284.
332. Карак Уладзімір Дзмітрыевіч // Там само. - С. 285.
333. Карнайчук Аляксандр Еўдакімавіч // Там само. - С. 287.
334. Кацнельсон Абрам Ісакавіч // Там само. - С. 291.
335. Качарга Іван Антонавіч // Там само. - С. 292.
336. Крыжаніўскі Сцяпан Андрэевіч // Там само. - С. 306.
337. «Культура і побут» // Там само. - С. 308.
338. Лешчанка Міраслава Піліпаўна // Там само. - С. 338.
339. Лісавенка Надзея Паўлаўна // Там само. - С. 345.
340. Літвін Сцяпан Міхайлавіч // Там само. - С. 353.
341. «Літературна Україна» // Там само. - С. 353-354.
342. «Літературний журнал» // Там само. - С. 355.
343. Лубкіўскі Раман Мар'янавіч // Там само. - С. 359.
344. Макрыеў Юрый Аляксеевіч // Там само. - С. 374.
345. Малакоў Георгій Васілевіч // Там само. - С. 377.
346. Малышка Андрэй Самойлавіч // Там само. - С. 378.
347. Масэнка Тарэнь // Там само. - С. 385.
348. Мікітэнка Іван Кандратавіч // Там само. - С. 395.
349. «Молодь України» // Там само. - С. 406 - 407.
350. Муратаў Ігор Лявонцьевіч // Там само. - С. 411.
351. Навіцкі Аляксей Мікалаевіч // Там само. - С. 422.
352. Нагнібеда Мікола // Там само. - С. 423.
353. Назарэнка Юрый Іванавіч // Там само. -С. 427.

354. Нарубіна Ева Усцімаўна // Там само. - С. 431.
 355. Палуян Сяргей Епіфанавіч // Там само. - С. 455.
 356. Паніў Андрэй Сцяпанавіч // Там само. - С. 459.
 357. Панч Пятро // Там само.
 358. Паўлычка Дзмітро // Там само. - С. 466 - 467.
 359. Пашко Андрэй Яфрэмавіч // Там само. - С. 468.
 360. Піліпенка Сяргей Уладзіміравіч // Там само. - С. 485.
 361. «Плуг» // Там само. - С. 487.
 362. Прамова (Я. Купалы) на урачыстым пасяджэнні у Кіеускім тэатры оперы і балета з нагоды 125-годдзя з дня нараджэння Т. Шаучэнкі // Там само. - С. 501.
 363. Прыгара Марыя Аркадзьеўна // Там само. - С. 505.
 364. П'яноў Уладзімір Якаўлевіч // Там само. - С. 512.
 365. «Рада» // Там само. - С. 516.
 366. «Радянська Україна» // Там само. - С. 519.
 367. Рыльскі Максім Тадэвіч // Там само. - С. 537.
 368. Сасюра Ўладзімір Мікалаевіч // Там само. - С. 549.
 369. Свідзінскі Ўладзімір Яфімавіч // Там само. - С. 552.
 370. Свяціцкі Іларыен Сяменавіч // Там само. - С. 552 - 553.
 371. Скляр Феафан Федаравіч // Там само. - С. 560.
 372. Сліпчук Петр Аляксеевіч // Там само. - С. 562.
 373. «Советская Украина» // Там само. - С. 567.
 374. Струцінскі Валянцін Рыгоравіч // Там само. - С. 577.
 375. Ступак Юрый Пятровіч // Там само.
 376. Ткачэнка Валянціна Данілаўна // Там само. - С. 593.
 377. Тычына Паўло // Там само. - С. 600.
 378. «Україна» // Там само. - С. 612.
 379. Украінская літаратура і Янка Купала // Там само. - С. 612-616. - Співавтор: У. А. Дарашэнка.
 380. Усэнка Паўло // Там само. - С. 618.
 381. Фамін Яўген Паўлавіч // Там само. - С. 621.
 382. Ціговіч Іван Паўлавіч // Там само. - С. 643-644.
 383. Цярэшчанка Мікола // Там само. - С. 649.
 384. Чалы Багдан Іосіфавіч // Там само. - С. 651.
 385. Чапурны Дзмітрый Іванавіч // Там само.
 386. «Червоний шлях» // Там само. - С. 655.
 387. Юшчанка Алекса // Там само. - С. 689.

1987

388. Енцыклапедыя братерства // Запорізька правда. - 1987. - 1 лютого.
 389. У скарбніцу славістыкі // Запорізький ун-т. - 1987. - 20 лютого.
 390. Розкований Прометей України // Запорізький ун-т. - 1987. - 6 березня.
 391. «Янка Купала» (анотація на кн.: Янка Купала. Энцыклапед. даведнік. - Мінск: БелСЭ, 1986) // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 28 березня.
 392. Добірка фраз-мів пад рубр. «Як кажуть на Запоріжжі» // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 18 квітня.
 393. Наша Хортиця: Открытое письмо представителей трудовой и культурной общественности города ко всем запорожцам // Индустриальное Запорожье. - 1987. - 17 апреля. - Соавторы: Артозеев Г.С., Богуславский В.В., Ужва Н. Я., Калиш В. Н., Король А. П., Малеванный А. М., Отрощенко В. В., Рачковская М. М., Сухомлина А. Н., Шаповалов Г. И.

- 394.** Легенди «Фортеця на Кучугурах», «Озеро Цареград» і «Велетень Гайман» (запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 16 травня.
- 395.** Виступ у колі критиків і літературознавців («Іспит часу») // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 16 травня.
- 396.** Білорусознавчі інтереси А. Ю. Кримського // IX Респ. славіст. кон-ція, 12 - 14 травня 1987р.: Тези доповідей і повідомлень, I. - Одеса, 1987. - С. 194-195. - В надзаг.: АН УРСР, Укр. комітет славістів, Ін-т мов-ва ім. О. Потебні, Одеський ДУ.
- 397.** Піліпенка Сяргей Уладзіміравіч // Энцыкл-дзя л-ры і мастацтва Беларусі. - Мінск : БелСЭ, 1987. - Т. 4. - С. 280.
- 398.** Сасюра Ўладзімір Мікалаевіч // Там само. - С. 649.
- 399.** Добірка фраз-мів «Вискочила, як Дунька з маку» // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 11 липня.
- 400.** Трудівник рідного письменства // Запорізький ун-т. - 1987. - 25 вересня.
- 401.** Запорожью - памятник Т. Г. Шевченко! // Индустриальное Запорожье. - 1987. - 26 сентября. - Соавторы: Арадунова Г., Артозеев Г., Блудов И., Жилковский В., Зибров Б., Игнатенко В., Ключенко А., Кузнецова Н., Лиходед Н., Минаков А., Носач Т., Носенко И., Носик О., Пометун Г., Ребро П., Степаненко И., Ужва Н., Форостецкий В., Хаджинов Л., Хамула А.
- 402.** Емоційно-експресивна наснаженість поетичної мови В.Поліщука // Тези доповідей і повідомлень респ. літ. читань «Літ. процес на Україні 20-30-х років і творчість В.Поліщука». - Рівне, 1987. - С. 61-63. - В надзаг.: МО УРСР, Рівн. держ.пед. ін-т, Обл. орг-ція СПУ, Обл. орг-ція Т-ва любителів книги УРСР, Обл. орг-ція УТОПШ.
- 403.** Добірка фраз-мів «Вискочив, як Ілько з гороху» (запис) // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 17 жовтня.
- 404.** Олесь Гончар і Білорусія // Розвиток укр.-білорус. літ. і фольк. зв'язків у рад. епоху. - Суми, 1987. - С.11-12. - В надзаг.: Сум ДПШ.
- 405.** На березі нашої духовності // Літ. Україна. - 1987. - 29 жовтня.
- 406.** Вперше українською (рец. на кн.: Листи темних людей. - К.: Дніпро, 1987) // Друг читача. - 1987. - 12 листопада.
- 407.** Чарівні перетворення (легенди «Про матір-зозулю», «Ластівки й зозуля», «Зозуля і соловейко» (редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 12 грудня.
- 408.** Добірка фразеологізмів «У Мусія - чудасія...» (запис) // Комсомолец Запоріжжя. - 1987. - 19 грудня.
- 409.** Із безцінної спадщини // Запорізький ун-т. - 1987. - 25 грудня.
- 410.** Слово - мысли крыло // Индустриальное Запорожье. - 1987. - 29 декабря.
- 411.** Шчурат Васіль Рыгоравіч // Энцыкл-дзя л-ры і мастацтва Беларусі. - Мінск: БелСЭ, 1987. - Т. 5. - С. 600.
- 412.** Шымкевіч Федар Спірыдонавіч // Там само. - С. 606.

1988

- 413.** Учитель мови і перебудова // Запорізька правда. - 1988. - 13 січня.
- 414.** Добірка фраз-мів «Літо дбає, а зима підбирає» (запис) // Комсомолец Запоріжжя. - 1988. - 16 січня.
- 415.** З кращими результатами // Запорізький університет. - 1988. - 19 лютого.
- 416.** Ой у полі могила ... (легенди «Як Грицько Пампура скарб шукав» і «Чумакова пригода»; запис, редакція) // Комсомолец Запоріжжя. - 1988. - 20 лютого.
- 417.** За підсумками атестації // Запорізький ун-т. - 1988. - 4 березня.
- 418.** Вірш «Сонце любові» // Комсомолец Запоріжжя. - 1988. - 5 березня.
- 419.** Вірш «Керманичу наших бригадин» // Запорізький ун-т. - 1988. - 1 квітня.
- 420.** Вірш «Бригадини пливуть» // Комсомолец Запоріжжя. - 1988. - 2 квітня.
- 421.** З братерськими пачуццями // Літ-ра і мастацтва . - 1988. - 1 красавіка.

422. Прагнем університетського рівня // Запорізький ун-т. - 1988. -15 квітня.
423. Дивосвіт філології // Запорізький ун-т. - 1988. - 22 квітня.
424. Легіонер свободи // Жовтень. - 1988. - № 4. - С. 12.
425. Переклади поезій Г. Гервега «Німецьким поетам», «Давай без кінця!», «Молоді і сивоглаві» // Там само. - С. 11-12.
426. Переклади поезій М. Богдановича «Станемо, браття, на прю», «Бий, громовице, знов і знову!», «Не сумуй, що хмари...», «Народ мій! Жебрак з-під воріт!», «Дощ у полі і холод...», «Ой чому я став поетом», «Перша любов», «Як хороше, коли дитя...», «Смертю смерть поправ», «Озеро», «Осінньої ночі» // Комсомолец Запоріжжя. - 1988. - 14 травня.
427. Двомовність у лінгвостилістичному аспекті // Двужычые в совет. общ-ве (двужычые и многоязычые как характерная особенность общ.-полит. и культур. жизни совет. общ-ва): Тезисы респ. науч. кон-ции 11 - 13 мая 1988 г. - Винница, 1988. - С. 274-275. - В надзаг.: АН УССР, Ин-т языковедения им. А. Потебни, МП УССР, Винницкий гос. пед. ин-т.
428. Вірш «Слово» // Запорізький ун-т. - 1988. - 20 травня.
429. Дорогоцінний дарунок // Вітчизна. - 1988. - № 7. - С. 203-204.
430. Рец. на кн.: Поповський А. М. Мова фольклору та художньої літератури південної України ХІХ - початку ХХ століття. - Дніпропетровськ, 1987. - 83с. // Совет. славяноведение. - 1988. - № 4. - С. 115.
431. Добірка фраз-мів «Лучше руками, чим язиком» (запис) // Комсомолец Запоріжжя. - 1988. -10 вересня.
432. Мовна естетика в системі екологічного виховання // Рац. использование, охрана, воспроизводство биолог. ресурсов и эколог. воспитание: Тезисы респ. кон-ции 27-29 сентября 1988 г. - Запорожье, 1988. - С. 305-306. - В надзаг.: МВССО УССР, АН УССР, Гос. комитет по охране природы при Совмине УССР, ЗГУ.
433. История украинской поэтической лексики // Актуальные проблемы историч. лексикологии и лексикографии восточнослав. языков: Тезисы докладов. Часть 2. - Днепропетровск, 1988. - С. 7-8. - В надзаг.: Госкомитет СССР по народ. образованию, ДнГУ, Ин-т рус. языка АН СССР, Ин-т языковедения АН УССР.
434. Добірка фраз-мів «Батька й матір шанувать - горя не знать» (запис) // Комсомолец Запоріжжя. - 1988. - 22 жовтня.
435. Слово про мову // Запорізький ун-т. - 1988. - 9 грудня.
436. Вірш «Позиція» // Запорізький ун-т. - 1988. -16 грудня.
437. Шукати нове // Запорізький ун-т. - 1988. - 23 грудня.
438. Багатозначність // Укр. літ. енци-дія. - К.: Головна ред-ція УРЕ, 1988. - Т. І. - С. 106.
439. Вульгаризми // Там само. - С. 366.
440. Естетика мовотворчості О. Гончара // Літ. процес і творча індивідуальність письменника (на матеріалі творчості Олесь Гончара) : Тези доповідей обласної кон-ції. - Дніпропетровськ, 1988. - С. 222-223. - В надзаг.: Держ комітет СРСР по нар. освіті, ДнДУ.

1989

441. Вуз чекає змін // Запорізький ун-т. - 1989. - 13 січня.
442. Дебати закінчилися. Що далі? (інтерв'ю) // Комсомолец Запоріжжя. - 1989. - 14 січня.
443. Коментар до результатів соціологічного дослідження в газеті «Индустриальное Запорожье». - 1989. - 20 січня.
444. На сторожі рідного слова // Запорізький ун-т. - 1989. - 24 лютого.
445. Українськомовна епістолярія Т. Г. Шевченка в лінгвостилістичному аспекті // Шевченко і розвиток мов та літ-р народів СРСР і країн соц. співдружності: Тези доповідей і повідомлень респ. наук. кон-ції (6-7 березня 1989 року). - К., 1989. - С. 123-124. - В надзаг.: КДУ.
446. Вірш «Правда вогнелика» // Запорізький ун-т. - 1989. -3 березня.

447. Вірш «Дивний сон» // Комсомолец Запоріжжя. - 1989. - 4 березня.
448. Апостол правди і свободи // Запорізька правда. - 1989. - 8 березня.
449. У храмі рідного слова // Запорізький ун-т. - 1989. - 14 квітня.
450. Мовна ситуація на Нижній Наддніпрянщині // Київський ун-т. - 1989. - 13 березня.
451. Інтерв'ю газеті «Комунарівець» . - 1989. - 26 квітня.
452. «Мета - духовне оздоровлення радянської людини» // Запорізька правда. - 1989. - 30 квітня.
453. Моя гражданская позиция // Индустриальное Запорожье. - 1989. - 30 апреля.
454. Переклад вірша М. Богдановича «Дош у полі і холод...» // Літ-ра народів СРСР: Хрестоматія. - К.: Рад. школа, 1989. - С. 108-109.
455. Інтерв'ю газеті «Комсомолец Запоріжжя». - 1989. - 13 травня.
456. Повернути ім'я вузові... // Літ. Україна. - 1989. - 8 червня. - Співавтор: Пуха І.
457. Актуальні проблеми шевченкознавства // Вічний сучасник: Тези доповідей і повідомлень наук.-практ. кон-ції, присвяченої 175-ій річниці з дня народження Т.Г. Шевченка. - Запоріжжя, 1989. - С. 7-8.
458. Переказ «Народний месник» (запис, редакція) // Укр. нар. казки, легенди, анекдоти. - К.: Молодь, 1989. - С. 401-403.
459. Легенда «Кара» (запис) // Поповський А.М. Значення південноукраїнських степових говорів у формуванні літературно-національної мови. - Дніпропетровськ, 1989. - С. 66-67.
460. Пісня «Зашарівся весь некрутський набір» (запис) // Там само. - С. 67-68.
461. Добірка фраз-мів «Прислів'я та приказки, записані в 50-80-х рр. на території Запорізької області Чабаненком В.А.» // Там само. - С. 68-73.
462. Із класичної спадщини (рец. на кн.: Житецький П. Г. Вибрані твори: Філологія. - К.: Наук. думка, 1987) // Мовознавство. - 1989. - № 6. - С. 70-71.
463. Методичні вказівки до курсу «Вступ до слов'янської філології». - Запоріжжя, 1989. - 32 с. - В надзаг.: МВССО УРСР, ЗДУ.
464. «Народна творчість та етнографія» // Этнографія Беларусі . - Мінск: Выд-ва БелСЭ, 1989. - С. 338-339.

1990

465. Перші здобутки // Выбор. - 1990. - лютий.
466. Світ рідного слова // Запорізький ун-т. - 1990. -13 квітня.
467. Нижня Наддніпрянщина: у колі проблем // Дерево і його коріння. - Дніпропетровськ: Промінь, 1990. - С. 33-48.
468. Савур-могила: Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини (упорядкування, окремі записи, передмова, примітки). - К.: Дніпро, 1990. – 264 с.
469. «Щоб не докоряли нащадки» // Запорізька правда. - 1990. - 4 серпня. - Співавтори: Самійленко С., Шульте Ю.
470. Легенди «Від чого грім у степу» та «Річка Янгул» (редакція) // Выбор. - 1990. - листопад.
471. Топонімія Нижньої Наддніпрянщини в соціолінгвістичному освітленні // Шоста респ. ономаст. кон-ція. II: Описова та прикладна ономастика : Тези доповідей і повідомлень. - Одеса, 1990. - С. 124-125. - В надзаг.: АН УРСР, Ін-т мов-ва ім. О. Потебні, Укр. ономаст. комісія, МВССО УРСР, ОдДУ.
472. Джигурда Ольга Петрівна // Укр. літ. енци-дія. - К.: УРЕ, 1990. - Т. 2. - С. 49.
473. Етніміка // Там само. - С. 173.
474. Жаргонізми // Там само. - С. 194.
475. Ідіолект // Там само. - С. 299.
476. Калька // Там само. - С. 386.
477. Канцеляризми // Там само. - С. 402.

478. Катахреза // Там само. - С. 430.
 479. Кон'єктура // Там само. - С. 552.
 480. Контамінація // Там само.
 481. Виступ на диспуті за романом О. Гончара «Собор» (квітень 1968р., ЗДП) // Олександр Михайлюта. Ми не раби. - К.: Молодь, 1990. - С. 111-112.
 482. На сторожі духовності // Хортиця. - Дніпропетровськ: Промінь, 1990. - С. 154-161.
 483. Запорозьке козацтво в історичній пам'яті населення Нижньої Наддніпрянщини // Матеріали першої респ. наук.-практ. кон-ції «Проблеми історії запорозького козацтва в сучасній істор. науці та музейній практиці». - Дніпропетровськ, 1990. - С. 55-59. - В надзаг.: АН УРСР, Укр. фонд культури, УТОПК, Держ. історико-культур. заповідник на о. Хортиці.

1991

484. Мовознавча спадщина Володимира Гнатюка: До 120-річчя від дня народження // Мовознавство. - 1991. - № 2. - С. 61-62.
 485. Вірш «Серед степу безмовно стоїть...» // Індустріальное Запорожье. - 1991. - 17 мая.
 486. Етнологічна ідея Володимира Гнатюка // Роль В. Гнатюка у розвитку укр. нац. культури: Тези доповідей і повідомлень наук. кон-ції, присвяченої 120-річчю від дня народження В. Гнатюка. - Тернопіль, 1991. - С. 20-22. - В надзаг.: НТШ у Львові, Тернопільський пед. ін-т.
 487. Сестра орлів: Легенди та перекази (записи, впорядкування, редакція, передмова, примітки). - Дніпропетровськ: Січ, 1991. - 96 с.
 488. Колишній Великий Луг запорозький і духовна культура українського народу // Регіон. наук. кон-ція «Культура придніпровського регіону в контексті загальноукр. культури» (26 - 27 червня 1991 року). - Дніпропетровськ, 1991. - С. 31-32. - В надзаг.: Держ. комітет СРСР по народній освіті, Респ. асоціація українців, ДнДУ.
 489. Із листа до С. С. Скорбенка // Укр. слово (м. Мурманськ). - 1991. - № 2.
 490. Запорозьке козацтво й українська мовна дійсність 15 - 20 століть // Запорожжя в історії та культурі: Тези доповідей і повідомлень респ. наук. кон-ції. - Запоріжжя, 1991. - С. 135-136. - В надзвг.: МВССО УРСР, АН УРСР, ЗДУ.
 491. Прочитайте знову ту славу: Інтерв'ю // Запорозька Січ. - 1991. - 25 вересня.
 492. Университет взывает о помощи // Індустріальное Запорожье. - 1991. - 20 сентября. - Соавтори: Воловик В., Волкова С., Горбань А., Ещенко В., Кудлай Т., Розенбаум Е., Тихомиров В., Толок В., Фролов А., Черныш А.
 493. Батьківщина з діда-прадіда // Запорізька правда. - 1991. - 17 жовтня.
 494. М. А. Богданович про запорозьке козацтво // Максим Богданович і Україна: Матеріали і тези доповідей сьомої наук. кон-ції з питань білорус.-укр. літ. та фольк. взаємин. - Суми, 1991. - С. 9-10. - В надзаг.: СумДПІ, Сумська обл. орг-ція УТОПК.
 495. Незалежність України: наші тривоги і надії // Запорізька правда. - 1991. - 2 листопада.
 496. ...І підійти до вітваря свободи // Голос України. - 1991. - 30 листопада.
 497. Легенда «Томаківка» (редакція) // Дванадцять місяців. 1992. - К.: Веселка, 1991. - С. 137.
 498. Переказ «Бунтар Кузьма» (запис, редакція) // Там само. - С. 176.

1992

499. Звернення до Запорізької міської ради // Запорозька Січ. - 1992. - 28 лютого. - Співавтори: Олійник І., Біломорець В., Шевченко Т., Кравченко Є., Томіліна Г., Семиряк В., Миронюк Н., Бровко А., Якимчук І., Пода О., Бойко Л.

- 500.** Вірші «До України», «Ватаг-рятівник» і переклади віршів М. Богдановича «Ой, чому я став поетом?...», «Народ мій! Жебрак з-під воріт» // Великий Луг: Поезії. - Запоріжжя: РВО «Видавець» - МП «Берегиня», 1992. - С. 69-70.
- 501.** Лист до А. М. Поповського // Вільна думка. - 1992. - № 4.
- 502.** Переказ «Оце скарб, так скарб!» (запис, редакція) // Там само.
- 503.** Зачаровані красою рідного слова // Запорізький ун-т. - 1992. - Травень. - № 2-3.
- 504.** Життєдайний корінь // Запорізька правда. - 1992. - 19 травня.
- 505.** Петрові Ребру - 60 // Літ. Україна. - 1992. - 25 червня.
- 506.** «Товариш» чи «добродій» // Запорозька Січ. - 1992. - 29 липня.
- 507.** Мудре слово // Запорозька Січ. - 1992. - 18 серпня.
- 508.** Добірка фраз-мів під рубрикою «Народ скаже, як зав'яже» (запис) // Там само.
- 509.** Добірка фраз-мів під тією ж рубрикою (запис) // Запорозька Січ. - 1992. - 19 грудня.
- 510.** Представнику Президента у Запорізькій області В. В. Дем'янову заява // Запорозька Січ. - 1992. - 12 вересня. - Співавтори: Бугрим А., Гапон О., Калайда Г., Лямцев К., Перепада В., Попов О., Мелашенко В., Мельник В., Ребро П., Сокульський А., Тимчина М.А..
- 511.** Добірка фраз-мів під рубрикою «Народ скаже, як зав'яже» (запис) // Запорозька Січ. - 1992. - 1 жовтня.
- 512.** Те ж саме // Запорозька Січ. - 1992. - 2 жовтня.
- 513.** Те ж саме // Запорозька Січ. - 1992. - 13 жовтня.
- 514.** Те ж саме // Запорозька Січ. - 1992. - 16 жовтня.
- 515.** Те ж саме // Запорозька Січ. - 1992. - 22 жовтня.
- 516.** Мовна дійсність на Нижній Наддніпрянщині в соціолінгвістичному освітленні // Соціолінгвістичні аспекти сучас. мовної дійсності в Північному Причорномор'ї: Тези доповідей і повідомлень респ. наук. кон-ції. - Запоріжжя, 1992. - С. 3-4. - В надзаг.: МО України, ЗДУ.
- 517.** Добірка фраз-мів під рубрикою «Народ скаже, як зав'яже» (запис) // Запорозька Січ. - 1992. - 2 грудня.
- 518.** Добірка фраз-мів під рубрикою «Спадщина» (запис) // Запорозька Січ. - 1992. - 9 грудня.
- 519.** Виступ на мітингу в Запоріжжі з нагоди Свята козацької слави влітку 1990 року // Хортиця. - 1992. - № 2. - С. 9-10.
- 520.** Вірш «З Дунаю і євшанових легенд» // Там само. - С. 49.
- 521.** Яка мова, такі й ми // Запорозька Січ. - 1992. - 23 грудня.
- 522.** Добірка фраз-мів під рубрикою «Народ скаже, як зав'яже» (запис) // Запорозька Січ. - 1992. - 24 грудня.
- 523.** Мудре слово: Прислів'я та приказки в говірках Нижньої Наддніпрянщини (записи, впорядкування, редакція, передмова, коментарі). - Запоріжжя, 1992. - 170 с. - В надзаг.: ЗДУ, Запорізька обл. орг-ція УТОПІК.
- 524.** Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини: В 4-х томах. - Запоріжжя, 1992. - Т. 1.- 324 с.; Т.2. -372 с.; Т.3. -304 с.; Т.4. - 264 с. - В надзаг.: МО України, ЗДУ.
- 525.** Легенда «Як діти сонце визволили» (запис, редакція) // Укр. міфи, демонологія, легенди. - К.: Музична Україна, 1992. - С. 10-11.

1993

- 526.** Добірка фраз-мів під рубрикою «Народ скаже, як зав'яже» (запис) // Запорозька Січ. - 1993. - 5 січня.
- 527.** Мечте на зустріч // Індустріальне Запорож'є. - 1993. - 23 янв. - Соавтори: Воловик В., Турченко Ф.
- 528.** Сколихнулося... та щоб не забулося: Післямова до Декади української духовності в ЗДУ // Запорозька Січ. - 1993. - 30 березня.

- 529.** Добірка фраз-мів під рубрикою «Народ скаже, як зав'яже» (запис) // Запорозька Січ. - 1993. - 28 квітня.
- 530.** Те ж саме // Запорозька Січ. - 1993. - 12 травня.
- 531.** Те ж саме // Запорозька Січ. - 1993. - 18 травня.
- 532.** Сказано - як припечатано // Веселий курінь. - Запоріжжя: Видавець, 1993. - С. 87-88.
- 533.** Добірка фраз-мів (запис) // Там само. - С. 88-91.
- 534.** Інтерв'ю про відродження запорозького козацтва // Запорозька Січ. - 1993. - 6 липня.
- 535.** «Мужчина», «жінщина», «девушка» - як це сказати українською? // Електрометаллург.- 1993. - 13 юлія.
- 536.** Де плавні мріяли колись // Запорозька Січ. - 1993. - 9 вересня.
- 537.** Інтерв'ю «Щоб звучало рідне слово» // Запорізька правда. - 1993. - 11 грудня.
- 538.** Стилїстика експресивних засобів української мови: Навчальний посібник. - Запоріжжя, 1993. - Ч.І. - 216 с. - В надзаг.: МО України, ЗДУ.

1994

- 539.** Ми є, ми будемо // Запорозька Січ. - 1994. - 12 січня.
- 540.** Порятунк є! // Укр. газета. - 1994. - № 4. - 17 лютого - 2 березня.
- 541.** Колишній Великий Луг запорізький і духовна культура українського народу // Культурологічний вісник-94. - Запоріжжя, 1994. - С. 6-10. - В надзаг.: ЗДУ.
- 542.** Замітка про філологічний факультет ЗДУ // Запорізький ун-т. - 1994. - № 2-3, травень.
- 543.** Не бачу достойнішого // Запорізька правда. - 1994. - 22 червня.
- 544.** Талант, виколисаний запорізькими степами: (Спроба літературного портрета Петра Ребра) // Хортиця. - 1994. - № 3. - С. 140-146.
- 545.** Українська мова // Беларуская мова: Энцыклапедыя.- Мінск: БелЭ, 1994. - С. 572-573.

1995

- 546.** Представляємо факультети: Філологічний // Запорізький ун-т. - 1995. - 20 травня.
- 547.** Злетілися птахи до рідного гнізда // Запорозька Січ. - 1995. - 21 червня.
- 548.** Гартоване слово: Постійні порівняння в говірках Нижньої Наддніпрянщини (записи, впорядкування, передмова, примітки). - Запоріжжя, 1995. - 166 с.
- 549.** Відкритий лист представнику Президента України по Запорізькій області В. В. Похвальському, голові Запорізької міської ради народних депутатів О. С. Головку // Запорозька Січ. - 1995. - 21 вересня. - Співавтори: Турченко Ф., Сокульський А., Бугрим А., Горошко М., Мельник В., Федина В., Юрик П., Калайда Г., Мелашенко В., Фісоченко Л., Щербина О., Вістун В., Пашник С., Шевченко Т.
- 550.** Злетілися птахи до рідного гнізда // Січеславський край. - 1995. - № 17, жовтень.
- 551.** Тюркські етимології гідронімів Нижньої Наддніпрянщини в історичних та історико-топографічних працях Д. Яворницького // Регіональне і загальне в історії: Тези міжнарод. наук. кон-ції, присв'яченої 140-річчю від дня народження Д. І. Яворницького та 90-літтю XIII Археолог. з'їзду (Листопад 1995р.). - Дніпропетровськ, 1995. - С. 151-152. - В надзаг.: Дніпропетровський облвиконком, Дніпропетровський держ. істор. музей, ДнДУ.
- 552.** Ревізія соціокультурних цінностей і проблеми виховання сучасної молоді // Гуманітарії про проблеми освіти. - Запоріжжя, 1995. - С. 51-54. - В надзаг.: МО України, ЗДУ.
- 553.** Початок дороги до зірок (рец. на зб.: Дмитренко Ю. Піду до зірок. - К.: «Народознавство», 1995) // Запорозька Січ. - 1995. - 13 грудня.
- 554.** Стилїстика експресивних засобів української мови. - Запоріжжя, 1995. - Ч.2. - 86 с. - В надзаг.: МО України, ЗДУ.

555. Народна етимологія // Укр. літ. енциклопедія. - К.: УЕ, 1995. - Т. 3. - С. 457.

1996

556. «Коли скінчиться той полон великий?!» // Пороги. - 1996. - № 3.
557. Не вмирає душа наша // Петро Ребро. Т. Шевченко і Запоріжжя. - Запоріжжя: Хортиця, 1996. - С.3.
558. Початок дороги до зірок? (рец. на зб.: Юлія Дмитренко. Піду до зірок. - К.: «Народознавство», 1995) // Жива вода. - 1996. - № 2.
559. Назва - справа не остання // Запорозька Січ. - 1996. - 17 квітня.
560. Природа і запорозькі козаки // Тези соціально-педагог. і гуманітар. наук. студій Провідника Запорізького Січового соціально-педагог. комплексу: Інформаційний листок. - Запоріжжя, 1996. - Березень.
561. Алейнік Барыс Ільч // Беларус. энцыкл-дзя. - Мінск: Выд-ва БелЭ, 1996. - Т.1. - С.238.
562. Алейнік Сцяпан Іванавіч // Там само.
563. Антаненка - Давідовіч Барыс Дзмітравіч // Там само. - С. 380.
564. Антоніч Багдан-Ігар // Там само. - С. 388.
565. Бандуристи - орли сизі (рец. на кн.: Світанкові струни Надпоріжжя. - Дніпропетровськ: ДнДУ, 1996) // Запорозька Січ. - 1996. - 5 листопада.
566. Зачарований красою рідного слова: До 100-річного ювілею проф. П.П. Плюща // Запорізький ун-т. - 1996. - 28 листопада. - Співатор: Павлов Д.
567. Слово про вчителя // Східнослов. мови в їх істор. розвитку: Зб. наук. праць, присвячених пам'яті проф. С. П. Самійленка. - Запоріжжя, 1996. - Ч.1. - С. 3-5. - В надзаг.: МО України, ЗДУ.
568. Баграни Іван // Беларус. энцыкл-дзя. - Мінск: Выд-ва БелЭ, 1996. - Т. 2. - С. 67.
569. Невмируще мистецтво кобзарів // Січеславський край. - 1996. - № 21.
570. Природа і запорозькі козаки // Традиційні соціальні цінності запорозького козацтва і сучас. молодь: Матеріали наук.-практ. кон-ції. - Запоріжжя, 1996. - С. 7-9. - В надзаг.: Культур. центр «Хортиця», Запорізький січовий соціал.-пед. комплекс «Січовий колегіум».
571. Стилїстика експресивних засобів української мови. - Запоріжжя: ЗДУ, 1996. - Ч. 3. - 126 с.
572. Згадую Якова Баша ... // Хортиця. - 1996. - № 5. - С. 220-225.
573. Білавус Дзмітро // Беларус. энцыкл-дзя. - Мінск: Выд-ва БелЭ, 1996. - Т. 3. - С. 151.
574. Білецькі Аляксандр Іванавіч // Там само.
575. Блізнец Віктар Сяменавіч // Там само. - С. 192.
576. Бойка Рыгор Піліпавіч // Там само. - С. 206.
577. Вазняк Міхайла Сцяпанавіч // Там само. - С. 448.
578. Новорічне інтерв'ю // Запорізький ун-т. - 1996. - 27 грудня.
579. Присвячена видатному вченому // Там само.
580. Вол, которий потянет плуг... // Наш город. - 1996. - 31 декабря.

1997

581. Зачарований красою рідного слова: До 100-річчя від дня народження П. П. Плюща // Запорозька Січ. - 1997. - 11 січня. - Співатор: Павлов Д.
582. Гривня чи гривна? // Перекур. - 1997. - 21 і 28 лютого.
583. Зачарований красою рідного слова // Дніпропетровський ун-т. - 1997. - № 3.
584. Невмируще мистецтво кобзарів // Народознавство. - 1997. - № 34 - 35. - С. 9.
585. «Пане» чи «товаришу» // Запорозька Січ. - 1997. - 5 квітня.
586. Над огромом бентежного світу (рец. на кн.: Яр Славутич. Твори. - К.: Дніпро, 1994. - Т. 1 - 2) // Запорозька Січ. - 1997. - 17 травня.

587. Оживають струни кобзарів // Дніпропетровський ун-т. - 1997. - № 21-22.
588. Варанько Платон Мікітавіч // Беларус. энцыкл-дзя. - Мінск: Выд-ва БелЭ, 1997. - Т.4. - С. 6.
589. Васільчанка Сцяпан // Там само. - С. 30.
590. Ваўчок Марка // Там само. - С. 46.
591. Галаваніўскі Сава Аўсеявіч // Там само. - С. 442.
592. Ганчар Алесь // Беларус. энцыкл-дзя. - Мінск: Выд-ва БелЭ, 1997. - Т. 5. - С. 31.
593. Ганчарэнка Іван Іванавіч // Там само. - С. 35.
594. Гарэцкі Пятро Гнатавіч // Там само. - С.81 - 82.
595. Гаўрылюк Аляксандр Якімавіч // Там само.- С. 92.
596. Глібаў Леанід Іванавіч // Там само. - С. 294.
597. Гнацюк Уладзімір Міхайлавіч // Там само. - С. 313.
598. Грабінка Яўген Паўлавіч // Там само. - С. 379.
599. Грабоўскі Паўло // Там само. - С. 381.
600. Грынчэнка Барыс Дзмітравіч // Там само. - С. 484.
601. Гулак-Арцямоўскі Пятро Пятровіч // Там само. - С. 526.
602. Гуцала Яўген Піліпавіч // Там само. - С. 551.

1998

603. Над огромом бентежнаго світу // Січеславський збірник: До 80-річчя Яра Славутича. – Дніпропетровськ: Січ, 1998.- С. 98-102.
604. Естетика поетичної мовотворчості Яра Славутича // Там само. - С. 185-193.
605. Собор душі моєї: Поезії. Поетичні переклади. - Запоріжжя: Таврида-Центр, 1998. - 96 с.
606. Вірш «Коли б я стрілою міг стати...» // Народознавство. – 1998. - №49-50. - С. 20.
607. Чем чревата ума палата? // Добрий день. – 1998. – 16 липня.
608. Наснажене красою: До 80-річчя з дня народження Яра Славутича // Хортиця: Літературно-художній та громадсько-політичний часопис запорізької організації Спілки письменників України. – Запоріжжя, 1998. - №7. – С. 65-69.
609. У відродження України кожен має класти свою цеглину (інтерв'ю) // Запорізька правда. – 1998. – 4 листопада.
610. Праця неординарна, глибокодумна // Запорозька Січ. – 1998. - 28 листопада.
611. Етнімі у поезіях Яра Славутича // Запорізький збірник. – К.-Запоріжжя: Дніпро, 1998. – С. 119-124.
612. Бути самим собою, господарем у своїй хаті... // Запорозька Січ. – 1998. – 22 грудня.
613. «Листи з Галичини» Д. Донцова у сьогоднішньому прочитанні // Ідейно-теоретична спадщина Дмитра Донцова і сучасність. – Запоріжжя: Просвіта, 1998. – С. 68-70.
614. Збанацькі Юрый // Беларуская энцыклапедыя. – Т.7. – Мн.: Выд-ва БелЭ імя П. Броўкі, 1998. - С. 27.
615. Ірчан Міраслаў // Там само. - С. 325.
616. Кабылянская Вольга // Там само. – С. 389.
617. Казачэнка Васіль // Там само. – С. 425.
618. Казланюк Пятро // Там само. – С. 429.

1999

619. Петро Ребро: До 50-річчя творчої діяльності. Літературний портрет. - Запоріжжя: Хортиця, 1999. – 24 с.
620. Етнімі у поезіях Яра Славутича // Самостійна Україна. – 1999. - №1. – С. 38-42.
621. Замовте – не пошкодуєте! // Запорізький університет. – 1999. – 24 березня.
622. Ці книжки варто прочитати // Запорозька Січ. – 1999. – 3 квітня.

- 623.** В гостях у юності твоєї: Поезії, поетичні переклади. – Запоріжжя, 1999. – 41 с.
- 624.** Площа імені Олеса Гончара?: Відкритий лист запорізькому міському голові О.С. Поляку // Запорозька Січ. – 1999. – 27 липня (співавтор).
- 625.** Української волі сурмач // Яр Славутич. Повернення / Возвращение: Избранные стихи - Запоріжжя: Хортиця, 1999.- С. 6-10.
- 626.** Великий Луг Запорозький: Історико-топонімічний словник. - Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – 331 с.
- 627.** Поезії «Оратанія», «Серед степу безмовно стоїть...», «Степове диво», і «Хортицькі дуби» // Запорізька правда. – 1999. – 5 листопада.
- 628.** Поезії «Оратаніє рідна моя!», «Гайманова могила», «Червоне видиво», «Під ясным ликом Світовида», «Сів на обніжку натомлений день-трудівник», «Край шляху степового у траві...» // Запорозька Січ. – 1999. – 6 листопада.
- 629.** Поезії «Степове диво» і «Хортицькі дуби» // Индустриальное Запорожье. – 1999. – 6 листопада.
- 630.** Оказія з пам'ятником (бувальщина) // Весела Січ: Гумор та сатира. - №6. – Запоріжжя: Хортиця, 1999. – С. 52.
- 631.** Бувальщини // Спокута: Альманах. №1. - Запоріжжя, 1999. - С. 155-164. - (Додаток до серії книг «Повернені імена»).
- 632.** Наснажене красою // Поетика Яра Славутича. – К.-Херсон: Дніпро, 1999. – С. 180-186.
- 633.** Січова скарбниця: Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини. - Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – 492 с. (упорядник, автор передмови та приміток, один із записувачів).
- 634.** Капыленка Аляксандр // Беларуская энцыклапедыя. – Мн.: Выд. БелЭ ім. П. Броўкі, 1999. – Т. 8. - С. 33.
- 635.** Карняйчук Аляксандр // Там само. – С. 86
- 636.** Капыценскі Захарыя // Там само. – С. 36.
- 637.** Карпенка-Кары Іван // Там само. – С. 95.
- 638.** Кастэнка Ліна // Там само. – С. 159.
- 639.** Катлярэўскі Іван // Там само. – С. 176.
- 640.** Кацюбінскі Міхаіл // Там само. – С. 192.
- 641.** Качарга Іван // Там само. – С. 195.
- 642.** Квітка-Аснаўяненка // Там само. – С. 217.
- 643.** Кірылюк Яўген // Там само. – С. 289.
- 644.** Кочур Рыгар // Там само. – С. 439.
- 645.** Крапіўніцкі Марка // Там само. – С. 452.
- 646.** Крушальніцкі Іван // Там само. – С. 491.
- 647.** Крыжаніўскі Сцяпан // Там само. – С. 503.
- 648.** Крымскі Агафангел // Там само. – С. 514.
- 649.** Куліш Панцеляймон // Там само. – Т. 9. – С. 7.
- 650.** Лагада Валянцін // Там само. – С. 86.
- 651.** Літвін Сцяпан // Там само. – С. 312.
- 652.** Лубкіўскі Раман // Там само. – С. 354.
- 653.** Лучук Уладзімір // Там само. – С. 379.
- 654.** Малышка Андрэй // Там само. – Т.10. - С. 40.
- 655.** Мартовіч Лесь // Там само. – С. 138.
- 656.** Масэнка Тарэнь // Там само. – С. 203.
- 657.** Мікітэнка Іван // Там само. – С. 356.
- 658.** Мінко Васіль // Там само. – С. 390.
- 659.** Мірны Панас // Там само. – С. 465.

- 660.** «Правді ми служили і натхненно...» (Творчість Петра Ребра) // Ребро П.П. Вибрані твори: В 5т. - Запоріжжя: Хортиця, 2000. - Т.1: Лірика. – С. 8-48.
- 661.** «Благоговію перед рідним словом...» (інтерв'ю) // Запорізька правда. – 2000. – 18 травня.
- 662.** У вічному двобой: Поезії. Поетичні переклади. - Запоріжжя, 2000. – 100 с.
- 663.** Наукова праця запорізького політекономіста // Запорізька Січ. – 2000. – 29 липня.
- 664.** Січовий Парнас: Поетичні твори вихованців Запорізького державного університету (упорядкування, передмова). - Запоріжжя: ЗДУ, 2000. – 400 с.
- 665.** «З особливою приємністю дізнався...» // Дніпрові пороги. – 2000. - №1.
- 666.** Демонстрант (бувальщина) // Весела Січ. – Запоріжжя: Хортиця, 2000. – №7. –С. 63-64.
- 667.** Вірш «Хортицькі дуби» // Запорізька Січ. – 2000. – 25 листопада.
- 668.** На крилах патріотизму // Дніпрові пороги. – 2000. - №4.
- 669.** Не просто навчальний посібник // Шлях перемоги. – 2000. – 6 грудня.
- 670.** Самійленко Стефан // Українська мова: Енциклопедія. – К.: Вид-во Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2000. - С. 529.
- 671.** Навічэнка Леанід // Беларуская энцыклапедыя. – Мн.: Выд. БелЭ ім. П. Броўкі, 2000. – Т. 11. - С. 106 (співавтор).
- 672.** Піліпенка Сяргей // Там само. – С. 357.

2001

- 673.** Вірші «Горем степ переораний» і «Дзвони вічності» // Запорізький університет. – 2001. – 21 лютого.
- 674.** Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпряниці. - Запоріжжя, 2001. – 201 с. - («Пам'ятки мовної культури Нижньої Наддніпряниці»)
- 675.** Вірш «Правда вогнелика» (Пам'яті Т.Г. Шевченка) // Дніпрові пороги. – 2001. - №6.
- 676.** Усі зміни відповідають духові й законам української мови: Відкритий лист Президентів НАНУ академікові Б.Є. Патону // Освіта. – 2001. – 4-11 квіт. – С. 1 (співавтор).
- 677.** Оратанія: Поезії. Поетичні переклади. - Запоріжжя, 2001. – 92 с.
- 678.** Українське козацтво і музичне та вокальне мистецтво // Хортиця. – 2001. - №3. – С. 96-102.
- 679.** Рецензія на кн. «Українська мова. Енциклопедія». – К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана. - 2000 // Українська мова. – 2001. - №1. – С. 96-102.
- 680.** Вірші «Моя ріка», «Криниця душі», «Коли б я стрілою міг стати...» й «Ой вітре-стокриле!..» // Літературне Придніпров'я. – 2001. - №10.
- 681.** Вірші «Оратаніє рідна моя!..», «Де степу рідного огром...», «До Дніпра», «Хортицькі дуби», «Ватяг-рятівник» // Літературна Україна. – 2001. – 20 грудня, (№47). – С. 7.
- 682.** Чорна Кішка (бувальщина) // Весела Січ. – Запоріжжя: Хортиця. - №8. – С. 71-72.
- 683.** Легенда «Любов дніпрянки» // Скуратівський Л.В. та ін. Українська мова: Збірник текстів для переказів. - К.: Форум, 2001. – С. 171-172.

2002

- 684.** У полоні великої науки // Ткаченко А.А. Історія економічних учень. – Запоріжжя: Дике поле, 2002. – С. 3-4.
- 685.** Завзяття, гідне подиву: (рецензія на кн. Сушко Костянтин. Острів Хортиця. - Запоріжжя: Дике поле, 2001) // Запорізька правда. – 2002. – 31 січня, №16. – С. 13.
- 686.** Адамцевич Євген Олександрович // Українське козацтво: Мала енциклопедія. – К.-Запоріжжя: Генеза-Прем'єр, 2002. - С. 11.

687. Адлерфельд Густав // Там само. – С. 11.
688. Базавлук // Там само.- С. 25.
689. Базавлук // Там само. – С. 25-26.
690. Балюз Жан // Там само. – С. 26-27.
691. Бандурка Данило // Там само. – С.27.
692. Безпалій Іван // Там само. – С. 32.
693. Богданович-Зарудний Самійло // Там само. – С. 42.
694. Богуш Яким // Там само. – С. 43.
695. Борщак Ілько // Там само. – С. 47-48.
696. Братко // Там само. – С. 49.
697. Бродники // Там само. – С. 49.
698. Бурляй Кіндрат // Там само. – С. 53.
699. Валле П'єтро делла // Там само. – С. 55.
700. Варенуха // Там само. – С. 55.
701. Варченко Василь // Там само. – С. 55.
702. Вахнянин Анатоль (Наталь) // Там само. – С. 56.
703. Великий Луг // Там само. – С. 59-61.
704. Веллінг Готгар // Там само. – С. 61.
705. Вержен Шарль // Там само. – С. 61.
706. Винар Любомир // Там само. – С 68.
707. Віміна Альберто // Там само. – С 78.
708. Вольтер // Там само. – С. 85.
709. Вуяхевич-Височинський // Там само. – С. 86.
710. Гаммер-Пургшталь Йозеф // Там само. – С. 91.
711. Гарран де Куллон // Там само. – С. 92.
712. Гермайзе Йосип // Там само. – С. 97.
713. Гільдебрандт Конрад Якоб // Там само. – С. 102.
714. Гладкий Іван // Там само. – С. 102.
715. Гладкий Максим // Там само. – С. 103.
716. Гладкий Матвій // Там само. – С. 103.
717. Голий Гнат // Там само. – С. 108.
718. Головатий Павло // Там само. – С. 109.
719. Гомоляка Вадим // Там само. – С. 109.
720. Гончаренко Агапій // Там само. – С. 110-111.
721. Горбань Микола // Там само. – С. 111.
722. Гордон Патрик // Там само. – С. 112.
723. Горленко Дмитро // Там само. – С. 112.
724. Гребінка Євген // Там само. – С. 115.
725. Грива // Там само. – С. 115.
726. Гришко Василь // Там само. – С. 115.
727. Гулак-Артемівський Семен // Там само. – С. 119.
728. «Газетт де Франс» // Там само. – С. 122.
729. Грондський Самуель // Там само. – С. 123.
730. Дельбурк // Там само. – С. 126.
731. Децик Данило // Там само. – С. 127.
732. Дзира Ярослав // Там само. – С. 130 (співавтор).
733. Дніпро // Там само. – С. 131-132.
734. Доманицький Василь // Там само. – С. 136.
735. Доннерсмарк Яків Генкель фон // Там само. – С. 136.
736. Дюран // Там само. – С. 143.
737. Енгель Йоган Христіан фон // Там само. – С. 145.
738. Желиборський Арсеній // Там само. – С. 150.

739. Жураковський Василь // Там само. – С. 153.
740. Забуцький Семен // Там само. – С. 154.
741. Загірня Марія // Там само. – С. 154.
742. Загреби // Там само. – С. 154.
743. Зеленський Дмитро // Там само. – С. 173.
744. Кабиця // Там само. – С. 190.
745. Київське братство // Там само. – С. 205.
746. Кноллес Ріхард // Там само. – С. 211.
747. Козацтво і музичне та вокальне мистецтво // Там само. – С. 227-231.
748. Козацтво і українська мова // Там само. – С. 231-234.
749. Козацтво і фольклор // Там само. – С. 234-236.
750. Комулович Олександр // Там само. – С. 254.
751. Кононович Сава // Там само. – С. 255.
752. Корб Йоган Георг // Там само. – С. 259.
753. Котиґа // Там само. – С. 266.
754. Кремпський Криштоф // Там само. – С. 272.
755. Кримський Агатангел // Там само. – С. 275.
756. Крман Даниїл // Там само. – С. 277.
757. Кромвель Олівер // Там само. – С. 277.
758. Лабурер Жан де // Там само. – С. 286.
759. Левенець Іван // Там само. – С. 288.
760. Лемер'є-Келькеже Шантала // Там само. – С. 289.
761. Лисенко Микола // Там само. – С. 291.
762. Лукомський Степан // Там само. – С. 299.
763. Мамалиґа // Там само. – С. 307.
764. Манштейн Христофор Герман // Там само. – С. 308.
765. Масон Шарль Франсуа // Там само. – С. 310-311.
766. Махан // Там само. – С. 311.
767. Мацейовський Вацлав Олександр // Там само. – С. 311.
768. Меріме Проспер // Там само. – С.312-313.
769. Мечеть // Там само. – С. 313.
770. Миклашевський Михайло // Там само. – С. 313.
771. Могила Андрій // Там само. – С. 319.
772. Мокієвський Кость // Там само. – С. 320.
773. Монті де // Там само. – С. 324-325.
774. Мордовець (Мордовцев) Данило // Там само. – С. 325.
775. Наїма Мустафа // Там само. – С. 334.
776. Наріжний Симон // Там само. – С. 336.
777. Нечковський Христофор // Там само. – С. 344.
778. Носковський Павло // Там само. – С. 353.
779. Окольський Симеон // Там само. – С. 356.
780. Опара Степан // Там само. – С. 357-358.
781. Оселедець // Там само. – С. 359.
782. Папроцький Бартош // Там само. – С. 369.
783. Пастрама // Там само. – С. 370.
784. Паторжинський Іван // Там само. – С. 370.
785. Пашковський Мартин // Там само. – С. 370.
786. Петрашів Петро Васильович // Там само. – С. 375.
787. Петровський Микола // Там само. – С. 376 (співавтор).
788. Плавні // Там само. – С. 383-384.
789. Погребняк Яким // Там само. – С. 395.
790. Полоус Федір // Там само. – С. 402.

791. Поль Олександр // Там само. – С. 405.
792. Путря // Там само. – С. 414.
793. Ребро Петро // Там само. – С. 418.
794. Самусь Самійло // Там само. – С. 441.
795. Сап'янці // Там само. – С. 441.
796. Свічка Леонтій // Там само. – С. 442.
797. Сербин Іван // Там само. – С. 442.
798. Серлоу Джон // Там само. – С. 442-443.
799. Сита // Там само. – С. 444.
800. Січинський Володимир // Там само. – С. 447.
801. Скидан Карпо // Там само. – С. 450.
802. Скряга Прокіп // Там само. – С. 452.
803. Сорочинський Петро // Там само. – С. 459.
804. Старовольський Симеон // Там само. – С. 466.
805. Стефанович Василь // Там само. – С. 468.
806. Стороженко Андрій Володимирович // Там само. – С.468.
807. Стороженко Андрій Якович // Там само. – С. 468.
808. Стороженко Микола Володимирович // Там само. – С. 468-469.
809. Табунник // Там само. – С. 475.
810. Томаківка // Там само. – С. 482.
811. Тронько Петро // Там само. – С. 485-486 (співавтор).
812. Тузлук // Там само. – С. 486.
813. Фрідріх I // Там само. – С. 505.
814. Хлопицький Станіслав // Там само. – С. 509.
815. Хоткевич Гнат // Там само. – С. 516-517.
816. Чабан // Там само. – С. 531.
817. Чечель Дмитро // Там само. – С.536.
818. Чортомлик // Там само. – С. 544-545.
819. Шевчук Валерій // Там само. – С. 556-557.
820. Шелест Петро // Там само. – С. 557.
821. Шерер Жан Бенуа // Там само. – С. 557.
822. Щерба // Там само. – С. 560.
823. Юст Юлій // Там само. – С. 561.
824. Стилїстика експресивних засобів української мови. - Запорїжжя: ЗДУ, 2002. - 352с.
825. Петро Ребро // Письменники запорїзького краю. – Запорїжжя: Хортиця, 2002. – С. 85-100.
826. Вірші «До реальності», «Папороть розквітне!», «Хортицькі дуби», «Керманичеві наших бригадирів», «Нестримний лет», «До України», «Моя ріка», «Ватяг-рятівник», «Етюд», «До історії», «Не на Голготу, не для страти...», «Позиція», «Степове диво», «Дзвони вічності», «Сів на обніжку натомлений день-трудівник...», «Горем степ переораний», «На Гаймановій могилі», «Одвічне» // Письменники запорїзького краю. – Запорїжжя: Хортиця, 2002. – С. 385-393.
827. Думки проти течії (інтерв'ю) // Запорозька Січ. – 2002. – 18 травня.
828. Вірш «Оратаніє рідна моя!...» // Там само.
829. Багатий ужинок невтомного трудівника (рецензія на кн.: Дмитренко Микола. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К.: «Народознавство», 2001) // Дивослово. – 2002. – №5. - С. 65.
830. Затоплена свята (інтерв'ю) // Придніпровський телеграф. – 2002. – 26 серпня-1 вересня.
831. Завжди чекаю свіжого номера // Запорїзька правда. – 2002. – 1 листопада.

- 832.** Легенди «Золотий кінь», «Народжена вдруге», та «Річка Кінська» // Бадіон О.П., Дігтяр Ю.М. Стежками Північного Приазов'я. – Запоріжжя: Поліграф, 2002. – С.67, 74-76, 149.
- 833.** Листи-інтерв'ю Миколі Холодному // Микола Холодний. Великдень за колючим дротом. – Львів: Кобзар, 2002. – С. 214-219.
- 834.** Легенди «І подарує вона людям скарби свої», «Річка Янчур», «Золотий кінь», «Таємниця степової балки», «Скарби Хмельницького», «Озеро Лебедеве», «Могила Севірюга», «Семенова пригода», «Гроші з вогню», «Золотий глек», «Покараний піп», «Могила Розкопана», «Оце скарб, так скарб» // Скарби та скарбошукання в українських народних легендах та переказах / Упорядник Фісун В.П. – К.: КНУ ім. Т.Г. Шевченка, 2002. – С. 29-30, 59-60, 69-71, 88-89, 128-129, 256, 266-268, 333-334, 352-353, 365-366.
- 835.** Із Ребра – багато добра // Веселі ребрини. – Запоріжжя: Весела Січ, 2002. – С. 40.
- 836.** Сасюра Уладзімір // Беларуская энцыклапедыя. – Мн.: Выд-ва БелЭ імя П. Броўкі, 2002. – Т.14. – С. 192.

2003

- 837.** Оказія з пам'ятником // Запорізька правда. – 2003. – 6 лютого.
- 838.** Славистичні студії (зв'язки, постаті, оцінки). – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – 203 с.
- 839.** Квіти на могилу Тараса // Дніпрові пороги. – 2003. – № 2.
- 840.** Випадок на колгоспних зборах // Запорізька правда. – 2003. – 27 березня.
- 841.** Квіти на могилу Тараса // Земля і власність. – 2003. – 10 березня.
- 842.** Ой як стало жити тяжко! // Запорізька правда. – 2003. – 8 травня.
- 843.** Ну й бугай, так бугай! (бувальщина) // Запорізька правда. — 2003. — 14 серпня (№ 127-128). - С. 15.
- 844.** Догрався (бувальщина) // Запорізька правда. - 2003. - №172-173. – С. 15.
- 845.** Художня література (інтерв'ю) // Василь Федина. І голос той, і ті слова...- Запоріжжя, 2003. – С.52-55.
- 846.** Наші прізвища (інтерв'ю) // Там само. – С. 56-61.
- 847.** Природа – людина – мова – історія // Там само. – С. 62-66.
- 848.** Крила духовності // Юрій Гришко. Дар серця. – Запоріжжя, 2003. – С. 3.
- 849.** Програма спецкурсу (факультативу) «Історія українського мовознавства в діаспорі» // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. – Запоріжжя, 2003. – Вип.1. – С. 84-91
- 850.** Відбір народних талантів // Запорізька правда. - 2003. - 11 грудня (№ 199—200). - С. 23.
- 851.** «А десь у товщі хортицьких гранітів закличні сурми глухо засурмили» // Дніпрові пороги. – 2003. - № 5.
- 852.** Потужний спротив // Фольклор епохи соціалізму та будівництва комунізму / Зібраний і впорядкований Пилипом Юриком. – Запоріжжя, 2003. – С. 3-5.
- 853.** Наснажене красою // Поетика Яра Славутича. – Харків-Херсон, 2003. – С. 224-230.
- 854.** Що відстоялось у душі // Хортиця. – 2003. - №4. – С. 73.
- 855.** Вірші «До України», «Позиція», «Вранішнє видиво», «Серед степу безмовно стоїть...», «Наша доля», «Стоїть на березі Надії...», «Спомин», «Дзвони вічності», «Папороть розквітне», «Ой горенько, ой горенько...», «Над морем Каховським», «Степове диво», «Край шляху степового у траві» і переклади з Г. Гервега «Німецьким поетам», М. Богдановича «Погоня», Г. Гейне «Рокований на загин», М. Танка «Ключ журавлиний», Д. Максимовича «Перелітні птахи», і Х. Ботева «До брата» // Хортиця. – 2003. - № 5. - С. 4-9.
- 856.** Українська література // Беларуская энцыклапедыя. – Мн.: Выд. БелЭ ім. П. Броўкі, 2003. – Т. 16. - С. 198-200.
- 857.** Українська мова // Там само. – С. 207.

2004

- 858.** Ластівка українського відродження на Кубані // Наукові праці історичного факультету ЗДУ. - Запоріжжя: Просвіта, 2004. – Вип. 17. – С. 303-305.
- 859.** Суголосья: Поетичні переклади Віктора Чабаненка. – Запоріжжя, 2004. – 153 с.
- 860.** Про Олеса Гончара – талановито, оригінально // Запорозька Січ. – 2004. – 6 квітня.
- 861.** Рогатий ворог народу (бувальщина) // Запорізька правда. – 2004. – 22 квітня і 20 травня.
- 862.** Позначена Божим провидінням // Всесвіт. – 2004. - № 3-4. – С. 154-156.
- 863.** Де в Запоріжжі стоять Тарасові? (інтерв'ю) // Наш город. – 2004. – 28 травня.
- 864.** Щоб слава наша не вмирала: Іван Франко про козацтво // Літературна Україна. – 2004. – 17 червня (№23). – С. 7.
- 865.** Рецензія на «Словник фразеологізмів української мови». – К.: Наукова думка, 2003 // Мовознавство. – 2004. - №1. – С. 81-83.
- 866.** Не поспішайте з висновками // Літературна Україна. – 2004. – 24 червня.
- 867.** Інтерв'ю // Подробности. – 2004. – 1 і 8 липня.
- 868.** Запорожці в Америці: Історія. Де осіли козаки після руйнування Січі // Запорозька Січ. – 2004. – 3 липня (№122). – С. 5.
- 869.** Вірш «Хортицькі дуби» // Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. - №3. – С. 20.
- 870.** Запорозькі козаки в Америці // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. - Запоріжжя, 2004. - Вип.2. - С. 16-18.
- 871.** Вірш «Я молюсь, щоб не міліла...» // Костянтин Сушко. Перегук сердець. – Запоріжжя: Поліграф, 2004. – С. 21.
- 872.** Оратанія: Поезії. - Запоріжжя, 2004. – 70 с.
- 873.** Самійленко Стефан (Степан) Пилипович [12(25).XII.1906 - 26.X.1977] – український мовознавець і педагог, доктор філол. наук, професор // Українська мова: Енциклопедія. Вид. друге, випр. і доп. - К., 2004. - С. 569.
- 874.** Солодкий Никанор Леонтійович // Там само. - С. 630 (співавтор).
- 875.** Письменники проти розколу України // Запорозька Січ. – 2004. – 30 листопада; МИГ. – 2004. – 2 грудня; Суббота плюс. – 2004. – 2-12 грудня (співавтор).
- 876.** Воля народу – над усе! // МИГ. – 2004. – 16 грудня (співавтор).

2005

- 877.** Інтерв'ю // Наш город. – 2005. – 28 січня.
- 878.** Інтерв'ю // Наш город. – 2005. – 25 лютого.
- 879.** Інтерв'ю // Наш город. – 2005. – 18 березня.
- 880.** Возможно ли примирение? // Наш город. – 2005. – 13 травня.
- 881.** Моя франкіана: Статті. - Запоріжжя: ЗНУ, 2005. – 51 с.
- 882.** Звернення до Президента України В. Ющенка, віце-прем'єра М. Томенка, міністра культури О. Білозір, нар. депутата Танюка, голови Запорізької ОДА Ю. Артеменка // Дніпрові пороги. – 2005. - №1 (співавтор).
- 883.** Співзвучність // День. – 2005. – 27 травня.
- 884.** Із глибини десятиліть (про наукову діяльність проф. В.С. Ващенка) // Богом дароване рідне слово. – Дніпропетровськ, 2005. – С. 16-18.
- 885.** Передмова // Володимир Коваленко. Моя Україна. – Чернігівка, 2005. – С. 4.
- 886.** Невтомний трудівник: Про життя і наукову діяльність проф. М.А. Жовтобрюха // Степаненко М.І. Патріарх українського мовознавства. – Полтава: АСМІ, 2005. – С. 107-108.

887. Асоціація як універсальний чинник мовного розвитку // Мовознавство. – 2005. - №3-4. – С. 132-137.
888. Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини: Словник. Книга 1. - Запоріжжя: ЗНУ, 2005.- 262 с.
889. Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини: Словник. Книга 2. - Запоріжжя: ЗНУ, 2005.- 232 с.
890. Дива і видива Оратанії (вірші) // Літературна Україна. – 2005. – 22 вересня.
891. Шевченківська тема в листах Івана Багряного // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. - Запоріжжя, 2005. - Вип. 3. - С. 181-187.

2006

892. Невсипущий розбудовник українства // Дніпрові пороги. – 2006. - №1.
893. Доки не відчуємо себе українцями... // Там само.
894. Моя шевченкіана: Збірник. - Запоріжжя: ЗНУ, 2006. – 171 с.
895. Пристрастно і мужньо // Літературна Україна. - 2006. – 16 лютого.
896. Невсипущий розбудовник українства // Бористен, 2006. - №1. – С. 18.
897. Чорна кішка (бувальщина) // Запорізька правда. – 2006. – 2 березня(№31-32). – С. 15.
898. Гімн Запорізького національного університету // Запорізький національний університет: Історія і сучасність (1930-2005). Ювілейна книга. – Запоріжжя: Дике поле, 2006. – С. 6.
899. Пасажирка (бувальщина) // Запорізька правда. – 2006. - 27 квітня.
900. Вірш «Ватяг-рятівник» // Хортиця. – 2006. - №1. – С. 24.
901. Адамцевич Євген // Українське козацтво: Мала енциклопедія. Вид 2-е, доповнене і перероблене. – К.-Запоріжжя: Генеза-Прем'єр, 2006. - С. 9.
902. Адлерфельд Густав // Там само. - С. 9.
903. Аляска // Там само. - С. 14-15.
904. Анна Іоаннівна // Там само. - С. 16.
905. Антонович Михайло // Там само. - С. 17.
906. Апостол Павло // Там само. - С. 19.
907. Апостол Петро // Там само. - С. 19.
908. Астаматій (Остаматенко) Остафій // Там само. - С. 23.
909. Базавлук // Там само. - С. 25.
910. Базавлук // Там само. - С. 25-26.
911. Байрон Джордж Ноел Гордон // Там само. - С. 27.
912. Балабан Діонісій // Там само. - С. 27.
913. Балюз Жан // Там само. - С. 27.
914. Бандурка Данило // Там само. - С. 29.
915. Безпалій Іван // Там само. - С. 36.
916. Бетлен Габор // Там само. - С. 40.
917. Білобородько Федір // Там само. - С. 46.
918. Боболінський Леонтій // Там само. - С. 48.
919. Богданович Максим // Там само. - С. 49.
920. Богданович-Зарудний Самійло // Там само. - С. 49.
921. Богуш Яким // Там само. - С. 50.
922. Борзаковський Пилип // Там само. - С. 54.
923. Боровиковський Левко // Там само. - С. 54.
924. Борщак Ілько // Там само. - С. 55.
925. Брандт Юзеф // Там само. - С. 56.
926. Бродники // Там само. - С. 57.
927. Броньовський Мартин // Там само. - С. 57.

928. Бунчук // Там само. - С. 62.
929. Валле П'єтро делла // Там само. - С. 66.
930. Варенуха // Там само. - С. 66-67.
931. Варченко Василь // Там само. - С. 67.
932. Вахнянин Анатоль (Наталь) // Там само. - С. 68-69.
933. Вдовиченко Микита // Там само. - С. 69.
934. Вега Карп'їо Лопе Фелікс // Там само. - С. 69.
935. Вежа // Там само. - С. 69.
936. Великий Луг // Там само. - С. 71-73.
937. Величковський Іван // Там само. - С. 73.
938. Веллінг Готтар // Там само. - С. 74.
939. Вержен Шарль // Там само. - С. 74.
940. Вестерфельд Абрагам // Там само. - С. 75.
941. Винар Любомир // Там само. - С. 81.
942. Височан Семен // Там само. - С. 82.
943. «Вісті з Запорожа» // Там само. - С. 96.
944. «Вісті з Лугу» // Там само. - С. 96-97.
945. Вольтер // Там само. - С. 102.
946. Вуяхевич-Височинський Михайло // Там само. - С. 103.
947. Гаммер-Пургшталь Йозеф // Там само. - С. 108.
948. Гард // Там само. - С. 108-109.
949. Гарран де Куллон // Там само. - С. 110.
950. Гвинтовка Матвій // Там само. - С. 112.
951. Герцик Григорій // Там само. - С. 118.
952. Герць // Там само. - С. 119.
953. Гільдебрандт Конрад Якоб // Там само. - С. 125.
954. Гладкий Іван // Там само. - С. 125.
955. Гладкий Максим // Там само. - С. 126.
956. Глієр Райнгольд // Там само. - С. 126.
957. Голий Гнат // Там само. - С. 131.
958. Головатий Павло // Там само. - С. 132.
959. Головацький Яків // Там само. - С. 132.
960. Гомоляка Вадим // Там само. - С. 133.
961. Гондіус Вільгельм // Там само. - С. 133.
962. Гончаренко Агапій // Там само. - С. 134.
963. Горбань Микола // Там само. - С. 135.
964. Гордієнко Яків // Там само. - С. 136.
965. Гордон Патрик // Там само. - С. 136 (співавтор).
966. Горецький Леонард // Там само. - С. 136.
967. Горленко Дмитро // Там само. - С. 137.
968. Гребінка Євген // Там само. - С. 140.
969. Грива // Там само. - С. 140.
970. Гришко Василь // Там само. - С. 140.
971. Гулак-Артемівський Семен // Там само. - С. 143.
972. Гюго Віктор Марі // Там само. - С. 146.
973. Гавронський Францішек // Там само. - С. 147.
974. «Газетт де Франс» // Там само. - С. 147.
975. Дельбурк // Там само. - С. 151.
976. Деренал Данило // Там само. - С. 152.
977. Децик Данило // Там само. - С. 152.
978. Дзира Ярослав // Там само. - С. 155-156 (співавтор).
979. Діаріуш // Там само. - С. 156.

980. Дніпро // Там само. - С. 156-158.
981. Довгополий Клим // Там само. - С. 160.
982. Донець (Донець-Захаржевський) Григорій // Там само. - С. 161.
983. Доннерсмарк Яків Генкель // Там само. - С. 162.
984. Дорошенко Андрій // Там само. - С. 165.
985. Дорошенко Григорій // Там само. - С. 165.
986. Драгоманов Михайло // Там само. - С. 166-167.
987. Дюран // Там само. - С. 170.
988. Дяченко Петро // Там само. - С. 170.
989. Енгель Йоган Христіан фон // Там само. - С. 172.
990. Єрлич Яким // Там само. - С. 174.
991. Желиборський Арсеній // Там само. - С. 176.
992. «Жерела до історії України-Руси» // Там само. - С. 176.
993. Животовський Павло // Там само. - С. 177.
994. Житецький Павло // Там само. - С. 177.
995. Жураковський Василь // Там само. - С. 179.
996. Журман Ілько // Там само. - С. 179.
997. «З української старовини» // Там само. - С. 180.
998. Заборовський Тимон // Там само. - С. 180.
999. Забузький Семен // Там само. - С. 181.
1000. Заварихин Василь // Там само. - С. 181.
1001. Загірня Марія // Там само. - С. 181.
1002. Загреби // Там само. - С. 181.
1003. Загородський Олександр // Там само. - С. 181.
1004. Залеський Юзеф Богдан // Там само. - С. 183.
1005. «Запорожець» // Там само. - С. 187.
1006. «Запорозька думка» // Там само. - С. 190.
1007. «Запорозька Січ» // Там само. - С. 193.
1008. Зборовський Самійло // Там само. - С. 200.
1009. Здобичництво // Там само. - С. 201-202.
1010. Зеленський Дмитро // Там само. - С. 202.
1011. Зиморович Юзеф Варфоломій // Там само. - С. 204.
1012. Злотий // Там само. - С. 204.
1013. Кабиця // Там само. - С. 222.
1014. Кавалерідзе Іван // Там само. - С. 222.
1015. Каламар // Там само. - С. 222.
1016. Київське братство // Там само. - С. 239.
1017. Климовський Семен // Там само. - С. 245.
1018. Кноллес Ріхард // Там само. - С. 245.
1019. Козацтво і музичне та вокальне мистецтво // Там само. - С. 261-265.
1020. Козацтво і українська мова // Там само. - С. 265-268.
1021. Козацтво і фольклор // Там само. - С. 268-270.
1022. Колесса Олександр // Там само. - С. 292.
1023. Комулович (Комулео) Олександр // Там само. - С. 295.
1024. Конде Людовік Бурбон // Там само. - С. 295-296.
1025. Коннор Бернارد // Там само. - С. 296-297.
1026. Кононович Сава // Там само. - С. 297.
1027. Корб Йоган Георг // Там само. - С. 301-302.
1028. Корогва // Там само. - С. 302-303.
1029. Косач Юрій // Там само. - С. 308.
1030. Котиґа // Там само. - С. 310.
1031. Кремпський Криштоф // Там само. - С. 315-316.

1032. Кресало // Там само. - С. 316.
1033. Кримський Агатангел // Там само. - С. 319.
1034. Крман Даниїл // Там само - С. 321.
1035. Кромвель Олівер // Там само. - С. 321.
1036. Крушевський Георгій // Там само. - С. 322.
1037. Кузьмич Олександр // Там само. - С. 328.
1038. Лабурер Жан де // Там само. - С. 335.
1039. Левенець Іван // Там само. - С. 337.
1040. Лезюр Шарль // Там само. - С. 339.
1041. Леклерк Нікола // Там само. - С. 339.
1042. Лемер'є-Келькеже Шантала // Там само. - С. 339.
1043. Лисенко Микола // Там само. - С. 343.
1044. Литаври // Там само. - С. 344.
1045. Ліст Ференц // Там само. - С. 345.
1046. Лукомський Степан // Там само. - С. 351-352.
1047. Людовік XIV // Там само. - С. 354.
1048. Майдан // Там само. - С. 357-358.
1049. Маковей Осип // Там само. - С. 358.
1050. Маланюк Євген // Там само. - С. 359-360.
1051. Мамалига // Там само. - С. 369.
1052. Манштейн Христофор Герман // Там само. - С. 363.
1053. Маркович Олександр // Там само. - С. 364.
1054. Мартинович Лук'ян // Там само. - С. 364.
1055. Масон Шарль Франсуа // Там само. - С. 366.
1056. Махан // Там само. - С. 367.
1057. Мацейовський Вацлав Олександр // Там само. – С. 367.
1058. Меріме Проспер // Там само. – С. 368-369.
1059. Метлинський Амвросій // Там само. – С. 369.
1060. Мечеть // Там само. – С. 369.
1061. Монті де // Там само. – С. 384.
1062. Мордовець Данило // Там само. – С. 384.
1063. Мокієвський Кость // Там само. – С. 379.
1064. Мюллер Йоган-Йоахім // Там само. – С. 392.
1065. Наїма Мустафа // Там само. – С. 393.
1066. Наполеон I // Там само. – С. 395.
1067. Наріжний Симон // Там само. – С. 395.
1068. Нечковський Христофор // Там само. – С. 405.
1069. Номис Матвій // Там само. – С. 416.
1070. Носковський Павло // Там само. – С. 416.
1071. Окольський Симеон // Там само. – С. 419.
1072. Оселедець // Там само. – С. 423.
1073. Островський Олелько // Там само. – С. 424.
1074. Очкур // Там само. – С. 429.
1075. Папроцький Бартош // Там само. – С. 435.
1076. Пасторій Йоахим // Там само. – С. 436.
1077. Паторжинський Іван // Там само. – С. 436.
1078. Пашковський Мартин // Там само. – С. 436.
1079. Петрашів Петро // Там само. – С. 442.
1080. Петровський Микола // Там само. – С. 443.
1081. Плавні // Там само. – С. 453.
1082. Повзунець // Там само. – С. 455.
1083. Погребняк Яким // Там само. – С. 465.

1084. Полоус Федір // Там само. – С. 474.
1085. Пуффендорф Самуель фон // Там само. – С. 491.
1086. Ребро Петро // Там само. – С. 496-497.
1087. Руданський Степан // Там само. – С. 512.
1088. Самусь Самійло // Там само. – С. 522.
1089. Сап'янці // Там само. – С. 522.
1090. Свірчевський Іван // Там само. – С. 523.
1091. Свічка Леонтій // Там само. – С. 523.
1092. Сезі де // Там само. – С. 523.
1093. Сербин Іван // Там само. – С. 524.
1094. Серлоу Джон // Там само. – С. 524.
1095. Сита // Там само. – С. 526.
1096. Сірківка // Там само. – С. 527.
1097. Сірома // Там само. – С. 528.
1098. Січинський Володимир // Там само. – С. 530.
1099. «Січове слово» // Там само. – С. 530.
1100. «Січові вісти» // Там само. – С. 531.
1101. Скидан Карпо // Там само. – С. 533.
1102. Скряга Прокіп // Там само. – С. 536.
1103. Сорочинський Петро // Там само. – С. 543.
1104. Старовольський Симеон // Там само. – С. 551.
1105. Стаховський Антоній // Там само. – С. 552.
1106. Стороженко Андрій Володимирович // Там само. – С. 553-554.
1107. Стороженко Андрій Якович // Там само. – С. 554.
1108. Стороженко Микола // Там само. – С. 554.
1109. Табунник // Там само. – С. 559.
1110. Томаківка // Там само. – С. 566.
1111. Торрес // Там само. – С. 568.
1112. Тронько Петро // Там само. – С. 571 (співавтор).
1113. Тузлук // Там само. – С. 572.
1114. Уайтворт // Там само. – С. 576.
1115. Федькович Юрій // Там само. – С. 598.
1116. Франко Іван // Там само. – С. 599-602.
1117. Фрідріх I // Там само. – С. 602.
1118. Характерник // Там само. – С. 604.
1119. Харциз // Там само. – С. 605.
1120. Хлопицький Станіслав // Там само. – С. 606.
1121. Хоткевич Гнат // Там само. – С. 613.
1122. Цицюра Северин // Там само. – С. 626.
1123. Чабан // Там само. – С. 627.
1124. Чечель Дмитро // Там само. – С. 633.
1125. Чортомлик // Там само. – С. 664.
1126. Шевчук Валерій // Там само. – С. 658.
1127. Шелест Петро // Там само. – С. 658.
1128. Шерер Жан Бенуа // Там само. – С. 658-659.
1129. Шледер Йоган-Георг // Там само. – С. 660.
1130. Шляхи // Там само. – С. 660-662.
1131. Щерба // Там само. – С. 663.
1132. Юст Юлій // Там само. – С. 664.
1133. Яблоновський // Там само. – С. 665.
1134. Якірці // Там само. – С. 666-667.
1135. Яничари // Там само. – С. 669.

- 1136.** Мовні питання в щоденникових записах Олеся Гончара // На терені юридичної і філологічної наук: Збірник наукових праць, присвячений 50-річчю від дня народження і 25-річчю науково-педагогічної діяльності проф. Прадіда Ю.Ф. – Сімферополь: Ельїнь, 2006. – С. 310-318.
- 1137.** Українська Атлантида. - Запоріжжя, 2006. – 405 с.
- 1138.** На комісії (бувальщина) // Запорізька правда. - 2006. – 15 червня..
- 1139.** Будівничий української мовознавчої науки (проф. Самійленко С.П.) // Східнослов'янські мови в їх історичному розвитку. – Запоріжжя: ЗНУ, 2006. – С. 5-9.
- 1140.** Щоб слава наша не вмирала: Іван Франко про українське козацтво // Запорозька Січ. – 2006. - 17 жовтня. – С. 6.
- 1141.** Будівничий української мовознавчої науки // Степан Пилипович Самійленко: Біобібліографічний покажчик: До 100-річчя від дня народження. – Запоріжжя ЗНУ, 2006. – С. 5-11.
- 1142.** Мої перші кроки до Шевченка // Т.Г. Шевченко в моєму житті. – Запоріжжя, 2006. – С. 81-84.
- 1143.** Вірш «Правда вогнелика (Пам'яті Т.Г. Шевченка)» // Там само. - С. 85-86.

2007

- 1144.** Нариси з козакознавства. – Запоріжжя: ЗНУ, 2007. – 312 с.
- 1145.** Ластівка українського відродження на Кубані // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 5. – С. 170-173.
- 1146.** Січ духовна: Поезії. – Запоріжжя, 2007. – 220 с.
- 1147.** Долі відомих генералів (М.М. Дорошенка, Карла-Густава-Еміля Маннергейма): Про книгу В.А. Чемериса «Генерали імперії» // Запорозька Січ. – 2007. – 10 лютого. – С. 8.
- 1148.** Мій Богданович. – Запоріжжя: ЗНУ, 2007. – 150 с.
- 1149.** Демонстрант (бувальщина) // Запорізька правда. – 2007. – 4 травня. – С. 19.
- 1150.** Оказія (бувальщина) // Запорізька правда. – 2007. – 14 червня. – С. 15.
- 1151.** Моя гончаріана. – Запоріжжя: ЗНУ, 2007. – 85 с.
- 1152.** У долі людини, в житті країни: Бліц-інтерв'ю // Запорізька правда. – 2007. – 23 серпня. – С.3.
- 1153.** Вибрані праці з мовознавства. – Запоріжжя: «Дніпровський металург», 2007. – 505с.

Машинописні наукові роботи В. А. Чабаненка

Дисертації

1. Говірки долини річки Кінської: Дисертація на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук. - Запоріжжя, 1965. - 333 с.
2. Речевая экспрессия и актуальные вопросы украинской лингвостилистики: Дисертація на соискание ученой степени доктора филологических наук. - Запорожье, 1983. - 489 с.

Рецензії на докторські дисертації

3. Поповський А. М. Південноукраїнські джерела в історії формування української літературної мови. - Дніпропетровськ, 1990. (9с.).*
4. Пономарів О. Д. Проблеми нормативності української мови в засобах масової інформації. - К., 1991. (10 с.).
5. Зеленько А. С. Типологія структурно-семантичної організації побутово-виробничої лексики української мови (на діалектному матеріалі). - Луганськ, 1991. (8 с.).
6. Калашник В. С. Українська поетична фразеологія і афористика поетичної мови повоєнного періоду. - Харків, 1992. (9 с.).
7. Миронюк Л. Ф. Семантико-стилістична типологія російських і українських зооморфічних дієслів. - Дніпропетровськ, 1993. (9 с.).
8. Білоусенко П.І. Історія суфіксальної системи українського іменника (назви чоловічого роду). - К., 1994. (8 с.).
9. Пентиліук М. І. Теоретичні основи навчання стилістики в середній школі.- К., 1996. (5с.).

Рецензії та відгуки на кандидатські дисертації

10. Мановицька А.Я. Зв'язки присудка з підметом та звертанням у сучасній українській мові. - Запоріжжя, 1970. (3 с.).
11. Цимбалюк Ю.В. Структурні типи латинських запозичень в українській мові. - Запоріжжя, 1971. (4 с.).
12. Плевако Н.Г. Статистичне вивчення структури складу української мови. - Бердянськ, 1971. (4 с.).
13. Винницький В.М. Дистинктивні функції наголосу в українській літературній мові. - Запоріжжя, 1973. (4 с.).
14. Василевич А.Я. Словотвірні гнізда коренів слів зі значенням мислення в сучасній українській мові. - Запоріжжя, 1980. (4 с.).
15. Чернецька А.Ф. Функції іншомовних дериваційних ресурсів у словотвірчій системі української мови. - Запоріжжя, 1982. (4 с.).
16. Бойченко Л.М. Структурно-семантичні типи абревіатур і діапазон їх дериваційної активності в сучасній українській мові. - Запоріжжя, 1985. (4 с.).
17. Журавльова Н.М. Стилістична маркованість форм іменників у мові українського фольклору. - Запоріжжя, 1985. (4 с.).

* Тут і далі подано кількість сторінок машинописного тексту.

- 18. Ставицька Л.О.** Семантика лексичних і синтаксичних одиниць в поезії М. Бажана. - К., 1987. (13 с.).
- 19. Кучеренко Л.І.** Комбіновані варіанти слова в українській мові. - Запоріжжя, 1988. (5с.).
- 20. Голикова Н.С.** Текстотворчі функції **дати-давати** в староукраїнських грамотах XIV ст. - Дніпропетровськ, 1990 (10 с.).
- 21. Ліпкевич І.Г.** Рибальська лексика в українських говірках Нижньої Наддніпрянщини. - Запоріжжя, 1993. (4 с.).
- 22. Зуєнко Ю.І.** Мовностилістичні засоби народнопоетичного епосу в українській художній прозі другої половини XIX - початку XX століття. - Харків, 1993. (9 с.).
- 23. Денисенко Л.П.** Фонетичні і словотворчі варіанти слова в говірках Нижньої Наддніпрянщини. - Запоріжжя, 1995. (4 с.).
- 24. Мороз В.Я.** Називний уявлення як функціональна і граматична категорія в сучасній українській літературній мові. - Дніпропетровськ, 1997. (8 с.).
- 25. Бойко Л.П.** Торговельна лексика запорозького козацького вжитку. - Запоріжжя, 1997. (4 с.).
- 26. Грозовська Н.А.** Термінологія весільного обряду середньонаддніпрянського регіону (Київська, Черкаська і Полтавська області). - Запоріжжя, 1997. (4 с.).
- 27. Сірик С.В.** Назви доріг в українській мові. - Запоріжжя, 1998. (5 с.).
- 28. Рибалка Я.І.** Структура тематичної групи "Військова лексика козацтва" в українській мові XVII-XVIII століття. - Дніпропетровськ, 1998. (11 с.).
- 29. Шапошникова І.В.** Лінгвостилістика творення образу України в українській поезії другої половини XX століття. - Запоріжжя, 1998. (5 с.).
- 30. Орлова Т.М.** Семантична структура та лінгвостилістичні можливості назв руху в сучасній українській мові. - Запоріжжя, 1998. (4 с.).
- 31. Гайдученко Г.М.** Семантико-стилістична характеристика хронологічно маркованої лексики (на матеріалі історичної прози другої половини XX століття). - К., 1999. (7 с.)
- 32. Щербачук Л.Ф.** Загальномовна та індивідуально-авторська фразеологія в художніх текстах (на матеріалі творів О. Гончара). - Сімферополь, 2000. (11 с.).
- 33. Ктитарова Н.К.** Українська термінологія металургійної промисловості. - Дніпропетровськ, 2000. (11 с.).
- 34. Романюк Н.В.** Фразеологія верхньонаддністрянських говірок нижньої течії річки Бистриці. - Запоріжжя, 2002. (5с.).
- 35. Мамчин І.П.** Мовознавча спадщина Василя Чапленка. - Дніпропетровськ, 2002. (13 с.).
- 36. Найда А.М.** Стійкі народні порівняння як об'єкт фразеології (семантичний і структурний аспекти). - Дніпропетровськ, 2002. (13 с.).
- 37. Пачева В.М.** Українські говірки запорізького Надазов'я. - Запоріжжя, 2002. (5 с.).
- 38. Євсєєва Г.П.** Перифрази в мові сучасних газет (на матеріалі українських газет 80-90 років XX століття). - Дніпропетровськ, 2002. (13 с.).
- 39. Остроушко О.А.** Семантико-синтаксична структура текстів українських замовлянь. - Кривий Ріг, 2002. (17 с.).
- 40. Ільченко І.І.** Антропонімія Нижньої Наддніпрянщини в її історичному розвитку (надвеликолузький регіон). - Запоріжжя, 2003. (5 с.).
- 41. Слюсар Н.О.** Структурно-функціональні особливості драматургічних текстів. - Дніпропетровськ, 2004. (15 с.).
- 42. Колесникова Н.В.** Мова сучасної української реклами: соціолінгвістичні та психологічні аспекти. - Запоріжжя, 2004. (5 с.).
- 43. Костенко Л.М.** Лексико-семантична та словотвірна структура української термінології садівництва. - Запоріжжя, 2005. (5 с.).
- 44. Атрошенко Г.І.** Лінгвостилістика української поезії для дітей. - Запоріжжя, 2005. (5 с.).

45. Шапран Д.П. Сучасна українська термінологія маркетингу: семантика та прагматика. – Дніпропетровськ, 2005. (12 с.).

46. Коваль О.В. Мовотворчість поетів-”неокласиків” та її роль у збагаченні виражально-зображальних засобів української мови. – Запоріжжя, 2006. (5 с.).

47. Дворянкін В.О. Номінативні процеси в українських східностепових говірках. – Луганськ, 2006. (12 с.).

Відгуки на автореферати докторських дисертацій

48. Демський М. Т. Українська фраземіка (Дериваційна база, семантико-граматичні особливості). - Ужгород, 1985. (2 с.)

49. Мацько Л. І. Інтер’єктиви в українській мові. - К., 1986. (2 с.).

50. Іваницька Н. Л. Формально-граматична і семантико-синтаксична структура простого речення (на матеріалі двоскладних речень сучасної української літературної мови). - К., 1986. (2 с.).

51. Зорівчак Р. П. Лінгвостилістичні характеристики художнього тексту і переклад (на матеріалі перекладів української прози англійською мовою). - К., 1987. (3 с.).

52. Півторак Г. П. Формування і діалектна диференціація східнослов’янського етномовного ареалу до XIII ст. (Історико-фонетичний нарис). - К., 1989. (3 с.).

53. Луценко М. О. Граматичні категорії в системі й узусі (російські дієслово та іменник). - Дніпропетровськ., 1990. (3 с.).

54. Загнітко А. П. Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови (проблеми теорії). - К., 1992. (3 с.).

55. Івченко А.О. Фразеологія українських народних говорів: ономастологічний, ареальний, етимологічний аспекти. – К., 2000. (3 с.).

56. Стишов О.А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінця XX ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації). – К., 2003. (5 с.).

57. Глуховцева К.Д. Динаміка українських східнословобожанських говірок. – К., 2006. (3 с.).

58. Дмитренко М.К. Українська фольклористика другої половини XIX століття: методологічний дискурс. – К., 2006. (3 с.).

Відгуки на автореферати кандидатських дисертацій

59. Рагойша В.П. Поэтика Максима Танка. - Минск, 1967. (3 с.).

60. Соломевич И.В. Михал Федоровский - фольклорист. - Минск, 1971. (4 с.).

61. Кобржицька Т. В. Українсько-білоруські літературні зв’язки початку XX століття. - Львів, 1971. (4 с.).

62. Височина В.А. Український говір долини річки Мокрої Сури. - Дніпропетровськ, 1972. (3 с.).

63. Рабкевич В. И. Сравнительные конструкции в языке белорусской художественной литературы (структурно-грамматический анализ). - Минск, 1973. (4с.).

64. Пономарів О.Д. Лексика грецького походження в сучасній українській мові. - К., 1974. (3 с.).

65. Бондар Л.П. Современные украинско-белорусские поэтические взаимосвязи. - Минск, 1975. (3 с.).

66. Тараненко О. О. Паралелізм і аналогія в лексичній полісемії (на матеріалі української мови). - К., 1976. (4 с.).

67. Голоюх В.І. Семантико-граматична структура складнопідрядних умовних речень у сучасній українській літературній мові. - К., 1977. (3 с.).

- 68. Романченко О.В.** Акцентна система прикметника сучасної української мови. - К., 1978. (3 с.).
- 69. Дятчук В.В.** Структурно-семантична і стилістична характеристика одоративної лексики в сучасній українській мові. - К., 1979. (3 с.)
- 70. Шевченко Т.Г.** Українські говори верхів'я р.Тилігул (вокалізм, консонантизм і словозміна). - Ужгород, 1980. (3 с.).
- 71. Присяжнюк В.З.** Лексика сільського будівництва в українській мові.- К., 1981. (3 с.).
- 72. Карп'юк М.Д.** Варіанти неособових дієслівних форм в сучасній українській мові. - Ужгород, 1981. (3 с.).
- 73. Данилюк Н.О.** Розвиток семантичної структури народнописанного слова в мові української радянської поезії. - К., 1984. (3 с.).
- 74. Воронич Г.В.** Середньонадніпрянський діалект української мови в XVII ст. (система словозміни іменника). - К.,1984. (3 с.).
- 75. Рогачова Г.Г.** Семантичне і формальне варіювання інструментальних синтаксем (на матеріалі сучасної української літературної мови). - К., 1988. (3 с.).
- 76. Шевченко Л.Л.** Мова сучасного українського оповідання. - К., 1989. (4с.).
- 77. Литовченко В.М.** Структура мовленнєвого етикету в сучасній українській мові. - К., 1989. (2 с.).
- 78. Костюк А.В.** Термінологічна і професійна лексика театрального мистецтва в сучасній українській літературній мові. - К.,1990. (3с.).
- 79. Задорожний В.Б.** Історія наголосу суфіксальних прикметників української мови. - К.,1991. (3 с.).
- 80. Бухтій М.В.** Вівчарська лексика говорів Херсонщини. - Дніпропетровськ, 1991. (3 с.).
- 81. Чорненський Я. Я.** Лінгвістична концепція Василя Стефаника та її реалізація в новелістиці письменника. - Львів, 1995. (2 с.).
- 82. Іванникова Л. В.** Фольклористична діяльність Я.П. Новицького. - К.,1996. (2 с.).
- 83. Скопненко О. І.** Генеза берестейсько-пинських говірок. - К.,1997. (3 с.).
- 84. Спанатій Л. С.** Гончарна лексика в говорах української мови.- Ужгород, 1997. (4 с.).
- 85. Веклинець Л.М.** Структура і походження сучасної української психологічної термінології. - К., 1997. (3 с.).
- 86. Бровко Б.А.** Я. П. Новицький в громадському і науковому житті Катеринославської губернії (остання чверть XIX -перша чверть XX ст.). - Запоріжжя, 1997. (2 с.).
- 87. Коваленко Н.А.** Кіммерійська ономастика. – К., 1998. (3 с.).
- 88. Деркач В.В.** Філологічна термінологія М.П. Драгоманова в системі української наукової термінології кінця XIX–початку XX ст. – К., 1999. (2 с.).
- 89. Беценко Т.П.** Структура і поетичні функції атрибутивних словосполучень у поезіях шістдесятників. – Харків, 1999. 92 с.).
- 90. Гриценко С.П.** Лексичний вплив як чинник динаміки структури мови-реципієнта (на матеріалі латинських запозичень українських пам'яток кінця XVI-XVIII ст. – К., 1999. (3 с.).
- 91. Скорбач Т.В.** Мовний образ простору в поезіях М. Семенка і В. Поліщука. – Харків, 1999. (3 с.).
- 92. Амічба Д.П.** Словозмінна система іменника в російській і абхазькій мовах. – К., 1999. (3 с.).
- 93. Берест Т.М.** Семантика художнього слова в поезії 80-90 років XX століття (на матеріалі творів молодих українських авторів). – Харків, 2000. (3 с.).
- 94. Грайворонська О.В.** Мова дитячого фольклору. Структурний та прагматичний аспекти (Віршовані жанри). – Харків, 2000. (3 с.).
- 95. Малюк О.Ю.** Систематологічний та культурологічний аспекти номінації посуду в сучасній українській мові (на матеріалі назв реалій побутово-виробничого призначення). – Донецьк, 2000. (3 с.).
- 96. Дидик-Меуш Г.М.** Медична номенклатура в пам'ятках української мови XVI-XVIII ст. – Львів, 2001. (4 с.).

- 97. Проскурова С.В.** Чумацтво як українське соціокультурне явище. – К., 2001. (4 с.).
- 98. Коцюба З.Г.** Експресивність номінативних речень як перекладознавча проблема (на матеріалі англійської та української мов). – К., 2001. (4 с.).
- 99. Мельник Л.В.** Культурно-національна конотація українських фразеологізмів. – Донецьк, 2001. (4 с.).
- 100. Кут С.М.** Своєрідність художнього мислення Тараса Мельничука. – Івано-Франківськ, 2001. (4 с.).
- 101. Селігей П.О.** Внутрішня форма назв емоцій в українській мові. – К., 2001. (5 с.).
- 102. Кіс Т.Є.** Еволюція художньої метафори: лінгвокультурний аспект. – К., 2001. (4 с.).
- 103. Щєбликіна Т.А.** Роль параметричних прикметників із просторовою семантикою у формуванні лінгвального образу світу. – Харків, 2001. (4 с.).
- 104. Ярова А.Г.** Дієслівна синоніміка в прозових творах Івана Багряного. – К., 2002. (4 с.).
- 105. Сердюк А.М.** Мотиваційна основа назв рослин у первинному і вторинному семіозисі (на матеріалі української, російської, німецької та французької мов). – К., 2002. (4 с.).
- 106. Кравченко Л.О.** Антропонімія Лубенщини. – К., 2002. (4 с.).
- 107. Таран О.С.** Семантика символів природи в поезіях Олександра Олеся: Лінгвопоетичний та етнокультурний аспекти. – Харків, 2002. – (3 с.).
- 108. Юрченко Т.Г.** Оказіоналізми у творчості Павла Загребельного: структурно-семантичний і стилістичний аспекти. – К., 2003. (3 с.).
- 109. Мінчак Г.Б.** Конотативна семантика сучасних ідеологічно забарвлених номінативних одиниць (на матеріалі української преси 90-х років ХХ століття). – К., 2003. (4 с.).
- 110. Сіденко Н.П.** Географічна апелювативна лексика східностепових говірок Центральної Донеччини. – Донецьк, 2003. (4 с.).
- 111. Лисенко Н.О.** Метафора і символ у поетичному ідіостилі Тодося Осьмачки. – Харків, 2003. (4 с.).
- 112. Чорновол Г.В.** Новітня економічна термінологія та її стилістичне вживання в сучасній українській мові (на матеріалі періодичних видань). – К., 2004. (4 с.).
- 113. Данилевська О.М.** Мовна політика Центральної Ради, Гетьманату та Директорії УНР. – К., 2004. (3 с.).
- 114. Хомік О.Є.** Український вербальний оберег: семантика і структура. – Харків, 2005. (3 с.).
- 115. Наумова Т.М.** Номінація особи у сатирично-гумористичних текстах Івана Франка та Володимира Самійленка. – К., 2005. (3с.).
- 116. Шутенко Ю.М.** Фольклорна традиція та авторське „Я” в поезії Василя Голобородька. – К., 2005. (3 с.).
- 117. Кузьміна О.Б.** Поетична семантика концептів ”білий” - ”чорний” (на матеріалі української лірики першої третини ХХ сторіччя). – Харків, 2005. (3 с.).
- 118. Шарманова Н.М.** Українська афористика: структурно-семантичний та функціональний аспекти. – Харків, 2005. (5 с.).
- 119. Голод Р.Б.** Іван Франко та літературні напрями кінця 19-початку 20 століття. – Львів, 2006. (2 с.).
- 120. Черевко І.В.** Семантико-структурна та стильова характеристика фразеологізмів в українських пам’ятках XVI-XVII ст. – Львів, 2006. (3 с.).
- 121. Савчин В.Р.** Новаторство Миколи Лукаша в історії українського художнього перекладу. – Київ, 2006. (3 с.).
- 122. Пацаранюк Ю.М.** Способи реалізації іронії у структурі речення. – Чернівці, 2006. (3 с.).
- 123. Слюсарєва О.В.** Епітетика українських весільно-обрядових пісень (структурно-семантичний і функціональний аспекти). – Харків, 2006. (3 с.).

З м і с т

Шевченко Т. Величальне слово філософії серця

Павленко І., Дмитренко М. Духом козацьким гартований

Основні дати життя й діяльності В. А. Чабаненка

Література про життя, творчість і громадську діяльність В. А. Чабаненка

Публікації В. А. Чабаненка

Машинописні наукові роботи В. А. Чабаненка

Дисертації

Рецензії на докторські дисертації

Рецензії та відгуки на кандидатські дисертації

Відгуки на автореферати докторських дисертацій

Відгуки на автореферати кандидатських дисертацій